מעריב
לאשה לבית ולמשפחה גליון מס׳ 193. יום ד׳, כ״ט בשבט תשמ״ח, 17.2.1988
סגנון
השער: אחת משלהם
מן המטבח אל המיטה
נסיך הוליוודי
נדודי לידיה
בין וושינגטון וטרומפלדור
שגאון
סאניו V.H.S סופר־דיגיטלי, הוידאו הגאוני שמשנה את כללי המשחק
ושוב סאניו, האיינשטיין של יפן בהמצאה שהדהימה את העולם וגם את יפן: וידאו V.H.S סופר־דיגיטלי, הוידאו היחידי המראה לך על המסך 9 תמונות שונות של אותו שידור.
כלומר, אתה רואה תמונה מרכזית בשידור ישיר, ומסביבה 8 תמונות, מוקפאות ועוקבות של אותו שידור.
התבונן בתמונה שבמודעה ותבין למה הכוונה: אתה צופה במשחק כדורסל וברצונך לראות תמונת מצב מפורטת יותר. כל שעליך לעשות הוא ללחוץ על כפתור,
המרקע יתחלק ל־9 תמונות ואתה תשלוט במה שקורה במגרש. גאוני לא כן?
יתר על כן, סאניו V.H.S סופר־דיגיטלי הוא הוידאו היחידי המסוגל להציג על המרקע 9 תחנות שונות בו זמנית (ישראל, ירדן, לבנון וכו׳) כך שאתה תמיד מודע למה שקורה בכל הערוצים בטלויזיה שלך: לעולם אינך מפסיד סרט, שידור ישיר או תוכנית בידור.
ועוד תכונות יחודיות לוידאו סאניו V.H.S סופר־דיגיטלי:
★ מאגר זיכרון לאיתור קטעים מוקלטים ומתוכנתים מראש (עד 100 קטעים).
★ הקפאת תמונה משידור חי בטלויזיה.
★ P.I.P – תמונה בתוך תמונה – אפשרות לראות סרט וידאו + שידור מטלויזיה בו זמנית כאשר אחד מהם מוקטן באחת מפינות המרקע
★ קלוז אפ – הגדלת התמונה המרכזית פי 9, 4 או 16 והגדלה של אחת מפינות המרקע
★ אפקטים מיוחדים – תמונת פסיפס וסולאריזציה
★ הילוך איטי דיגיטלי באיכות מקצועית.
★ תיכנות דרך השלט של 6 תוכניות עד ל־12 חודש.
★ הקלטה באיכות גבוהה במיוחד.
ירושלים, הלל 1; ת״א, פרישמן 50
מפרץ חיפה, ההסתדרות 203
באר־שבע, רמב״ם 21
SANYO
האיינשטיין של יפן. פעם גאון תמיד גאון.

הרכות של פנז'ל
נכבשה בקסמיו
של בושם חדש
חדש
new
fenjal
AVANTGARDE
HAND
CREAM
100ml
WITH SILICONE
נספג במהירות ומעניק לידייך הגנה טבעית
ורכות מלטפת.
פנז'ל אוונגרד - לידיים צעירות

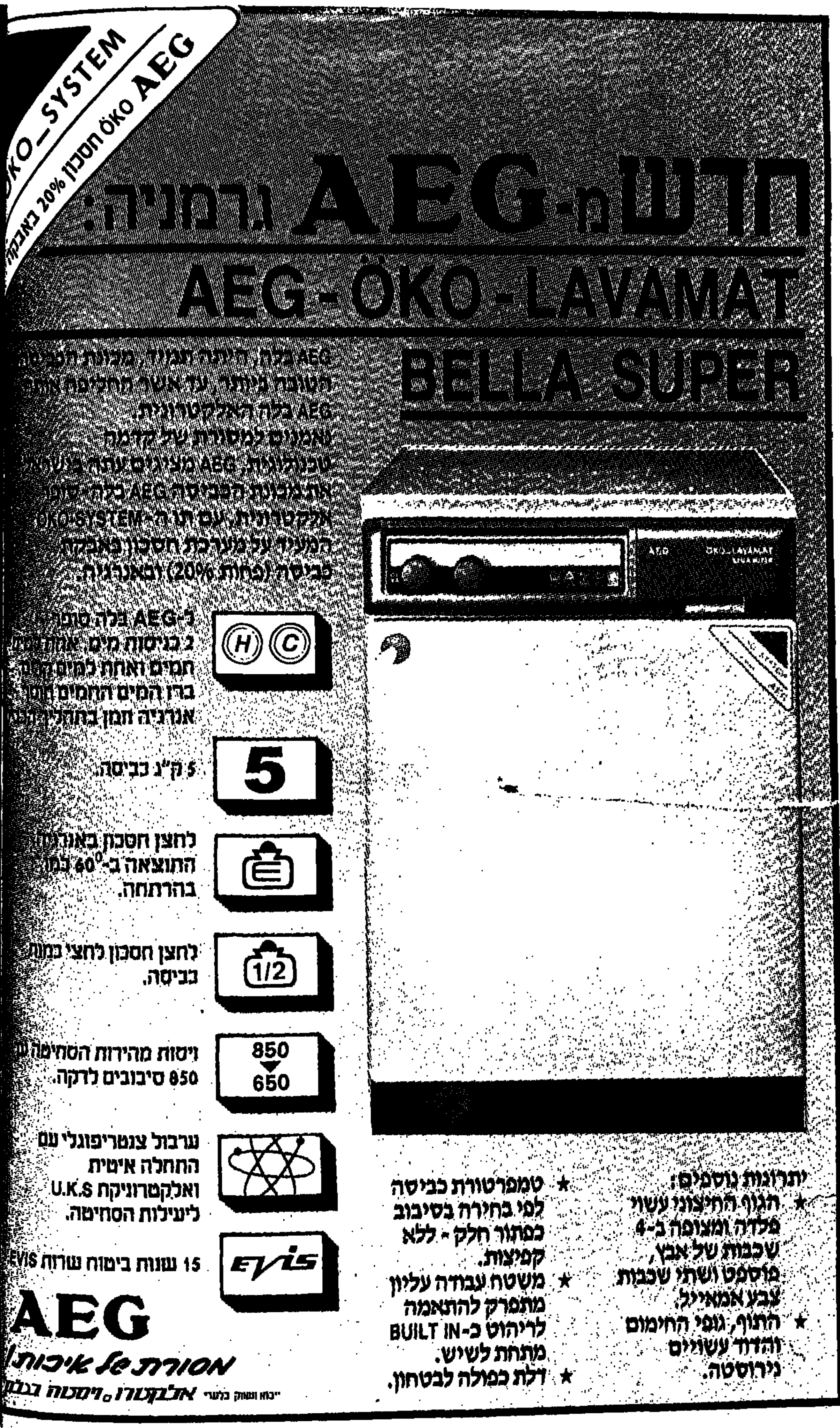
AEG ÖKO
ÖKO_SYSTEM
חדש מ-AEG גרמניה:
AEG - ÖKO - LAVAMAT
BELLA SUPER
5
5 ק"ג כביסה.
לחצן חסכון לחצי כמות
בביסה.
850
650
ויסות מהירות הסחיטה
850 סיבובים לדקה.
ערבול צנטריפוגלי עם
התחלה איטית
ואלקטרוניקת U.K.S
ליעילות הסחיטה.
15 שנות ביטוח שרות EVIS
AEG
מסורת של איכות!
יתרונות נוספים:
★ הגוף החיצוני עשוי
פלדה ומצופה ב-4
שכבות של אבץ,
פוספט ושתי שכבות
צבע אמאייל.
★ התוף, גופי החימום
והדוד עשויים
נירוסטה.
★ טמפרטורת כביסה
לפי בחירה בסיבוב
כפתור חלק - ללא
קפיצות.
★ משטח עבודה עליון
מתפרק להתאמה
לריהוט כ-BUILT IN
מתחת לשיש.
★ דלת כפולה לבטחון.

כותבים לנו

חוזרות לעבודה

הנתי לקרוא את התייחסותכם ל"נשים חוזרות לעבודה". ("סגנון" 189). המיכללה למינהל ביצעה סקר ממנו הוברר, כי מאות נשים בישראל, הרומות לאלה שהוזכרתן בכתבה, שואפות לחזור למעגל העבודה. לנשים אלה פתחנו בשלוחת גבעתיים מערכת השתלמויות ייחודיות כגון: ריענון והשלמה למזכירות בכירות, פרסום ויחסי ציבור וכן קורס מיוחד לאלה השואפות להקים ולנהל עסקים קטנים.

גילה מרלוב,
המיכללה למינהל בגבעתיים
טל. 03-775344

וידויה של "זוללת חשמל"

כן, אני מודה "באשמה" – אני אשת עובד חברת החשמל, ומתנצלת על כך שבעת הפסקות החשמל התכופות – יושבת בחושך כמו כולם, בדירה לא מחוממת; מבשלת על תנור גז – כדי לא "להתקע" בעת הפסקות חשמל; אין לי מיקרוגל, לא מדיח כלים ולא מייבש כביסה; אני דואגת בכל מקרה לכבות תאורה מיותרת בדירה, בחדר המדרגות ובמקום עבודתי.

אבל לא הייתי מעולם בחו"ל (ילידת הארץ, נשואה 25 שנים), לא בטיסות חינם ואפילו לא בטיסות מוזלות; אין לי רכב צמוד, אינני נוסעת חינם בתחבורה ציבורית; אין לי שיחות והתקנת טלפון חינם; לא קניית ניירות ערך בתנאים מועדפים ועוד כהנה וכהנה הטבות שונות הקיימות בהרבה מיגזרים במשק.

אבל – נוח לחפש מתחת לפנס.

אשקלון — דרורה כהן

מי שממהר – גם שובר

בסיפורה היפה של עירית לצטר "קופסא שחורה" ("סגנון" 189) משרטטת הכותבת תמונה אפשרית ונאמנה לסיטואציה בין־זוגית.

על פי המתואר, זהו קשר, שבו שיפוטה של הבחורה לגבי בן־זוגה לקוי כמירת מה ומלווה בלחצים ישירים, שלא במקומם – מחד גיסא, ומאידך גיסא – תמונת הבחור ההולך ונסגר, מתכצר ומחכה "למתקפה חזקה ורועמת יותר", עד לשבר הבלתי נמנע: הפרידה. ועל כך כבר נאמר: "מי שממהר בדרכו גם שובר, ומי שיותר מידי לוחץ – לבסוף ימצא עצמו מוחץ".

למותר לי לציין את הערכתו לעינה הבוחנת של כותבת הספור, המתארת מצב שכיח בקרב זוגות לא מעטים.

רמת־אביב — דודו גלעד

אני מ"השירות הלאומי"

ממכתבה של צופיה מלר ("סגנון" מס' 190) עולה, כי מועטת האינפורמציה שבידה על המוסד הנקרא "שרות לאומי". אני, כמו עוד רבות מחברותיי, משרתת כבר שנה שניה במסגרת השרות הלאומי. בשנה הראשונה שרתתי בבית החולים "ביקור חולים", והשנה אני משרתת בבית הספר לילדים אוטיסטים בירושלים. בשביתת האחיות, לפני כשנתיים, ידוע לי על בנות שעברו כמה משמרות ברציפות, במחלקות קשות מאוד, והודות לעבודתן המסורה המשיכו המחלקות הללו לתפקד ולא נסגרו. וזוהי רק דוגמא אחת מיני רבות.

צודקת הגב' מלר בטענתה נגד בנות שאינן משרתות כלל, אך אין זה צורך להכפיש את עבודתן ותרומתן של כל בנות השירות הלאומי.

ירושלים — דינה סוזנר

כחול־לבן

אני מברכת את אורנה ארן לפנייתה לוועדי עובדים במקומות עבודה, לקנות מתנות לעובדים מתוצרת הארץ, "כחול לבן". אני מצטרפת לנאמר על ידה כי יש לנו כאן בארץ מבחר נהדר של מוצרים, שלא נופלים משום בחינה מתוצרת חוץ. אנא בואו יחד ונעזור לכלכלת המדינה, הרי זו שלנו!

חיפה — צפורה קלר

מה מבשלים, מי צילם

בגליון "סגנון" מ־10.2.88 במדור "מטעמים בסגנון עולמי" נפלה טעות במרשם של מרק גריסים (קרופניק). צ"ל ¾ כוס גריסים, ולא כפי שנכתב.

התמונות ב"סגנון" האחרון, בכתבה של מנחם תלמי על כפר תבור, צולמו ע"י בני גלזר.

דעה אחרת

בן חוזר הביתה

חופשה קצרה מן המלחמה. קרב מוזר, כמעט בדיוני: חייל קרבי שאומן להרוג אויב ולשרוד – מול אזרחים, מול ילדים, שלכאורה אינם מסוגלים להרע. הוא אינו שונא, הוא כואב. קשה לו, אם נער בן 18 לא שלט בעצמו והיכה עצור שלא לצורך. מוחו מתלבט בחדות המלים ששולף לעברו בן 17, "האויב", שנראה כבן 7: אתה גיבור, לך יש רובה. נו, נראה אותך, תירה... אתם גלית אנחנו דוד.

לא רוצה להיות שם. בכלל, מתאים לו כבר להשתחרר. כמעט שלוש שנים של שירות מתוח מספיקים לכל החיים. הראש כבר חושב מה יעשה עם עצמו באזרחות. הדימיון משתולל: לימודים, עסקים, חו"ל. עם המרץ והאופטימיות כל האפשרויות פתוחות.

מחוזק ממסלול המכשולים בצבא.

כמעט חודשיים מתחכך באלימות ונותר עדין. מספר על מכונית שנעצרת במחסום בלילה.

מה יש לך? שואל את הנהג.

ולד זרירך, הוא עונה, והבן כבר מבין מלים בערבית.

מסתכל פנימה. שני אינקובטורים עם פגים. מתרגש: כל כך קטנים. "סע", "סע" דוחק בנהג, תורם להצלת חיים חדשים.

עולם מטורף. כאן רועדים לחיי כל ולד ושם זורקים עלילה: מתעללים בתינוקות. אי־שם על פני כדור הארץ קוצרים בהמונים רעבים, אבל כאן חייל ירה באוויר, כדי לא לפגוע, והכדור טעה לגופה של נערה וכבר הוא "רוצח".

מי אנחנו שנעז לשים אותם תחת זכוכית מגדלת ועינינו לא נצרבות מדמעות בשל המציאות האכזרית שהענקנו לילדינו, בשל כך שלא הצלחנו אחרת, ואפילו לא באשמתנו. ביקורת על מדיניות במדינה חופשית – כן, אך לא בוץ בחיילנו. יש להם שפע ממנו בעזה וביהודה ובשומרון. לא חסר להם הבוץ של תל־אביב.

אסתר גולדברשט

15—14
יצחק בן־חורין:
בין וושינגטון וטרומפלדור

19—18
אביבה מץ:
מן המטבח אל המיטה

19
גבריאל שטרסמן:
מעמדים רציניים מאוד

20
יוסף לפיד:
הטור של טומי

32
שרי אורלין:
אל תלך לעזה, בני!

34
אורי בינדר:
חלוצים זמניים בעיר

39—38
טל פרי:
נדודי לידיה מילדי טהרן

41
רפי יעקובי:
משתין לכם על הראש

עורכות:
תמר אבידר וליאורה עיני

עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, רותי בנאי

מודעות: נילה שניידר, סימה בללי
טלפון 439474 (03)

מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות למעריב ©

סיפור השער:

רובי פורת־שובל, עם עבר של עובדת סוציאלית ועתיד של שחקנית, כאן בתור התיילת המרכזנית בהצגה של בני ברבש "אחד משלנו".
משכיבה על הריצפה מרוב צחוק את כל מי שהזדקק אי־פעם לשרותי הפלגים הצבאיים.
רשימתה של נטע שדמי, עמ' 35.
צילום: אירית זילברמן.

Helena Rubinstein

הלנה רובינשטיין
מגלה את אנרגית העלומים:
Existence Skin Building Serum.

מהפכה מדעית בעור פניך!

חדש בסדרת האקזיסטנס: סקין בילדינג סרום, התכשיר המהפכני לטיפוח העור, שפותח בלעדית במעבדות הלנה רובינשטיין. באמצעות הפעלת האנרגיה של העור עצמו מתחזק עור פניך, והופך להיות יציב, גמיש ובעל מראה צעיר, בריא וזוהר.
כדי להגיע לתוצאות מירביות, עסי את עור פניך עם הדרמואקטיבטור - ממריץ עור הפנים (המצורף למוצר).

אנרגיית העלומים חוזרת אל פניך!

HR

מרכזי ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון

תנובה אסם

ירושלים

ירושלים, רח' סוקולוב 15, בית מיטשל, מיקוד 44256 טל. 02-661651

נמשכת ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש פברואר 1988
והחלה ההרשמה לחודש מרץ 1988

קורס בן שתי פגישות במחיר - .25 שקל

בישול במיקרוגל
החל מה-8.3.88, מידי יום ג', בשעה 16.30

סדנאות חד פעמיות במחיר - .20 שקל

1. סדנא לעיצוב לחמניות
יום א', 28.2.88, בשעה 16.30
2. סדנא לקשוטי מזון
יום ג', 1.3.88, בשעה 16.30

הרצאות חד פעמיות במחיר - .10 שקל

1. מרקים מהבילים לחורף
יום ד', 17.2.88, בשעה 16.30
2. עצוב בשוקולד
יום א', 21.2.88, בשעה 16.30
3. תפיחות-סופלה
יום ג', 23.2.88, בשעה 16.30
4. עוגות ופשטידות במיקרוגל
יום ד', 24.2.88, בשעה 16.30
5. מגדנים וממתקים
יום א', 28.2.88, בשעה 10.30
6. אפיה לפורים
יום ב', 29.2.88, בשעה 16.30
7. קשוטי עוגות
יום א', 6.3.88, בשעה 16.30
8. תבשילי ירקות ממולאים
יום ב', 7.3.88, בשעה 10.30
9. תבשילים ממשפחת הכרוביים
יום ד', 9.3.88, בשעה 16.30
10. אפיה אירופאית - יוקרתית
יום א', 13.3.88, בשעה 16.30
יום ב', 14.3.88, בשעה 10.30
11. עוגות ללא אפיה
יום ג', 15.3.88, בשעה 10.00
12. מאכלים מהפולקלור היפני
יום ד', 16.3.88, בשעה 16.30
13. תבשילי דגים
יום א', 20.3.88, בשעה 16.30
14. תבשילי דגים - מתכונים חדשים
יום ב', 21.3.88, בשעה 16.30
15. אפיה לפסח
יום ג', 22.3.88, בשעה 16.30
יום ד', 23.3.88, בשעה 10.30
16. ארוחה חגיגית לפסח
יום ב', 23.3.88, בשעה 16.30

הרצאות חד פעמיות במחיר - 5 שקל

1. הקפאת מזון ביתי
יום ד', 24.2.88, בשעה 20.00
2. ארוח גבינות ויין
יום ב', 7.3.88, בשעה 20.00

חיפה

חיפה, רח' עמק הזיתים 3, הדר הכרמל, מיקוד 33065, טל. 04-521501

החלה ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש מרץ 1988

קורס בן שלוש פגישות במחיר - .25 שקל

1. קונדטוריה ביתית
החל מה-6.3.88, מידי יום א' בשעה 17.00

קורסים בני שתי פגישות במחיר - .20 שקל

1. בישול צמחוני
החל מה-6.3.88, מידי יום א', בשעה 10.00
2. בישול במיקרוגל - שלב מתקדם (מתכונים חדשים)
החל מה-8.3.88, מידי יום ג', בשעה 16.30
3. ארוחה חגיגית לפסח
החל מה-14.3.88, מידי יום ב', בשעה 17.00

הרצאות חד פעמיות במחיר - .10 שקל

1. אפיה דלת כולסטרול
יום ב', 7.3.88, בשעה 10.00
2. בישול ללא כולסטרול
יום ד', 9.3.88, בשעה 16.00
3. פשטידות צמחוניות לפסח
יום א', 13.3.88, בשעה 10.00
4. מנות ראשונות ומנות ביניים - לפסח
יום ג', 15.3.88, בשעה 10.00
5. אפיה לפסח
יום ד', 16.3.88, בשעה 17.00
יום א', 20.3.88, בשעה 10.00
יום ג', 22.3.88, בשעה 17.00
6. תבשילי כרוב וכרובית
יום ד', 16.3.88, בשעה 17.00
7. בישול צרפתי (מתכונים חדשים)
יום א', 20.3.88, בשעה 17.00
8. ארוח לערבי החורף
יום ד', 23.3.88, בשעה 10.00
9. תבשילים לפסח במיקרוגל
יום ד', 23.3.88, בשעה 16.30
10. מאכלי חצילים לפסח
יום א', 27.3.88, בשעה 10.00
11. תבשילי עופות
יום א', 27.3.88, בשעה 17.00
12. סלטים בסגנון אמריקאי
יום ב', 28.3.88, בשעה 17.00

הרצאה חד פעמית במחיר - .20 שקל

1. סדנא לקשוטי מזון
יום ב', 7.3.88, בשעה 16.30

כל הקורסים וההרצאות מלווים בהדגמות ובטעימות

ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה ובתשלום מראש במרכזי ההדרכה בין השעות 15.00-08.00 בלבד.

במרכז ההדרכה ירושלים: רח' סוקולוב 15, בית מיטשל טל. 02-661651
במרכז ההדרכה חיפה: רח' עמק הזיתים 3, הדר-הכרמל טל. 04-521501

אפשר לרכוש הספרים מסדרת "מאכלי חלב ועוד", "תפוד ועוד", "ביצ ועוד" במחיר - .5 שקל היחידה.
או את שלושת הספרים במחיר - .12 שקל. כמו כן את ספר "הבישול הביתי" במחיר - .15 שקל.

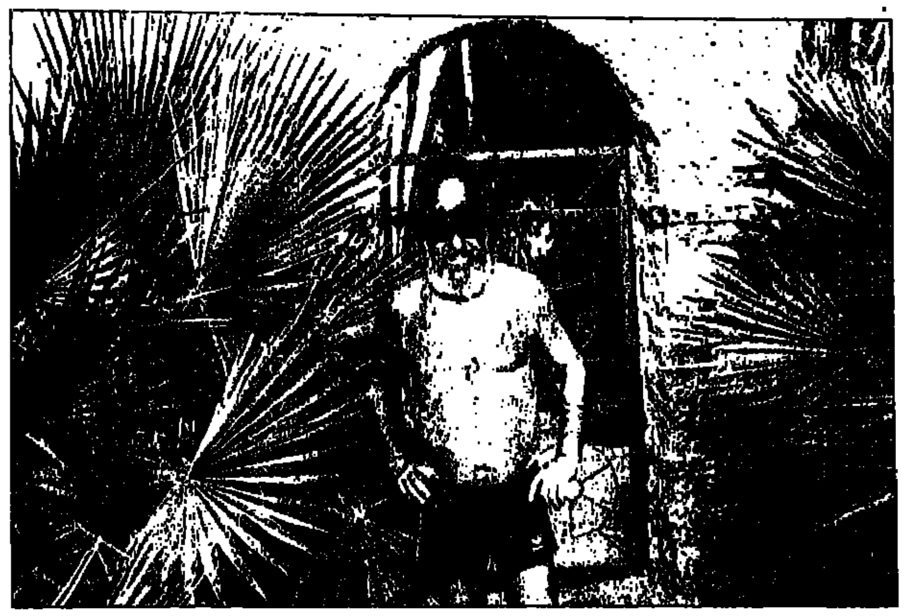

טל בשן

נלסון שלי

אני יודעת, העיתונים מלאים ברפי נלסון עכשיו. כמו בחייו, גם במותו, אנשים אוהבים להתחכך בו. זה לא איכפת לי. אולי זה אפילו חלק מן הקסם הזה, שגרם לי להיות עצובה כל־כך כששמעתי על מותו. כמה אנשים שהיכרתי מתו בחורף הזה, והצטערתי, וחשבתי עליהם פה ושם, אבל לא בכיתי. ודווקא על רפי נלסון, שראיתי רק פעם פעמיים בשנה, שיש לו אלפי חברים מפורסמים שיספרו לו, דווקא עליו בכיתי. ובדברים הרציניים אני לא בכיינית מי יודע מה.

כי מעבר לשמות המפורסמים ולטורי הרכילות ולכל ההילה החברתית שאפפה אותו ואת המקום שלו, הוא באמת עשה טוב לאנשים. ואם לכל אחד יש בחייו גלריה של דמויות שהשפיעו עליו ועל דרכו, הרי נלסון, בלי להתכוון, היה המדריך הראשון, היאנוש קורצ'אק שלי, שלנו, להנאות החיים.

היכרתי אותו מגיל עשר. יש אנשים שנוסעים לטבריה, יש שנוסעים לסקי בשוייץ. אנחנו היינו יורדים לאילת, ובעצם – אליו. פעמיים בשנה, כמו שעון. אצלו בכפר לבשתי את הביקיני הראשון שלי, טעמתי את הבירה הראשונה שלי, הפלגתי בפעם הראשונה ברפסודה ובסירת מירוץ וביאכטה. אליו ברחתי מטיול מעצבן עם הצופים במדבר יהודה, אצלו בכפר למדתי לבחינות הבגרות (זה רק עזר לתוצאות), וביורח הדבש הרמנו איתו כוס בירה בג'אקוזי שבנה באמצע הסלון.

הוא היה הקיטנה שלנו. גן העדן הקטן והאבוד, שאפשר עדיין להגיע אליו. הוא – ולא הכפר שלו. כשהוא לא היה – הכפר היה רק חתיכת מקום עם דקלים וכמה סככות. וכשהוא היה מגיע, עם המכנסיים הקצרים והכובע ושרשרת השנהב והקול הצרוד וכוס הבירה ביד – כל המאפיינים שכבר נכתב עליהם מפה ועד להודעה חדשה – באמת היית מרגיש פתאום שהתחיל החופש. לא יודע למה, לא יודע איך. עובדה. אולי מפני שלא היכרנו אף אחד אחר בתל־אביב, או בכלל, שהרשה לעצמו להסתובב ככה.

אבל זה לא היה רק זה: נלסון היה באמת אחד המעטים שהיכרנו. שעשה מה שרצה, מתי שרצה, כל החיים – התחתן והתגרש ונסע וחזר והקים לו כפר פתאום באמצע המדבר ובנה ג'אקוזי באמצע הסלון, והפליג לאיים רחוקים שאיש עדיין לא הכיר אז, ואם התחשק לו לקנות כרכרה הוא פשוט קנה כרכרה – והכל בלי להתייסר ב"מה יהיה" ו"מה יגידו", בלי לחשוב אם זה פראקטי, או טוב לילדים ומה תגיד האשה. אליו הביתה, אמר, נכנסת רק מי שמביאה מזוודה קטנה, עם ציוד ליומ־יומיים. הוא התחתן בסוף, זה נכון, אבל בראש נשאר דווקא הפולקלור.

כולנו היינו – ועודנו עבדים לזמן, לקריירה, למשפחה. כבדים מהחיים. גם לו היו כל מיני סידורים וביורוקרטיות, ובעצם הוא היה איש מסודר, בדרכו שלו, עם הרבה הרגלים קבועים – ובכל זאת הוא סימל את החופש בהתגלמותו. חירות אמיתית. וגם אם ידענו שלעולם לא נוכל להיות כמותו, וכל החלומות שלנו לצוד כרישים ולחיות עם נערה באיי באלי יישארו כנראה בגדר פנטזיות – כשראינו אותו ידענו לפחות שזה אפשרי, בפוטנציה. הנה, יש כאן, איתנו, מישהו שעשה את כל זה. יש תקווה.

כבר אמרו שמאחרי כל זה הוא היה איש עצוב בתוך־תוכו, רציני וגם בודד. אבל דווקא האיש הזה העניק לנו הרבה רגעים יפים של הנאת חיים צרופה – וגם זה כישרון גדול, שלא לרבים יש אותו. הצער על מותו הוא בעצם הצער על עצמנו – על הזכרונות, על הכיף, על הרגעים הטובים האלה שכבר לא נוכל לשחזר, אפילו ניסע לכל מועדוני הים התיכון שבעולם. תמיד אמר שהחיים קצרים והסינים קרובים. אולי היינו צריכים להקשיב לו ביתר רצינות. ■

אורית הראל

מה היא עושה לו

אאאאהההה, הוא גונח בגרגור גרוני עמוק, ועיניו מצטמצמות לשני פסים צרים של תאווה. אח־אח־אח, הוא חוזר ונאנק ככאב מלא הנאה. נהדרת, פשוט נהדרת, הוא ממלמל בערגה חושנית.

היא מלכסנת אליו מבט.

אאאאהההה, הוא פולט שוב אנחה מצטרדת והמבט בעיניו מצטעף. יפהפיה, הוא לוחש, כל כך יפה...

היא ממצמצת, מביטה בו בהשתאות. יכול להיות שזה הגבר השקט והמאופק שלה?

אממממממם, הוא נוהם. כל כך טובה, בוקע המהום בין האנחות.

היא לוטשת בו עיניים. לא מאמינה למשמע היצור הרופס שלידה. האיש הסולידי שלה, מי שהמציא את ההתנהגות המהוגנת, נמוג בשלולית של השתפכות נרגשות.

עכשיו הוא כבר עוצם עיניים, מתרכז כל־כולו בהנאה.

היא מתעשתת. תגיד, היא מסננת לעברו בקול הכי מרוד ושקול שהיא מסוגלת אליו, אתה לא חושב שאתה מגזים?

הוא פוקח עיניים אל מול פניה של האשה שאיתו, סמוק כולו, כמו של ילד שנתפס בקלקלתו. על מה את מדברת, הוא עושה מאמץ ניכר לחזור למציאות.

איך אתה לא מתבייש, היא משחררת את המילים אחת־אחת בטון נעלב, לשבת כאן לידי, באמצע הגשם, באמצע הכביש, ולהתמוגג ככה, בלי שום בושה, אפילו לא מאשה אחרת, אלא ממכונית??!! ■

נפתלי קראוס

הפונדקאית והממזר

את חטאי אני מזכיר היום: ידיעות מהסוג של "רחם להשכרה", אינן משובבות את נפשי ולא רק בגלל המחיר של 25 אלף דולר, שה"עיסקה" עולה בארה"ב ואשר ממנו לוקחת החברה המתווכת 15 אלף ואילו האשה, המוכנה להשכיר את גופה, כדי ללדת תינוק לזר, מקבל רק 10 אלפים.

כמקרים כאלה מתעוררים אצלי הגנים הפמיניסטיים הרדומים שלי והם מתקוממים נגד ניצולה של האשה כאוטומט ללידה, תוך ניצול מצבה הכספי הרחוק.

עוד הוסיף לכך מישהו בארץ חטא על פשע, כאשר כינה אותן נשים ה"משכירות את רחמן", כ"פונדקאיות". אולי זה תרגום לא מוצלח מאנגלית, אבל אני מייד נזכרתי בתרגום מקצועה של הגב' רחב מיריחו, שמתרגם הנ"ך – עפ"י המסורת היה זה יונתן בן עוזיאל – הפך אותה ל"פונדקיתא", כלומר "מוכרת מזונות".

הוא הדין לאותן שתי בעלות מקצועה שבאו להתדיין אצל המלך שלמה על הילד החי והילד המת. גם הן מכונות "פונדקאיות". או נא להיזהר בכינויים, בבקשה.

אבל חמורה עוד יותר הקביעה, שראיתי מצוטטת מפי אחד ה"מומחים", שחזר זה עתה מארה"ב ובפיו הבשורה שהכל בסדר. בין כל היתרונות של השיטה החדשה – האב הוא ביולוגי, אפשר לבחור אשה הדומה ל"אוריגינל" שסובלת מעקרות, לא צריך לחכות 5-6 שנים לאימוץ וכו' (הוא רק לא אומר מאיפה לוקח יהודי פשוט 25 אלף דולר, כדי ביקור אצל ה"פונדקאית") – מונה ה"מומחה" גם זאת: "מבחינת ההלכה, אם האם הפונדקאית אינה יהודיה, יכול התינוק לעבור הליך גיור, כפי שעוברים תינוקות מאומצים מחו"ל".

זה נכון. אבל נכון גם, שאם האם ה"פונדקאית" – או המארחת, איני יודע איך לקרוא לה – כן יהודיה, הילד שיוולד יהיה ממזר. וזאת משום שבאותה בשורה גם נאמר כי "רוב הפונדקאיות נשואות ומקבלות את הסכמת הבעל". ואשה יהודיה, נשואה, היולדת ילד לגבר אחר – הוולד ממזר. לפי ההלכה, לפחות.

כדאי איפוא להיזהר עם "בשורות" מסוג זה. אמנם, נאמר כי עד כה נולדו כבר 200 תינוקות ב"שיטה" זו, אבל אל לנו להיות כאלה הריטות הקופצים בראש כל ידיד. ■

מהפיכת התינוקות החדשה מגיעה!

פפיונים

סינרים חד־פעמיים

אחרי החיתולים החד־פעמיים מגיעים הפפיונים.
מעתה החיים נוחים יותר, קלים יותר. לא עוד סינרי בד מוכתמים או סינרי פלסטיק קשיחים.

הפפיונים נולדו!
פפיונים, סינרים חד־פעמיים לתינוקות, אוכלים, זורקים.

לכל פפיון יש:
כיס רחב המיועד לקלוט את שיירי המזון שנופלים בין ביס לביס.
2 שכבות אחת אטומה, בפני רטיבות, השניה רכה, בעלת כושר ספיגה.
יתרון נוסף – **מדבקות רב פעמיות.**

אין טירחה, אין כביסה! הילד תמיד נקי!
לבחירתך אריזת היכרות בת 10 פפיונים.
ואריזה חסכונית בת 30 פפיונים + 5 חינם!

קורים דברים

מרים גבריאלי ועמנואל בר קדמא. הנושא: נשים. צילום: גרי אברמוביץ.

פלידל מיהרה לבשל

נשים לבושות. נשים עירומות. נשים בכל מיני מצבים וצורות, תלויות עכשיו בגלריה "עמליה ארבל" שבהרצליה. הציירים, שהם גם קולגים מעולם העיתונות, **עמנואל בר־קדמא וזיוה רון**, מציגים שם עכשיו תערוכה משותפת שנושאה הוא נשים. סיבה טובה לחגיגה הנפרדת לבני המין הזה, שנערכה שם בשישי שעבר בצהריים.

עמליה ארבל, בעלת הגלריה, הזמינה כמה מהציירות שהציגו אצלה. באו גם השחקניות **עדנה פלידל ומרים גבריאלי**. פלידל, אחרי סיור בתערוכה, תפסה פתאום מרחק מתמונת עירום של בר־קדמא ואמרה: "אם אני אתקרב, עוד יחשבו שזאת אני בנעורי". גבריאלי, קראה אחד מסיפורי **חנוך לוין** המרכיבים את המופע שלה "שש שעה רקובה". סיפור על אשה, כמובן. פלידל מיהרה הביתה. "אני צריכה ללכת לבשל לילדים", הסבירה. החגיגה היתה קצרה. כולן, התברר, היו צריכות ללכת לבשל למי שזה לא יהיה. שישי 12.00 בצהריים, שעה קשה לנשים שצריכות להכין את השבת. ■

אמא פולניה

אליזבט וקז'יסטוף פנדרצקי, גרים חודשיים בשנה בקראקוב שבפולניה, ובשאר החודשים בשוויץ ובכל העולם. היא היתה פיסיקאית שויתרה על הקריירה שלה לטובת זו של הבעל. הם נשואים באושר ויש להניח גם בעושר, כבר 23 שנה. יש להם בן ובת. הבת, **דומיניק**, 16½, מאד אוהבת שפות והולכת ללמוד אותן באוניברסיטת ייל שבארה"ב. היא דווקא רצתה ללמוד קצת בישראל, אחרי שביקרה כאן עם ההורים. הרעיון ללמוד כאן, לא בוטל. רק נדחה בינתיים, אמרה האמא שלה. ■

הידידה של התזמורת

גם לתזמורת הקאמרית הישראלית יש עכשיו אגודת ידידים. מייסדת האגודה והעומדת בראשה היא **שרה תדמור**, אשתו של **דב תדמור**, מנהל חברת ההשקעות של בנק דיסקונט. בשנה שעברה למדה באוניברסיטה היסטוריה של עם ישראל. סיימה את הלימודים ונרתמה כולה לעניין התזמורת.

תדמור שערכה בשבת לפני שבועיים, ארוחת צהריים בביתה שבקיסריה, לכבודו של המלחין והמנצח הפולני, **קז'יסטוף פנדרצקי**, היתה גם המארחת בקבלת הפנים שנערכה בשבוע שעבר ב"הילטון" תל־אביב. בתום הקונצרט עם פנדרצקי, שנערך בבית־החייל, הגיעו למסיבה הרבה חברים של בני הזוג תדמור, שעוזרים לשרה תדמור לעזור לתזמורת. בין הנוכחים: בעל המלון **דוד טייג, אדית תאומים, לאה רבין, כנה וזלמן שובל, יעקב חפץ (דלק), אסתר רובין, דני גילרמן**. ■

שרה תדמור (משמאל) ואליזבט פנדרצקי. קבלת פנים ב"הילטון".

יידיש מהבית

בכורת "בוטיק השקרים", בכיכובם של **ענת עצמון** והחבר שלה **דן תורג'מן**, נערכה בשבוע שעבר בבית החייל בתל־אביב. באותו זמן בדיוק, ב"בית יד לבנים" שמעבר לכביש, נערכה ההצגה "קשה להיות יהודי" של התיאטרון האידי. מקימו ומנהלו של התיאטרון הזה, **שמוליק עצמון**, שגם מתרגם את ההצגה סימולטנית מיידיש לעברית, לא יכול היה להיות נוכח בבכורת בתו. הם נפגשו רק מאוחר יותר, בפאב "המיתרס", במסיבה ל"בוטיק השקרים". ואבא עצמון, מתברר, מתכנן לתת בעתיד תפקיד לבתו, שמדברת רק קצת יידיש, מה שקלטה בבית. "זה יהיה בשבילי תענוג גדול", אמר. ואיך תשחק הבת בשפה שהיא לא כל־כך שולטת בה? "אם היא למדה ספרדית לסרט אהבה גנובה של משה מזרחי, היא תלמד גם יידיש". ■

אדית תאומים בין סוניה לבוריס כרמלי. צילום: אירית רותם.

תאומים עדיין יפה

תמונה שלה מימי הנעורים, הביאה למסיבה עם פנדרצקי **אדית תאומים**, המשמשת כיו"ר האירועים של ידידי בית התפוצות והפעילה בכל מיני אירגונים. מדובר כאן בנוסטלגיה. כי עם התזמורת הקאמרית הופיע גם זמר הבאס, **בוריס כרמלי**, שפעם גר בתל־אביב וכבר יותר מ־30 שנה גר ברומא. וכרמלי היה מחזר גדול של תאומים, אז ילדה חובבת מוסיקה קלאסית, בת 17. הוא עבד כמוכר בחנות תקליטים ברחוב אלנבי. היא היתה קליינטית טובה. אחרי שנה התחתנה, לא איתו. מאז לא נפגשו, אפילו שכבר הופיע בארץ כמה פעמים. "היא היתה מאד יפה", נזכר כרמלי שהגיע עם אשתו השוויצרית, סוניה. ותאומים, עדיין אשה יפה, שלפה את התמונה. ■

פרידה קשה

"הדבר הכי גרוע בלבוא לישראל, זה שצריך לעזוב אותה", אומר השחקן **לו גאסט**, שגמר להצטלם כאן לסרט "נשר הברזל" (מס' 2), הסרט השלישי שהוא עושה בארץ. הוא אמנם כבר גמר להצלם, עוד שבוע קודם. אבל הפרידה היתה קשה. נשאר עוד שבוע, לבלות עם המוני החברים שרכש לו כאן. במוצ"ש, ממש לפני שטס הביתה, ערכה לו **שרון הראל** מסיבת פרידה קטנה אצלה בבית.

לו גאסט ושרון הראל. צילום אירית רותם.

הראל, המפיקה את הסרט הזה ביחד עם **יעקב קוצקי**, הזמינה חברים ואת הקייטרינג של **מייקל שטרן**. לו גאסט ג'וניור רצה להכיר אמנים ישראליים. אצל שרון הראל ובעלה, איש העסקים **רוני כהן**, הוא פגש בין היתר את **שושנה דמארי, חנה לסלאו, יונס קניוק, גלי עטרי, איצ'ה ממבוש, ליאון ומירה דקאנטי, ענת עצמון ודן תורג'מן, אייבי וקלריטה נתן, לביאה הון** וההורים של שרון – **ג'ולי ויוסי הראל**. ■

שמוליק וענת עצמון ודן חורג'מן. צילום: ישראל סלובי.

האיטלקים אוהבים אותן מרופדות היטב...

איכות חיים מתחילה בחדר השינה, ואיכות חיים איטלקית ומרופדת היטב היא הרבה יותר מפתה... סן רמו, נוביטה, קפרי, פריז, מרסי, רומא – כולן מיטות מרופדות וחדרי שינה בעיצובים איטלקיים מגוונים. את המיטות תוכלו לקבל גם עם ארגז מצעים מתרומם. לבחירתכם מגוון עשיר של בדים וכולם בצבעים מרהיבים! האיטלקים אוהבים אותן מרופדות היטב, ואתם?

להשיג בחנויות עמינח ובחנויות רהיטים מורשות.

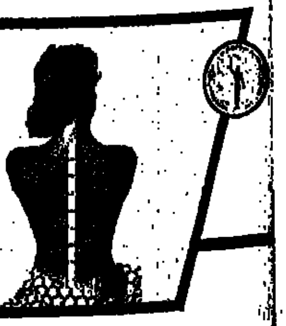

קפרי עמינח

סידרת חדרי שינה
ומיטות מרופדות

הריהוט שהוא בריאות

קרים דברים

טוביה צפיר וציפי שביט. הרמוניה.

צלילי הפוליטיקה

למי שהיה זקוק להוכחה נוספת עד כמה חדרה הפוליטיקה לכל פינה תרבותית בחיינו, היתה הזדמנות משעשעת למדי לעשות זאת בעת הקלטת הבכורה של תכנית הטלוויזיה החדשה בהנחייתו של **יצחק שמעוני** "סי במול דו".

בתכנית, שהוקלטה באודיטוריום בחיפה והשתתפו בה **ציפי שביט, אלברט כהן, שמעון ישראלי**, החלילנית **ברכה קול** ונגן העוד **משפרעם, טייסיר אליאס**, גנב את ההצגה **טוביה צפיר**, שקיבל את שרביט הניצוח על התזמורת הסימפונית של חיפה מידי **יצחק שטיינר**, והחל מנצח על החיפנית בתור ראש הממשלה וממלא מקומו.

צפיר־פרס פתח ב"קדנציה החמישית" של בטהובן עם ה"אורטוריה לפתיחה בינלאומית", כשנגני התזמורת הסימפונית של חיפה מהנהנים בראשם ב"סי", ו"לה", "סי" ו"לה", והודיע שבעצם הוא מעדיף תזמורת צרה עם הדתיים. "שנתיים" אמר צפיר־פרס, "אני מנצח ושנתיים ממלא מקום", ואז הפך צפיר לשמיר, כשהוא יורד על ברכיו על דוכן המנצחים ומודיע: "אני הוא ממשיך הקדנציה הבלתי גמורה של פרס". מהר מאוד גילה צפיר־שמיר גם צלילים צורמים בתזמורת, וסילק משם את עמירב, נגן כינור, שנגינתו אינה לרוחו. "איזה הרמוניה עכשיו", התמוגג "ממש תזמורת ליכוד לאומי".

לאחר התכנית הרימו המשתתפים כוסית בעת קבלת פנים ב"דן כרמל" בה השתתפו גם **אריה גוראל**, ראש העיר, **אלי דה קסטרו**, ראש עירית עכו **וחיים יבין**, מנהל הטלוויזיה, והיו מי שטענו שבאותו ערב נעשתה היסטוריה: נולדה תכנית מוסיקלית־פוליטית. ■

אריה יאס

יבין איים לרוץ

לחברות הכנסת היה ייצוג קטן בכינוס השנתי של המועצה למעמד האשה שהתקיים בשבוע שעבר במשכן הכנסת. **נאוה ארד, שרה דורון ומרים תעסה־גלזר** התפנו לשעתיים של דיון בנושא תדמית האשה בתקשורת האלקטרונית. מנהל הטלוויזיה, **חיים יבין**, הגבר היחיד בין כמה עשרות נשים, נקבע להיות הדובר האחרון. כשהחל לבסוף לדבר, עבר איזה רחש בקהל. יבין נדרך והודיע כי "בואו נסכים אם מפריעים לי שוב – אני עוזב את המקום ורץ לעבודה". "אתה יכול לרוץ כבר", צעקה לעברו אחת מהקהל. בכל זאת, האיום היביני עבד – ובמשך דבריו שרר שקט באולם. את הדיון פתחה היועצת למעמד האשה בלשכת רוה"מ עו"ד **שמחה אתיה** והשתתפו בו בנוסף ליבין: יו"ר המועצה למעמד האשה דר' **מרילין ספר, רחל אוסטרוביץ'** ודר' **מירה אריאל**. ■

אילנה באום

בני ברמן (משמאל), עדי – אורחת במלון ואפרים שלם – מנהל "גני מוריה". צילום: בלהה דבורי.

"גלגול שני"

בשבוע שעבר פתח מלון "גני מוריה" אשר בים המלח את שעריו לפני מאתיים אלמנות חיל השריון אשר הגיעו מכל רחבי הארץ להינפש בו מספר ימים. יזמה את הנופשון העמותה "רעות לשריונאים", אשר הוקמה לפני שבע שנים ביוזמת אלמנות החיל, חיילים ואזרחים מן השורה. בין האזרחים היוזמים גם **אפרים שלח**, מנהל מלון "גני מוריה", אשר הינו איש חיל השריון לשעבר.

אפרים שלח: "עובדי המלון קיבלו תדריך מוקדם לאורו כל אשה המתארחת פה בימים אלו הינה בבחינת מלכה יחידה לשלושת ימי שהותה במקום". הזמר **בני ברמן** הגיע בערב עם הגיטרה על מנת לחוג עם אלמנות השריון את צאת הקלטת החדשה של "גלגול שני". "צריך לתת צ'אנס לגלגול השני", אמר בני ברמן בלובי של "גני מוריה", כשהוא מוקף נשים המזומזמות בנוסטלגיה את שיריו. בפורום מרגש כזה היתה לדבריו אלה יותר ממשמעות אחת. ■

בלהה דבורי

ללא חזרות

טרם ננעלה תערוכת הציורים של **אריק סמית** בגלריה "המרתף" אשר ברעננה, הספיקו ידידיו **עדנה פלידל, דן מרגלית ויוסי גרבר** לערוך במקום ערב אימפרוביזציה לכבוד האירוע בנושא: "האדם בתיאטרון". כתפאורה לערב זה שימשו תמונותיו של אריק סמית בשמן, אקריליק וצבעי מים, בהן מופיעים מוטיבים מעולם התיאטרון.

המראיין, דן מרגלית, הביא את מרואייניו לדרגת חשיפה גבוהה. פלידל וגרבר ספרו לקהל שגדש את אולם הגלריה מה קורה לשחקן כאשר הצד האנושי שבו מאיים להשתלט עליו בעת תפקידו. רעמי צחוק בצד רגעים דרמטיים ליוו את השיחה וקשה היה להאמין למרגלית ש"לא היו חזרות לפני ההופעה הזאת".

ערנה פלידל, דן מרגלית ויוסי גרבר. חשיפה גבוהה. צילום: בלהה דבורי.

עדנה פלידל ספרה בהתרגשות על תפקידה בהצגה "מקום אחר". בעוד היא מגלמת אם המבקשת מבנה העתיד להתגייס לצבא "רק לא לחיל קרבי" היה בנה האמיתי, בועז, על סף גיוסו לצה"ל, טרום מלחמת לבנון, וכמובן שהוא התגייס לחיל קרבי. "זה היה תפקיד קשה ביותר", סיכמה עדנה. ■

בלהה דבורי

לא למכירה

הקניינים והמבקרים אשר יגיעו אל בורסת היהלומים ברמת־גן יוכלו להנות מעתה מתערוכת תכשיטיה של האמנית האיטלקיה **מריה אנטוניינה דה־מיטרו**. התערוכה קרויה "יהלומים חובקי עולם" וכוללת ענקים, צמידים, עגילים וטבעות זהב משובצות ביהלומים ואבנים טובות. חגיגה לעין וללב. הביקור במקום לא יהיה מלווה בכאב־לב שכן התכשיטים אינם למכירה. האמנית נודדת עם תערוכתה בעולם ועד כה הציגה כבר ביפן, קוריאה, קנדה, ובעוד מספר מדינות באירופה – וזו רק ההתחלה של אמנית רב־גונית זו. בנוסף לעיצוב תכשיטים היא גם ציירת וקרמיקאית. ■

רימונה שיף

יום האשה ברוורס

בבית הספר הטכני של חיל האוויר שבמפרץ חיפה, חוגגים, כמו במקומות אחרים, את יום האשה. זה היום בו מוזמנות הנשים אל תוך המחנה הצבאי, כדי לבלות ערב "חברתי" לצד בעליהן. הפעם בחרו המארגנים בהצגתו של **אלכס אנסקי**, "ברוורס", הצגה הדורשת דווקא הפרדה בין המינים, לעזרת נשים ועזרת גברים. אלכס אנסקי, בחור טוב, לא העלה הפעם אפילו את רעיון ההפרדה, אלא עצם עיניים וניסה בהתלהבות משולשת להחזיר את "החוטאים" בתשובה. "החוטאים", מיותר לציין, התגלגלו מצחוק... ■

אריה יאס

מצאו פסק זמן כדי לסייר וליפות את "בית הצופים" באילת: (מימין) דניאל רוג'ר – מנכ"ל מלון המלך שלמה", רפי שדה – מנכ"ל משותף ברשת "ישרוטל", סטיבן איירס – מנכ"ל מלון "ספורט", אלברט הרדי – מנכ"ל מלון "סן טרופז", מיקי שוטל – מנכ"ל מלון "לגונה החדשה". דוגמה אישית.

רולס רויס במחיר תצוגה

מערכות מתצוגות:

מערכת הדר 3-2-1	3,500 ש"ח	1,800 ש"ח
מערכת קלאס מודולרית	3,550 ש"ח	1,500 ש"ח
מערכת קפריס מודולרית	3,750 ש"ח	1,700 ש"ח
מערכת פנדה מתצוגה עם פגמים קלים בבד, אריג כותנה	4,500 ש"ח	2,900 ש"ח
ועוד ועוד		

הרווחת

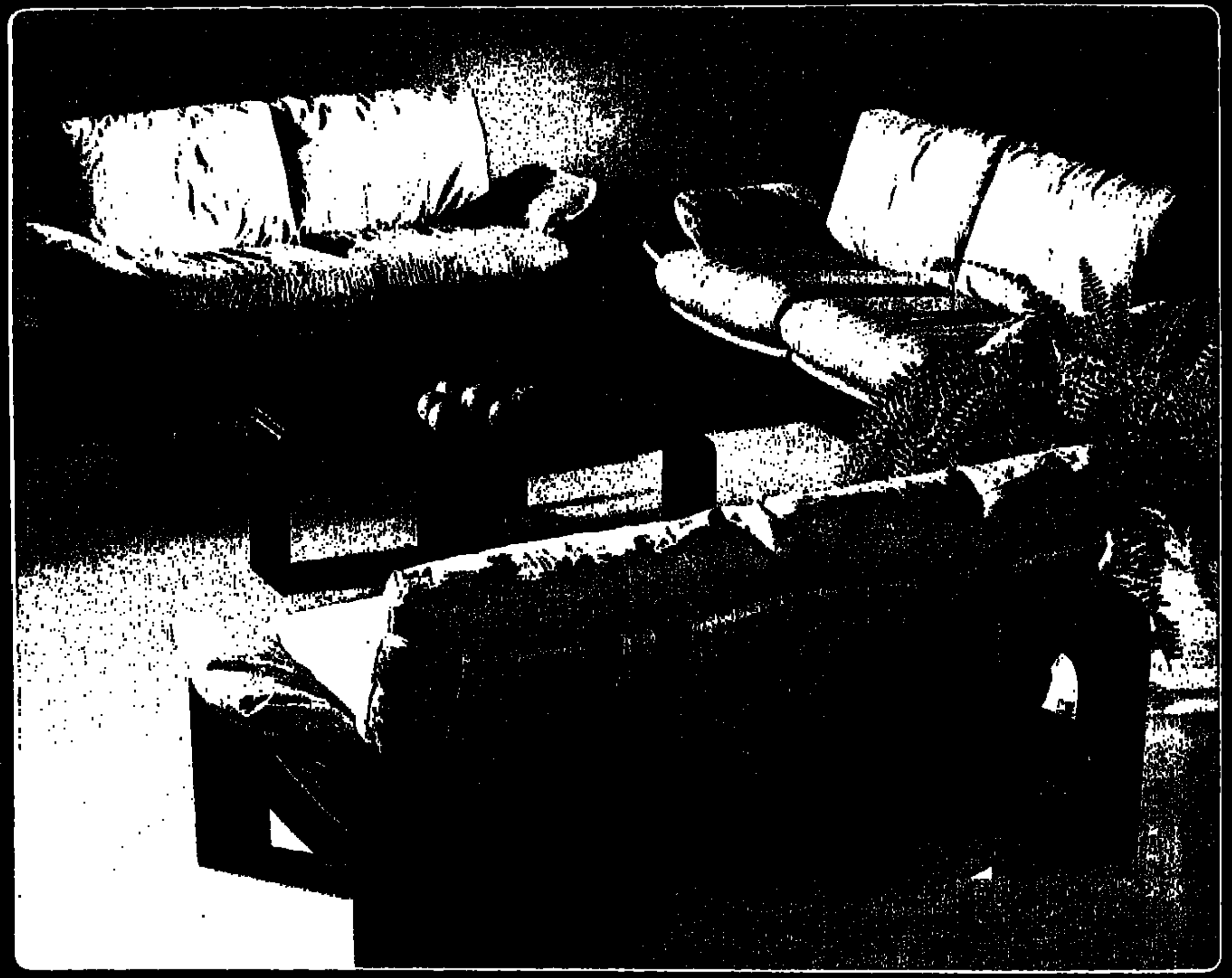

דגם פנדה

ברביד מטביעים את החותמת MADE IN ISRAEL בגאוה.
הרבה ידע ומחשבה הושקעו בתכנון ועיצוב מערכות הסלון המפוארות.
הייצור הקפדני והגימור המושלם ניזקף לזכותם של בעלי מקצוע מיומנים ומנוסים המתמחים בייצור רהיטי סלון בסיגנון מודרני וקלאסי, במגוון עורות ובדים בלעדיים לרביד.
מחלקה מיוחדת לריפוד בעור ברמה ואיכות בינלאומית ובסיגנון יוקרתי.

רהיטי רביד התחיה 14 יפו טל: 03-824615
להשיג בחנויות המובחרות

אפשרות לתשלומים

אולי אתה פושע?

"ז את הפעם הראשונה שאתה בא לישראל?" – שאלה השוטרת בביקורת הדרכונים בלוד את חוזה אנטוניו, מנהל הבאלט הספרדי הלאומי, שהגיע ארצה בשבוע שעבר ליומיים בלבד, כדי להכין את סיבוב ההופעות של להקתו בחודש הבא. הגבר הספרדי הצעיר ענה בחיוב. השוטרת הביטה בו במבט משונה וקראה לשוטר, ואנטוניו הבין שהוא בצרות. נתברר שהמחשב הראה שאחד חוזה אנטוניו כבר ביקר בארץ כמה פעמים ולא כל־כך הסתדר עם החוק.

בתמש הדקות הראשונות עוד התייחסו חוזה אנטוניו ורוברטו זאפרה, מנכ"ל הלהקה, לכל העניין בבדיחות דעת. לא נעים, אבל לא נורא. מהר מאוד הבינו שהשוטרים הישראלים מתכוונים למה שהם אומרים, ואם לא יקרה משהו דראסטי, עלול מנהל הבאלט הלאומי של ספרד להיעצר לחקירה, כי בארץ האבות, אף פעם אי אפשר לדעת אם הבנאדם הוא לא איזה פושע במקרה. סניור זאפרה הרים קול, ניסה להבהיר שנפלה כאן טעות, ואפילו איים שאם תוך חצי שעה לא פותרים את הבעיה, הם עולים על המטוס הראשון חזרה ושלום על ישראל. אנשי להקת "בת דור" המארחת הוזעקו פנימה, הוחתמו על ניירות שונים, וחוזה אנטוניו סיים את הערב במסעדת דגים תל־אביב, כדי לשטוף את הטעם. ■

אריה יאס

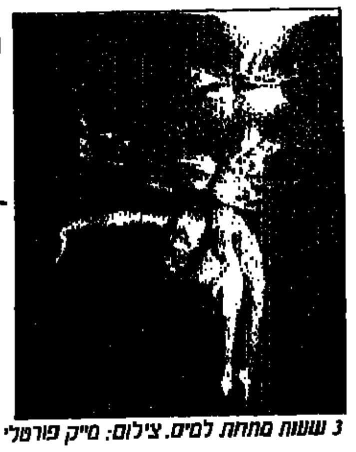

3 שעות מתחת למים. צילום: מייק פורטלי

אימץ את אילת

כדי להפיק את 30 השניות של סרטון הפרסומת המרהיב של "פפסי קולה" שכבה הדוגמנית על גבה מתחת למים במשך שלוש שעות רצופות... המוצר הסופי זכה לעשרות פרסים בפסטיוולים שונים ברחבי תבל. הצלם – מייק פורטלי, 35, רופא שיניים לשעבר והיום צלם תת־מימי מהמבוקשים ביותר בעולם, אימץ את אילת כסטודיו שלו: "אוהב את המים באילת, אוהב את האנשים". הסיפור מופיע בגליון הראשון של הירחון החדש "ים", היוצא לאור בשיתוף ההתאחדות לפעילות תת־מימית בישראל. ■

ליה קרן

ורדרובה שלמה מכלי מיטה של "כיתן".

שכב ולבש

אפשר לשכב על־זה ואפשר, כך מתברר, גם ללבוש את זה. בתצוגת קולקציית כיתן, שנערכה בשבוע שעבר במלון "דן" תל־אביב, הרכיבו גרדרובה שלמה מכלי מיטה. תצוגת טקסטיל־בית של תשלובת כיתן מעוררת אסוציאציות מיידיות של מיטות וכרים על־תקן של מדגמנים. אבל הם החליטו להיות הרבה יותר אורגינלים מזה. לקחו את מביימת תצוגות האופנה, דרי שי, שתביים גם להם שאו קיוו על המסלול.

הדוגמניות לבשו ציפות, הדוגמנים חיבקו כריות. תמונה ראשונה מתוך אוסף תמונות חדר־מיטה שטיילו שם על המסלול. ואפשר גם להלביש דוגמניות בחצאיות של סדינים עם אהיל תואם על הראש. הרבה יותר "שיק" מסתם ציפה גדולה והרבה פחות בנאלי מחלוקי הבית והמגבות התואמות שעל הראש, שגם הם היו חלק מההצגה הגדולה, שנערכה בפני קניינים ועיתונאים.

ובאווירה זו של חדר המיטות, יאפשר להתייחס קצת גם למיספרים. הם ניתנו ובשפע על־ידי המנכ"ל, מרדכי בראון. בתשלובת כיתן, המתמחה במוצרי טקסטיל לחדרי שינה, אמבטיה ומטבח גם כן, חלה בשנה האחרונה התפתחות גדולה. הם מתייחסים למוצרים שלהם כאל פריטים אופנתיים המרכיבים מראה שלם, אשר מיועד לייצוא ולשוק המקומי. "תואם והולם", הם קוראים לזה.

החברה, שהפסיקה עם המוצרים ההיסטוריים שהיו מזוהים עם כיתן, השקיעה 48 מיליון דולר בציוד לייצור כלי־מיטה. היקף המחזור שלהם ב־1987 נגיע ל־116 מליון דולר. היקף הייצוא שלהם, כולו במוצרי טקסטיל בית, הסתכם ב־30 מליון דולר. הם מוכרים באירופה ובארה"ב. לשוק הצרפתי, למשל, הם מייצרים כלי־מיטה עם מיני וולאנים, קישוטים וריקמות. יש להם בארץ כבר 8 חנויות ושאיפה להגיע בקרוב ל־32. ומספר המועסקים שלהם בארץ ובחו"ל מגיע ל־2,500. יפה. ■

אירית דותם

מזל בצהרים

המזל, לפעמים, מתהלך לו בשקט על המדרכה שלפניך, ואם תהיה נחמד אליו, מי יודע, אולי יתדפק לך גם על הדלת. ביום שישי האחרון הסתובב לו המזל, מחופש לצוות טלוויזיה גרמני, בקצה רחוב טרומפלדור בתל־אביב, במקום שבו הרחוב נושק לטיילת. פעם היה שם בית בושת. כמה חבר'ה צעירים עם יוזמה, שיפצו וניקו וטרחו, ופתחו שם את "קפה טרומפלדור", כולל ציור ענק של הגיבור הגידם מתל־חי על הקיר, ומדי יום שישי ושבת, הם עורכים שם אחה"צ של כיף עם בירה, ג'אז ובריזה של ים וגלים. אז כשניגנו שם ירון גוטפריד, הבן של דני גוטפריד הנודע, רוני הולנד, גורי אגמון ואריה וולניץ, עברו אנשי הטלוויזיה על המדרכה, נכנסו בשקט, וביקשו בנימוס מתמיר בושניצקי, אחד הבעלים של המקום, רשות לצלם. תמיר, שהוא אגב בן להורים חרשים ומעסיק בבית הקפה גם מלצר חירש, לא התפלא שהמזל נוחת עליו ככה "פתאום באמצע הצהריים", ולא הביע כל התנגדות. להיפך. גם לנה טרנר התגלתה כשהיא מלקקת גלידה על שפת הים... ■

אריה יאס

קטנים

זכרונות, מן הימים בהם שאול נמרי לא כל כך ידע לצייר ולרשום, העלה יוסי שטרן, מי שתלה בו תקוות רבות כשהיה מורו ורבו ב"בצלאל". לנוכח ציוריו של נמרי בתערוכתו העכשווית, אמר שטרן נרגש: "אתה מצייר בוודאי לא כמו שכל המבקרים אוהבים, אבל העיקר שאתה מצייר כפי שאתה אוהב, וכשתגיע לגיל שמונים בוודאי יווכחו לדעת כמה אתה באמת טוב". ★★★

חיה אנג'ל, 84, אלמנתו של נסים אנג'ל, מיקירי ירושלים ומבעלי מאפיית אנג'ל, נהגה לאכול עם בעלה במסעדת הגריל של מלון "המלך דוד" בבירה. מאז התאלמנה, לפני 20 שנה, לא פקדה את המלון. כאשר סיפרה על געגועיה לאותם ימים רחוקים לחתנה, פרץ אלטמן, שכנע אותה החתן לנסוע לשם לסופשבוע, למען הנוסטלגיה. בטח שכנע. אלטמן הוא חבר הנהלת חברת מלונות "דן". ★★★

הדוגמנית תמי בן־עמי השתתפה בשבוע המזון הישראלי לא כדוגמנית מסלול אלא כמוזגת יין בדוכן כרמל מזרחי. מציגים רבים ניגשו אל הדוכן לא רק לטעום מן היין אלא כדי להצטלם עם הבן־עמי. אחד מהם, שמעון ולנר, מנכ"ל מתחרה (יינות גולן) עורר מבוכה כאשר טעם מן היין ומיד ירק אותו. "כך טועמים יין", הסביר, "תחילה מפזרים אותו בחלל הפה כדי להפעיל את כל חושי הטעם". ★★★

מציגים ומצטלמים: מנכ"ל "כרמל מזרחי" אברהם בן משה, הבן־עמי, מנכ"ל שיווק "עליח" שמואל פרוקל.

קפצו מהבית, כל אחת לחוד, להופיע במועדון: לאה רבין ששוחחה במועדון נעמ"ת בנווה־אביבים על ספרה "כל הזמן אשתו" והודתה: "קפצתי מהדירה הסמוכה לארוחת צהרים חגיגית"... במועד אחר עשתה זאת אורנה פורת שהגיעה לטכס הנחת אבן פינה במועדון ותיקי שכונת רמת־חן, קראה שיר של ביאליק "פעמי אביב", ואמרה: "אם פעם לא תהיה לי עבודה – יהיה לי לפחות לאן ללכת בשכונה". ★★★

[redacted]

יצחק בן חורין
צילום: בני גלזר

קולונל־פרופסור ארווין קט מחלק זמנו בין ארה"ב לישראל. יהודי נודד עם ביאוגרפיה יוצאת־דופן ונאמנות כפולה ושווה. עובדה: הקים שדות תעופה באלסקה – ובנגב. בנה כבישים ומחלפים וגשרים בארה"ב – ובישראל. שירת בצבא האמריקני – ובמע"צ. המקור: הסבא שלו קבור בהר הזיתים.

בין וושינגטון וטרומפלדור

ראו אותו רץ על שפת ימה של נתניה, משתזף בשמש התורפית שלנו. זו היתה סיבה טובה לברר מה שוב עושה אצלנו ארווין קט. פרופסור קט. קולונל קט. איש עם ביאוגרפיה מיוחדת במינה. מהנדס דרכים שבנה שדות תעופה ואוטוסטרדות בישראל וגשרי־ענק במדינת ניו־יורק. אדם קרוע בין אהבתו לישראל לבין הקריירה המרתקת שעשה בארה"ב מולדתו.

כשארווין קט גר בישראל, בשלהי שנות השישים, הוא נקרא להתייצב 14 פעם לשירות מילואים ב...צבא ארה"ב. כששב האיש לאמריקה, הוא הוזעק לשירות מילואים ב...ישראל. צבא ארה"ב הטיל עליו להיות האיש מספר שתיים בפרוייקט הקמת שדות התעופה רמון ועובדה בנגב. היהודי הנודד. אמריקני יליד ברונ־

פרופסור צבי שיפרין, מומחה לעניני סין באוניברסיטה העברית, לחפש את קבר סבא. מצאנו שם חורבן גמור והצלחנו לאתראת הקבר לפי מפה. על המצבה לא היה כתוב שם האיש שנקבר תחתיה. את לוח השיש, עליו היה חרוט שמו של סבא, מצאנו כעבור זמן ליד מלון אינטרקונטיננטל. הירדנים ריצפו את הרחבה שמסביב למלון בשיש שנעקר ממצבות בית הקברות היהודי. סבי היה אדם דתי וחבר טוב של הרב קוק. אנחנו היינו רחוקים מאד מהדת. למדתי בבתי־ספר כללים בניו־יור־ק", משחזר פרופסור קט.

אדם קטן ומסודר הוא ארווין קט. תוי פנים חדים. הוא דובר עברית טובה, אבל מרואיין גרוע. האיש עצור. קשה להוציא ממנו משפט ארוך יותר ממשפטי תקציר תולדות חיים. הוא נראה כמי שיושב בפני ועדת חקירה של הסנט ולא כראיון. לא רגיל לזה. בשלב מסויים אפילו מכיע צערו על שהסכים. חשב, שנתבקש

קט, שגיבור ילדותו לא היו וושינגטון וג'פרסון אלא יוסף טרומפלדור.

הילדים חיים בישראל מאז תחילת שנות השישים. הפרנסה מצויה בארה"ב, ליתר דיוק באוניברסיטת לוס־אנג'לס, בה הוא משמש פרופסור־מרצה בהנדסת כבישים. עתה, בגיל 64, החליט ארווין קט לפתור את הדילמה שלו על־ידי חלוקת זמנו בין ארה"ב לבין ישר־אל: שני סמסטרים באוניברסיטת לוס־אנג'לס ומנוחה של סמסטר אחד בדירה שרכש באחרונה על המצוק המשקיף על ימה של נתניה. בארון הספרים שלו בולט הספר Israel in the Mind of America.

המצבה נתגלתה

העיתונים מדווחים על חבלה בקברים בהר הזיתים ופרופסור קט ממהר לשם לבדוק את קבר סבו. "המשפ־חה שלנו עקרה לפני מאה שנה מאירופה לאמריקה. אמי ברחה מרוסיה ואבי מאוסטרו־הונגריה. אמריקה לא היתה בשביל סבא שלי. הוא עזב הכל ובא ארצה בשנת 1899. הוא בא לבד. כל המשפחה נשארה בארה"ב. אני לא ראיתי אותו מעולם אבל אני זוכר את המכתבים ששלח מארץ הקודש.

"סבא נפטר בשנת 1938 ונקבר בהר הזיתים. אחרי ששת הימים מצאנו אותו. כיצד? אחרי שחזרתי לישר־אל בשנת 1967 ממילואים בצבא ארה"ב – יצאתי יחד עם אחותי רות שיפרין, תושבת ירושלים, ובעלה

הפלשתינית. הוא ייצג את העמדה הישראלית ואילו מולו דיבר יגאל ארנס, בנו של השר משה ארנס.

"הופתעתי לשמוע את דעותיו נגד המדינה היהודית, הוא יותר חריף מערפאת. הוא יותר קיצוני מערבי שהשתתף באותו ויכוח", אומר קט. הוא עצמו מקסימ־ליסט, נגד החזרת שטחים. בעל דעות רפובליקניות. לדבריו, הפטריוטים הגדולים ביותר, חיים בחוף המער־בי.

קט נולד וגדל בברונקס, השלים תואר ראשון בהנד־סה באוניברסיטה של מדינת ניו־יורק. בין שנה שניה פעם לביקורים. אחותי עלתה ארצה בשנת 1948. גם אני רציתי לבוא והשאלה היתה אם המשפחה תיקלט. בשנת 1962 שלחתי את משפחתי לארץ, כמו משה ששלח את המרגלים לבדוק אם הם מסוגלים לגור כאן.

לי לא היו בעיות. אני הייתי בטוח ביכולתי ובפברואר 1967 באתי".

ליד משרד הרישוי

"לא הופתעתי ממה שמצאתי. גרנו בחולון. דירה קטנה בשכונת ג'סי כהן ואחר כך גדולה יותר מול משרד הרישוי. הרגשתי טוב בארץ. היה אתגר גדול. עזבתי בגלל בעיות אישיות, שאני לא מעוניין לפרט. השארתי כאן משפחה (בן ובת ונכד־צבר) וחברים טו־בים".

אין היום בעולם הרבה מומחים בעלי נסיון כשלו. מפברואר 1967 עד אוגוסט 1971 היה ארווין קט מהנדס

לא על הכבישים בלבד

דעתו של ארווין קט, כממחה לבעיות תחבורה: "הכבישים בישראל סתומים, זה ברור. יש בזבוז משאבים, בעיות בטיחות ואי יעילות שלשיטת התחבורה. כשאני מדבר על התחבורה בישראל, אי־ני מכיר את הסטטיסטיקה העכשוית ומבסס דברי על נסיוני מהעבר ועל נהיגה וטיולים בישראל. הדבר החשוב ביותר שחסר בישראל הוא תפישה של תחבורה מאוזנת. שיטה המבוססת על שילוב אמצעי תחבורה וניצול כל אחד מהם בצורה מיר־בית.

"בישראל הכל מבוסס על כבישים וזאת לפי דע־תי הבעיה הכי גרועה. בערים צפופות אי אפשר לסמוך על כבישים בלבד. ישראל חייבת להפחית את השימוש במכוניות פרטיות על ידי בניית מערך תחבורה ציבורית יעיל יותר, במיוחד רכבת, ולהע־לות את המיסים על דלק.

"ישראל זקוקה לשני סוגי רכבת: רכבת מסיל־תית כבדה בין הערים ותשמליות שנעות על מסילה בכבישי הערים הגדולות. צריך לאסור כניסת מכו־ניות פרטיות למרכזי הערים. עושים את זה בקופ־נהגן ובבריסל וחושבים על זה גם בניו־יורק ובו־לוס־אנג'לס. ישראל צריכה לעודד תחבורה על אופניים ולסלול לשם כך נתיבים מיוחדים". ■

לשלישית ללמורים היתה מלחמת העולם השניה. קט נלחם מול היפנים בהוואי ובאיי האוקיאנוס השקט. הקרב האחרון שלו היה באוקינוואה בו איבדו האמריקנים 20 אלף חיילים. השתחרר כסמל בחיל ההנדסה הקרבי.

קט עלה בסולם הדרגות כאיש מילואים דווקא. לדר־גת קצונה (סגן) הוא הגיע רק ב־1955 והמשיך להיקרא למילואים, עד שעוטר בדרגת קולונל. את הקריירה שלו עשה כמהנדס דרכים. משנת 1946 עד שנת 1965 עבר כמהנדס במדינת ניו־יורק, התמחה בסלילת כבי־שים, גשרים ומחלפים. הוא השתתף בבניית כ־50 מחל־פים.

הגשר הארוך ביותר

"הייתי שותף בכיר בבניית גשר ורסנו, שהיה כומנו הגשר הארוך והמורכב ביותר בעולם, לאורך יותר מק"מ מברוקליין לסטייטן איילנד. היום לא בונים גש־רים כאלה, בגלל העלות. חצי מיליארד דולר הושקעו ברשת הכבישים לעליה ולירידה מהגשר. כמהנדס בכיר במדינת ניו־יורק 21 שנה הייתי האחראי על החיבור של רשת הכבישים לגשר, שאורכו היה יותר מקילומ־טר. עד אז היה המעבר מברוקלין לסטייטן איילנד מבוצע במעבורות. הגשר איפשר כביש מהיר לפילול־פיה. שם רכשתי את המומחיות שלי במחלפים".

את הדוקטורט שלו בהנדסת דרכים השלים קט ב־1965 כאשר הראש שלו היה בישראל. "הגעתי מדי

ארווין קט. "צריך לאסור כניסת מכוניות פרטיות למרכזי הערים".

התכנון הראשי של מע"צ. "סללתי ושיפצתי דרכים בסיני. ישנתי שם הרבה לילות עם העובדים שלי. הכר־תי את הארץ מקוניטרה עד קנטרה. הייתי אחראי לתכ־נון וביצוע של הכבישים המהירים תל־אביב–אשדוד, תל־אביב־ירושלים עד שער הגיא. טיפלתי בכביש המ־היר הראשון שלישראל, חיפה–חדרה, כולל מנחת חרום למטוסים על הכביש והמחלפים. בכביש חיפה–תל־אביב".

קט הביא אתו לישראל תכנון בסטנדרט אמריקני. הוא רושם לחובתו כשלון, בזה שלא הצליח להכשיר בארץ כבישים מבטון במקום אספלט, שהם יקרים יותר: "כל הכבישים החשובים הם מבטון. רציתי להכניס כבי־שי בטון בארץ ולא קיבלתי אישור. בארה"ב ואירופה מגבילים את עומס המשאיות. את המשאיות הכבדות מפנים לכבישים מסויימים. בישראל אין מגבלות כא־לה. משאיות וכלים כבדים נעים בכבישים ראשים לכן חשבתי שיש צורך בכבישי בטון שהוצאות אחזקתם היא הנמוכה ביותר ולטווח ארוך הם אף זולים יותר".

ארבע שנים היה ארווין קט בישראל. "צה"ל קרא לי באפריל 67. זומנתי לבדיקה רפואית ביפו, אמרו שיחז־רו ויקראו לי ושכחו אותי. בינתים פרצה מלחמת ששת הימים ומצה"ל לא שמעתי שום דבר". הצבא האמריקני לא שכח אותו וכאמור קרא לו לשירות מילואים 14 פעם. ארווין קט היה שם, אבל החיידק הישראלי המ־שיך לתקוף אותו פעם אחר פעם.

בשנת 1973, שנתיים אחרי שהתמקם באוניברסיטת קליפורניה, קיבל ארווין קט מינוי למכללה לבטחון לאומי בצבא ארה"ב. שתי שנות לימוד. "בשנה השניה נתבקשו הקצינים לכתוב נייר עבודה אסטרטגי. אני

בחרתי לכתוב על נושא הגבולות של ישראל. קיבלתי אישור לנסוע לארץ והייתי כאן בקיץ 1974 חודשים, נפגשתי עם אישים כמו אלוף ישראל טל, אריאל שרון ויהושפט הרכבי והגעתי למסקנה, שישראל תוותר על סיני.

"כתבתי נייר עבודה, שבו קבעתי כי ישראל תיסוג מחצי האי סיני, אם כי בתנאים אחרים מאלו שהיא ויתרה. באביב של שנת 1983 חזרתי ללמד סמסטר באוניברסיטת באר־שבע, והופעתי בפני חיילי ארה"ב בסיני ואז קם שם קולונל ואמר לי – זה היה כמה חודשים אחרי נסיגת ישראל מסיני – שהומלץ כי קצי־ני צבא ארה"ב שנשלחו למזרח התיכון יקראו את העב־ודה שלי.

לא ביקש את זה

– אתה בעצם היהודי הנודד. למי נתונה הנאמנות שלך?

"יש לי נאמנות גדולה הן לארה"ב והן לישראל. כשהייתי ילד קטן הגיבור שלי היה טרומפלדור, עליו למדתי בתנועת הנוער 'יהודה הצעיר'".

– מי הם הגיבורים האמריקנים שלך?

"ג'ורג' וושינגטון ותומס ג'פרסון, אבל אני הלכתי אחרי טרומפלדור. אני מעריץ את אומץ הלב שלו את דבקותו במטרה ואת האידיאליזם שלו".

– בפועל אתה עם וושינגטון ?

"אנשים אוהבים את אבא שלהם וגם את אמא של־הם".

– מאחר ואתה כליבך מזוהה עם טרומפלדור, אז להזכירך: הוא עלה לישראל, נפל בקרב למענה...

"במשך הרבה שנים, כששרתתי בצבא ארה"ב, חשב־תי שהקשר ביני לבין הצבא האמריקני יוביל אותי לישראל. לא יודע באילו נסיבות, זה חייב לקרות. והנ־היום אחד פונים אלי מצבא ארה"ב ומבקשים ממני להקים את שדות התעופה בנגב ואני לא ביקשתי את זה. הייתי אז קצין במילואים, הקצין היחידי במילואים שביקשו ממנו להצטרף.

"הם לא פנו אלי בגלל הרקע שלי, בכלל לא ידעו על עברי כמהנדס של מע"צ, אלא בגלל הנסיון שהיה לי בהקמת שדות התעופה. כל קיץ, במשך חמש שנים בשנות השבעים, שלחו אותי לאלסקה. היינו צוות קטן שהקים שם שדות תעופה. הם חיפשו קצין בכיר שהוא מומחה בתחום, שיודע את הטכניקה ומישהו נזכר שע־ברתי הרבה זמן באלסקה".

– ואנחנו הרווחנו מההצבה שלך אצלנו?

"כולם הרוויחו מזה. זה היה אינטרס של ארה"ב ושל ישראל, שפטריוט של ישראל וארה"ב מגיע לתפקיד. הרקע שלי, גם כציוני, היה ידוע לאמריקנים, אך הייתי קצין אמריקני ופעלתי בתור כזה. אני לא חושב שהיה ניגוד אינטרסים. ברמון ובעובדה נתבקשנו לבנות הע־תק של שדות התעופה בסיני ועציון ואני חושב שהצ־לחנו.

"הקושי הגדול היה שישראל בנתה את שדות התעו־פה בסיני במשך 8־7 שנים ואילו אנחנו נדרשנו להש־לים את הקמת שדות התעופה בנגב תוך שנתיים וחצי, כי זה פרק הזמן שנקבע בהסכם קמפ־דיוויד. מי שקבע את לוח הזמנים, לא התייעץ במומחים. נאלצנו לתכנן ולבנות באותה שעה וגם להתגבר על בעיית איכות האספלט בישראל שלא היתה לפי התקן הדרוש".

באוקטובר 1982 השתחרר קט מהצבא והוא מקבל פנסיה צבאית. רוב שנותיו הוא שם, אבל הטביע את חותמו על שדות תעופה וכבישים מרכזיים בישראל. הילדים שלו כאן והוא מבלה חלק מזמנו בדירה על המצוק הנשקף אל הים בנתניה, מתענג על הנוף המר־היב, עושה ג'וגינג על חוף הים. פרופסור קולונל ארווין קט שוב אצלנו. ■

אופנה

יהודית חנוך

עוד קצת רוח
וכבר אפשר להציץ
בדף הבא של הלוח.
בוקר טוב, אביב.

הכתפיים נחשפות עד המקסימום, במחשופים רחבים־רחבים, בסטרפלס, כמו בבגד־ים, כשהכתפיים אינן חשופות מורפדים אותן עדיין בכריות, לא כל כך גדולות כמו שהיו אבל בכל זאת כריות. זו חדשה טובה לרחבות הירכיים, הכתפיים המרופדות תמשכנה לשפר את האיזון שבין החלק העליון והתחתון.

גם את המתניים צריך יהיה לשזף, כי גם אותם חושפים בשמלות ובמערכות של שני־חלקים, חושפים לגמרי או ב"חלונות" שגדורים בבגד.

מכנסונים זה הדבר הכי ישן־חדש, תחליף לחצאיות הקצרות למי שרוצה לחשוף רגליים וגם לטפס בנוחות על מדרגות אוטובוס. תמיד אפשר יהיה לסגת בכבוד למכנסיים, גם באביב 88'.

מקטורונים קצרים, נותנים מימד חדש לגוף אחרי עשור שלם בגדולים וארוכים, הולכים טוב עם חצאיות קצרות וארוכות, גם עם מכנסיים.

אל תילחצו מהקטע של החצאיות הקצרות. קצר זה חדש, אבל כמה קצר, את זה אתם תחליטו. בחצאיות הקצרות יש לא רק מיני צמוד או ישר, גם חצאיות פעמוניות ומכווצות, יותר צעירות וגם יותר קלות ללבוש. גם הארוכות לא נגמרו, אפשר יהיה להמשיך וללבוש אותן.

הצבעים ברורים וחדים, אדום, ירוק, צהוב, לבן ושחור. לבן ושחור בכח שילוב אפשרי, פסים ונקודות ומשבצות. נשמע מוכר מהעבר? בתצלום, שחור ולבן, צבעי־אביב נצחיים.

בחזרה לעתיד

תשכחו מהחורף, תתחילו לחשוב על אביב. עוד קצת גשם עוד קצת רוח, אפשר כבר להציץ מעבר לדף הבא של הלוח. מה שבולט בבגדי־האביב, זה כמה הרבה שיש בהם מהעבר. המיני של שנות השישים, השמלות הצרות של שנות החמישים, הכתפיים החשופות של אמצע שנות השבעים, המכנסונים שלבשנו בראשית שנות השמונים, מדלגים בחזרה אפילו לסוף המאה שעברה, ב"באסל", ביוצים על הטוסיק, שנגמרים בסרט.

אבל תסמכו על האנשים שעושים אופנה, חוזרים לעבר אבל תמיד קצת אחרת. בשילובי אריגים שעוד לא היו אז, (הסינתטיים הגמישים), בצבעים חדשים, נקיים וחזקים, בהשוואה למעומעמים ולפסטלים של העבר. גם אם שמרתם על אותן מידות גוף עשרים שנה – משימה כמעט בלתי־אפשרית – ויש לכם מוזיאון של בגדים בבית, אי־אפשר ללבוש אותם.

מה מצפה להו בחדשים הקרובים? ■

מרכז ההדרכה
לארוח ולתרבות המזון

תל־אביב: שד' בן גוריון 47, פינת דיזנגוף 166,
מיקוד 64589, טלפון: 03-243157/8

תנובה אסם

נמשכת ההרשמה לקורסים ולהרצאות לחודש פברואר 1988
החלה ההרשמה לחודש מרץ 1988

קורסים בני שלוש פגישות במחיר - .20 שקל

1. **בישול סיני ב'**
החל מה-17.2.88, מידי יום ד', בשעה 10.00
2. **תבשיל עופות**
החל מה-22.2.88, מידי יום ב', בשעה 16.30
בישול אקסקלוסיבי במחיר סביר - א'
החל מה-6.3.88, מידי יום א', בשעה 16.30
4. **בישול סיני ב'**
החל מה-9.3.88, מידי יום ד', בשעה 20.00
5. **בישול סיני - ג'**
החל מה-14.3.88, מידי יום ב', בשעה 10.00

קורסים בני שתי פגישות במחיר - .25 שקל

1. **בישול במיקרוגל**
החל מה-21.2.88, מידי יום א', בשעה 20.00
החל מה-29.2.88, מידי יום ב', בשעה 10.00
החל מה-14.3.88, מידי יום ב', בשעה 16.30
החל מה-15.3.88, מידי יום ג', בשעה 10.00
2. **בר סלטים ורטבים - מתכונים חדשים**
החל מה-15.3.88, מידי יום ג', בשעה 20.00.

3. **עשון וכבישת בשרים**
החל מה-16.3.88, מידי יום ד', בשעה 16.30

סדנאות חד פעמיות במחיר - .20 שקל

סדנא לעצוב דגמי מרצפן (כולל מצרכים וחומרים)
יום א', 13.3.88, בשעה 09.00
יום א', 13.3.88, בשעה 16.30
יום ג', 22.3.88, בשעה 19.00
יום ג', 22.3.88, בשעה 09.00

סדנא לקשוטי מזון
יום ד', 9.3.88, בשעה 09.00
יום ג', 15.3.88, בשעה 16.30

סדנא לעצוב לחמניות
יום א', 13.3.88, בשעה 10.00
יום ב', 14.3.88, בשעה 20.00

הרצאות חד פעמיות במחיר - .15 שקל

1. **תבשילי דגים - מתכונים חדשים**
יום א', 28.2.88, בשעה 16.30
יום ג', 1.3.88, בשעה 10.00
יום ד', 16.3.88, בשעה 10.00
יום ג', 29.3.88, בשעה 16.30
2. **אפיה לפורים**
יום א', 28.2.88, בשעה 10.00
יום ג', 1.3.88, בשעה 16.30
3. **פטיפורים בצפוי פונדנט - שלב ב'**
יום א', 6.3.88, בשעה 10.00
יום א', 13.3.88, בשעה 20.00

4. **תבשילי קדרה**
יום ד', 24.2.88, בשעה 16.30
יום ג', 8.3.88, בשעה 10.00
יום ג', 15.3.88, בשעה 16.30
5. **פשטידות בשריות**
יום ג', 8.3.88, בשעה 16.30
6. **בוהוריים - ארוחת בוקר-צהריים (נוסח אמריקה)**
יום ג', 8.3.88, בשעה 20.00
7. **אפיה אירופאית - יוקרתית**
יום ד', 9.3.88, בשעה 16.30
8. **עוגות ופשטידות במיקרוגל**
יום ה', 17.3.88, בשעה 10.00
9. **מאפה בצק שמרים**
יום א', 20.3.88, בשעה 10.00
10. **ארוחה חגיגית לפסח**
יום ג', 22.3.88, בשעה 16.30
יום ד', 23.3.88, בשעה 10.00
יום ב', 28.3.88, בשעה 16.30
11. **תזונה נכונה**
יום ה', 25.2.88, בשעה 10.00
יום ה', 24.3.88, בשעה 10.00
12. **אפיה לפסח**
יום א', 27.3.88, בשעה 16.30
יום ג', 29.3.88, בשעה 10.00

הרצאות חד פעמיות במחיר - .10 שקל

ארוח גבינות
יום ב', 22.2.88, בשעה 20.00
יום א', 20.3.88, בשעה 20.00
יום א', 27.3.88, בשעה 10.00

כל הקורסים וההרצאות מלווים בהדגמות ובטעימות.

ההשתתפות בקורסים ובהרצאות מותנית בהרשמה ובתשלום מראש במרכז ההדרכה תנובה-אסם, שד' בן גוריון 47 ת"א, טלפון 243157/8.

אפשר לרכוש את הספרים מסדרת **"מאכלי חלב ועוד"**, **"תפוד ועוד"**, **"בעד ועוד"** במחיר -.5 שקל היחידה
או את שלושת הספרים במחיר -.12 שקל: כמו כן את ספר **"הבישול הביתי"** במחיר -.15 שקל

פרטים על תוכניות הלימוד:
במרכז ההדרכה ירושלים: רח' סוקולוב 15, בית מיטשל טל. 02-661651
במרכז ההדרכה חיפה: רח' עמק הזיתים 3, הדר-הכרמל טל. 04-521501

אביבה מץ

ה שוק הולך ומוצף בספרי עזר לתיקון חיי הצוותא, לרענון הסקס, לשימור האהבה, להשגת האורגזמה והזיקפה, לתיקון השחיקה בחיי נישואין ו...מה לעשות כאשר כל זה לא הצליח.
האמנם מה שעשו ספרי הבישול למטבח הישראלי – יעשו עתה הספרים הללו לחיי הנישואין של הישראלי המצוי?

מן המטבח - אל המיטה

חמונת מצב בצהרי יום חול בחנות ספרים גדולה בתל־אביב: גבר בשנות הארבעים, לבוש לפי כל כללי האסתטיקה, גבוה, ממושקף מסתובב בין המדפים, מדפדף בעמודים הטריים של הספרים החדשים. ביד אחת, בהפגנה אינטלקטואלית אוחז את "קופסה שחורה" – כמו כבר החליט בליבו לרכוש אותו. בדרך לקופה, על השולחן, ליד דלת היציאה, נתקל בערימת ספרים חדשים. נעצר לרגע, מעיף מבט, מסתכל מסביב ותופ, מרים מהר את "מין ואהבה" של מסטרס וג'ונסון. "סליחה אפשר לשאול אותך שאלה, אתה מתכונן לקנות את הספר?" – "...לא, אני רק מדפדף", עונה הגבר במהירות ומניח את הספר במקומו. גברת צעירה, עוברה לידו וצדה את "מין ואהבה בנישואין", מדריך לזוגות מאוהבים של ד"ר רות וסטהיימר. הגברת לא נראתה מאוהבת, אבל החליטה לשלם. ביקשה עטיפת מתנה. "זה בשבילך?", שאלתי. "לא, לא זה בשביל חברה שרק עכשיו התחתנה".

ספרים רבותי ספרים. נקי אלגנטי, הולך טוב. סיור אקראי בין חנויות הספרים חושף תופעה בעלת מימדים: מבול של ספרים מקומיים ומתורגמים שעיקרם סקס, אהבה, שחיקה, נישואים, גירושים. עיצות בפרוטה. שפע כזה עוד לא היה. כאילו עבר חלף עידן ספרי הבישול והמין האנושי עבר מטאמורפוזה: מהמטבח לחדר המיטות. והמו"לים חוגגים. יש סברה הטוענת שזאת מזימה שוביניסטית בינלאומית מבריקה. אתמול ספרי בישול, היום ספרי סקס ומחר ספרי ילדים. הכל כדי להשאיר את האשה קרובה וצמודה לבית. הכל? לא. יש גם ספרים עם הפנים לאשה העובדת, המתרוצצת והמתפשת. הכל לפי מידת הנחיצות ומידת הרצינות.

הציפיות מביאות לשחיקה

ד"ר אילת מלאך־פיינס היא פסיכולוגית חברתית באוניברסיטת קליפורניה שבברקלי ומתמחה בשחיקה בעבודה. משם קצרה הדרך ל"שחיקה באהבה ובחיי נישואין", ספר טרי, אליו מצרפת המחברת נספח מחקרי, שאמור לקרב אליו את הספקנים. הנספח מכיל שאלוני שחיקה, טבלאות, נוסחאות, ממוצעים ומתאמים, המתארים במספרות ואותיות את התוצאות. מי שמחפש תכל־עס, יכול לדלג על הקטע. הספר מיועד לזוגות שחוקים וזוגות שזה עוד לא קרה להם אבל לדברי המחברת, לא צריך להתייאש, זה יבוא. "לרבים מאיתנו הגדלים בתרבות המערבית החילונית, יש ציפיות גבוהות ביותר מאהבה ומחיי נישואין. ציפיות אלה הן המשמשות בסיס לשחיקה. שחיקה נגרמת כתוצאה מפער גדול מדי בין הציפיות לבין המציאות".

ד"ר פיינס מנתחת חמש גישות פסיכולוגיות טיפוליות ופונה לשני המינים במידה שווה. שחיקה בנישואים היא לדעתה חולי מודרני, בחברה בה המסורת והסגירות פינו מקומם לואקום של חוסר ערכים. כדי להתגבר על השחיקה מציעה ד"ר פיינס כמה דרכים: לא להתייחס אל מוסד הנישואים כמובן מאליו. לא לתפוס את בן הזוג כישות קיימת לעולם ועד. ד"ר פיינס רואה שני קשרים מרכזים בחיינו, שיכולים להוביל לשחיקה. שחיקה בעבודה שתביא לשחיקה בנישואים ולהיפך: שחיקה בנישואים, שתגרום לשחיקה בעבודה. היא מסתמכת על מחקרים שערכה, כבואה לקבוע מי שחוק יותר בחיי הנישואים, גברים או נשים.

נטייתם המוגזמת של הגברים לתאר את גובה השולחן שמתחתיו הם מורחלים וקופים, אינה במקומה, טוענת ד"ר פיינס. הנשים לעומת זאת, סבורות שעול הבית הכבד כולו עליהן ולפיכך הן הנשחקות יותר. וכאן באה ההפתעה. נוקאאוט סופי למי שלא ידע. ממחקרים עולה שחיי הנישואים מביאים תועלת רבה יותר לגברים מאשר לנשים. גופנית וריגשית כאחת. גברים גרושים תולים יותר מנשים גרושות. ונשים נשואות חולות יותר מגברים נשואים. מחלות נפש נפוצות יותר בקרב רווקים ונשים נשואות, מאשר בקרב גברים נשואים ורווקות. בניגוד להצהרות גבריות פומביות, הבדידות לא טובה להם.

עצות למובטלים

יש קסם מיוחד במין בשעות הבוקר המוקדמות, על רקע שירת ציפורים וקולות אנשים אחרים הקמים לעבודת יומם, בעוד שניכם בני המזל, יכולים להתפנק בחדר השינה. רווח גדול נופל בחלקם של הלומדים לקיים מגע מיני בבוקר באופן קבוע, או מדי פעם. זה מעורר חידושים בתענוגות הנישואים, מין של בוקר מעורר מין של צהריים, מין של אחר הצהריים ובין הערביים", ממליצה ד"ר וסטהיימר. ואל תתפלאו אם במהרה תמצאו את עצמכם בלי עבודה, בלי חברים ובלי אוויר. ■

עצות מעשיות

ב"לי פנטזיות לא קורה דבר", אומרת ד"ר רות וסטהיימר ומתכוונת לזה. היא מביאה כדוגמה אפשרית לכל הזוגות הנשואים כאושר ועושר ובלי חשק את בוב ואן, זוג נשוי. כל אחד מהם חולם על משהו אחר בשעת האהבה. בוב חולם על ריצפת חדר חשוך, בתנוחת כלב, מול חלון גדול וגלוי כשמעבר לכביש מתבונן בהם זוג צעיר שהתפנה זה עתה מהאכלת הדגים באקווריום. עוצמת התרגשות של בוב גוברת כשהוא מדמיין לעצמו שבקומה מתחתיו מתגוררת משפחה סינית. ההזיות המיניות של אן צנועות יותר. ריצפת חדר מגורים חשוך, בבית אביו של בעלה, ליד האגם, באותה תנוחה. אורגזמה מהממת. קאט. והפנטזיה הזו חוזרת ועובדת אצלם. ■

מוסיקה למאוננים

את הנימה הרצינית של ד"ר פיינס אפשר להמיר בד"ר רות וסטהיימר, הסקסולוגית הלאומית של אמריקה, שהוציאה מדריך לזוגות מאוהבים. הספר מלווה בעיצות מעשיות שעד כה לא זכו לאיזורר פומבי. כמו, למשל, הצעה לתחנות השידור להשמיע מוסיקה מיוחדת למאוננים. או העיצות הנשמעות נועזות ביחס לנשים קרירות וטרום־אורגזמיות. ד"ר רות שואלת ומשיבה למה נבהלים הגברים החזקים – האם זה בגלל בעיית זיקפה או בעיית אורגזמה. יש בספר כל מה שהורינו עמלו שנים להחביא על המדף הכי גבוה בספריה.

הספר נכתב למען המחפשים וכאלה שלעולם אינם מאבדים את התקווה. בשורה כפי ד"ר וסטהיימר: מוסד הנישואין קם לתחיה. קהל היעד שלה הם האנשים הנשואים כמובן.

מי שמסגרת הנישואים צרה עליו, יכול לקנות את "מין ואהבה", של מסטרס וג'ונסון הוותיקים והאמינים ולהנות מאילוסטרציות מעניינות. המין של מסטרס איננו מיועד לזוגות נשואים דווקא – למעט שני פרקים מתוך עשרים: אהבה ונישואים ומין מחוץ לנישואים. מטרתו של הספר להסביר לקורא/ת הנבוך/כה את התגובות השונות של הגוף במהלך ההתעוררות המינית. ד"ר אריאל אוקסהורן, גינקולוג, שיעץ למהדורה העברית של הספר אומר: "זה טבע האדם. הוא אוהב לקרוא על עצמו. שני המרכיבים העיקריים שלנו הם השולחן והמיטה. מין ואוכל. לכן אחרי ספרי בישול באו ספרי המין. זאת פונקציה של הפתיחות הגוברת בחברה. יש רצון לדעת יותר מאשר פעם. בשטח הזה יש ספרים טובים ויש ספרים לא טובים".

יצאו בפיגור

מי קורא את כל השפע הזה? הפסיכולוג רפי יעקובי אומר: "הספרות הזאת מיועדת למי שכבר נחשף אבל עוד אין לו כלים להתמודד. זה יכול לעזור לאוכלוסיה מסויימת. לרבים אחרים אין בכך שום חידוש. מרבית הדברים האלה כבר שחוקים מרוב שימוש. יש ספרים שהם עלבון לאינטליגנציה, שרק יכולים להזיק".

למה דווקא עכשיו צצו כל הספרים הללו בשוק?

"לדעתי הם יצאו בפיגור של עשרים שנה. הצורך בספרות כזאת נולד על רקע השבר שהתרחש בתיפקוד המסורתי של המינים. היא כבר לא צריכה לבשל את המרק כדי להוכיח שהיא אשה – והוא לא מוכרח להביא הביתה את הטרף כדי להוכיח גבריות ושליטה. הדברים השתנו וזוגות רבים נחשפו לצורך ללמוד להיות חברים, על מה לדבר ומה לעשות ביחד. בחברה מסורתית, בה אין נקודות חיכוך, הבעיה הזאת אינה קיימת. בחברה שלנו הפרק שאחרי העבודה הוא רומנטי".

הסיבה השניה למבול העיצות שירד עלינו, קשורה לפי יעקובי בעובדה שהנשים יצאו מהמגירה ונזקקו לכלים להתמודד עם המצב החדש. הספרים ממלאים חלל שנוצר, אבל מרביתם לא עומדים על רמה נאותה: "לתוך החלל הזה מכניסים את כל החנטרישים האפשריים. רמת השירות שהם מספקים צמודה לרמת התיחכום המתבקשת. הם עושים בדרך כלל הכללות גסות ומגישים רצפטים בכסות פסבדו־מדעית. העיצות המקובלות לא מלמדות את האדם לפתח כלים להתמודד, אלא שמים גבס על הרגל ומחלישים עוד יותר את השרירים. מרבית הספרים מסתפקים בתיאור קטע מסויים מן המציאות. אין דבר כזה. כל עיצה צריכה להיות מבוססת על הקונטקסט שבו מתרחש האירוע ובו מערב האדם. אי אפשר לתת רצפטים כוללים".

ד"ר עדה רודי, פסיכיאטרית, אינה מתפלאה על ריבוי הספרים. היא בוחנת את הצד הנשי וחושבת שיש פיספוס בעיתוי: "אם יבואו אלי היום בהצהרות פמיניסטיות, אני אגחך. כי מי שרצתה, הגיעה והשיגה. הפמיניסטיות המיליטנטיות באות היום מקרב נשות המעמד הבינוני והמעמד הנמוך. שם הבעיה עדיין לא נפתרה. ספרים כאלה אינם מכוונים אל הנשים שזוכות כבר היום בשוויון. וגם לא אל כאלה שמוותרות על שוויון, כמו הנשים הדתיות. הם מכוונים אל המעמד הבינוני, שעוד נלחם וצריך תמיכה. אני חושבת שאפשר ללמוד מספרים, או לפחות להעזר בהם להגברת המודעות. העיצות המשפטיות חשובות לנשים, שהיום יודעות יותר לעמוד על זכויותיהן. פעם היתה האשה נגררת אל הגירושים בעל כורחה ויוצאת מהם שבורה ופגועה. היום קיימת תופעה של נשים שעוזבות מסגרת נישואים ביוזמתן ואפילו מוותרות על ילדים". ■

גבריאל שטרסמן

מעמדים רציניים מאד

מלים אחדות על שלושה ספרים חדשים המקנים לקורא ידע בדיני אישות ובדיני אבהות. הספרים מיועדים לקהל הרחב ומשמשים מדריכים רציניים, אם כי הם כתובים בקלילות.

ספרים לא מעטים כבר יצאו לאור על דיני משפחה ובעיקר על היחסים בינו לבינה, קשרי הנישואין והגירושין וכל הכרוך בהליכים המכאיבים הללו.

במסגרת זו, "מעמדים מאד אישיים" של הדסה מור (הוצאת מודן, 344 עמודים), שראה אור לא מכבר, יוצא דופן בהיותו מעין מדריך "משפטי־פסיכולוגי־חברתי", כפי שמציינת כותרת־המשנה לשמו של הספר, בלא שיהיה עמוס לעייפה הערות ומפתחות משפטיים.

כלומר, הספר רציני מאין כמוהו, משום שהנושא רציני. והרי הכל יודעים שבדרך כלל מלווים הליכי גירושין בטרגדיות לא מעטות, כשהבריות שוכחים את תקופת הדבש שקדמה לנישואין או ציינה אותם בראשיתם. אבל מעבר להליכים הבסיסיים הללו של בינו לבינה, הנושאים הכאובים לא פחות הם של אחזקת ילדים ואימוץ, ירושה וצוואה.

הדסה מור: ספר רציני על נושא רציני

הדסה מור, שיצאו לה בזמנה מוניטין אישיים משל עצמה בנושא של חיי אישות ידועים, והיא משפטנית הבקיאה בחומר על בוריו, הוציאה אפוא ספר מעשי מאד, המיועד לקהל קוראים או קוראות הרוצים להיות בעניינים אך אינם נזקקים נהכרח – בשלב זה, לפחות – לעורך־דין, שלא רק ינחה אותם מה לעשות אלא ייצג אותם בערכאות. הספר כתוב בקלילות, בחוש הומור, תוך שהוא מקיף את הבעיות ואינו מחסיר דבר ומשלב את ההלכה המשפטית הרווחת בארץ והמקובלת כבית המשפט העליון, בלי לייגע את הקורא בציטוטים משפטיים כבדים.

לעומת "מעמדים מאד אישיים", ספרה של עו"ד דליה חלק "הוכחת אבהות" (הוצאת תמר, חברה להפצה בע"מ, 198 עמ') הוא ספר משפטי ממש, אבל אף הוא כתוב בשפה השווה לכל נפש גם אם הוא מתייחס ברצינות המשפטית הראויה לנושא.

למי שאינו משפטן המתמחה בדיני אישות, גם אם הוא יודע את האלף־בית של דיני אבהות ומכיר את הלכות הממזרות בישראל, צפויות בספר הזה אי אלה הפתעות. לא שיש בו גילויים, אבל מכיוון שהובא בו לא רק החלק המשפטי המובהק של דיני האבהות אלא גם פרקים רפואיים מאירי עיניים, מקבל הקורא מסכת שזורה היטב של כל מה שרצית לדעת על הנושא. כך עלה בידי המחברת בלשון רהוטה להסביר לא רק על סמך אלה נתונים משפטיים תיקבע אבהותו של אדם על צאצאו, אלא גם את הצד הרפואי של התופעה. מהן הבדיקות הנדרשות להוכחת אבהות, כיצד משיגים אותן, כיצד מיישמים אותן, מה משקלן בבית המשפט וכדומה. אין ספק שהספר יזכה להצלחה גם אצל אלה המנסים להתחמק ממילוי חובותיהם כאבות וטוב שהנשים המועדות לצרות שכאלה ילמדוהו למוד היטב.

הפרופסור אלון מציין בהקדמתו לספר את המכשלה העיקרית בנושא הזה: אין בידי איש לכפות בדיקת סוגי רקמות על נתבע לאבהות, אם כי הוראת חוק כזו מצויה היום ברוב המערכות המשפטיות. הפרופ' אלון מביא מן הפסיקה את ההחלטה, לפיה רשאי בית המשפט להסיק מסירובו של בעל דין לעריכת בדיקה משום ראיה שיש בה כדי להכריע לרעת המסרב בספק המתעורר אצל בית המשפט בעניין קביעת האבהות.

בספרו של עו"ד בני דון־יחיא "משפחה במשפט", מדריך לדיני אישות, ספר שני (264 עמ', כוללים פסיקה ומקורות, הוצאת חוק ומשפט, מהדורת ידיעות אחרונות), יש מנה גדושה של חוק ומשפט, הווי וחיים, הומור וסאטירה.

למחבר כבר יצאו מוניטין של מחבר ספרים בנושאים אלה, הקרובים ללבו ולפרקטיקה שלו כעורך־דין. הוסף עליהם את העטיפה והציורים של דני קרמן והרי לך ספר שפשוט תענוג לעלעל בו.

הרעיון לכתוב ספר משפטי בלא הערות בתחתית העמוד – כפי שעשתה גם הגברת מור – נראה לי חיובי מאד כשמדובר בספר שהוא בבחינת "עשה זאת בעצמך", כלומר מדריך רציני אם גם כתוב בקלילות. גם המחבר ראה במטרת הספר הקניית "ידע משפטי בסיסי, עיוני ושימושי כאחד", לדעת שופט בית המשפט העליון הפרופ' מנחם אלון, שכתב הקדמה לספר, "טוב ורצוי הוא, ואף חיוני הוא, שעיקרי דיניו של תחום משפטי זה יהיו בהישג ידו וידיעתו של כל משכיל ויודע ספר, בטרם בא ולאחר שבא בברית עם בן־זוג". ■

יוסף לפיד

הטור של טומי

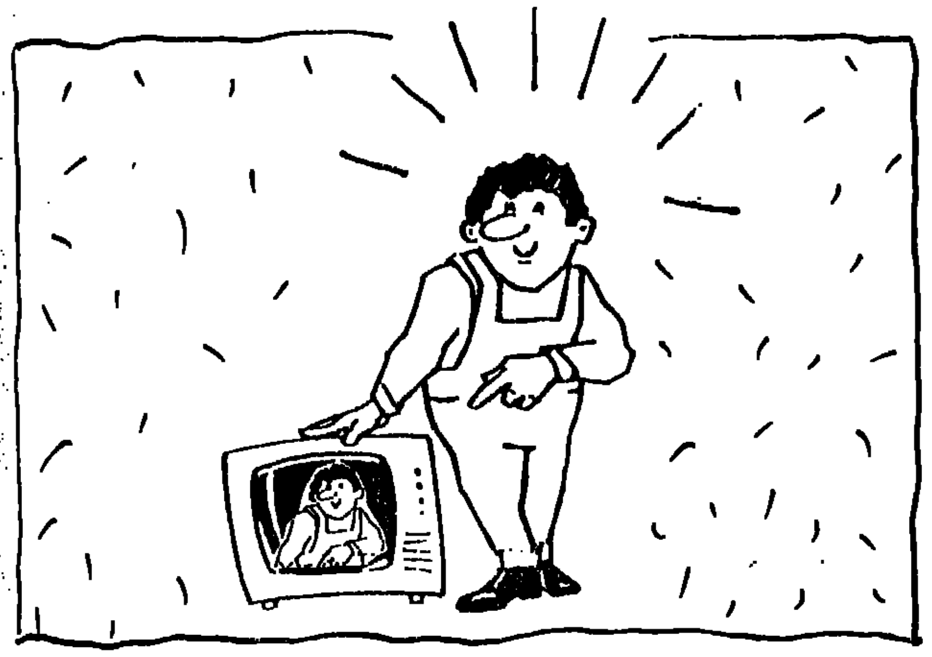

כוכב טלוויזיה

ביום חמישי פגשתי את החשמלאי ברחוב. הוא אמר לי שלום ואפילו לא חייך. מה – הוא לא רואה טלוויזיה? הוא לא ראה אותי אמש בטלוויזיה? מדוע הוא מעמיד פנים שהוא לא יודע שאמש הופעתי בטלוויזיה?

לא שאכפת לי. אני צריך את החיוכים של החשמלאי? מה, הוא החשמלאי היחידי בעולם? לכל היותר אומין בפעם הבאה חשמלאי אחר. חשמלאי שיודע לחייך כאשר צריך.

כמו שלא אכפת לי, בכלל לא אכפת לי, שדודה בלומה לא טלפנה אחרי ההופעה שלי. מצדי יכולה הדודה בלומה להתעלם מהופעתי, שהיתה, אני חושב, וגם אחרים חושבים, הופעה די מרשימה. אני לא אומר את זה מפני שזה אני, אני אומר את זה באופן אובייקטיווי לגמרי. דודה בלומה יכולה מצדי להעמיד פנים עד מחרתיים, זה לא נוגע לי, באמת לא מזיז לי, לכל היותר לא אבוא להלוויה שלה כשתמות.

בכלל, אני לא מבין מה אנשים כל כך מתלהבים מהעובדה שראו אותי בטלוויזיה. אז הופעתי, אז מה? אז הייתי מבריק, מה כאן כל כך מפתיע? אתה יושב מול המצלמות ועונה על שאלות, אני לא אומר שזה פשוט, צריך קצת קומון־סנס וקצת אישיות, אני לא אומר שלא, אני חושב שעשיתי מהמנוחה, תסלחו לי אם אומר זאת, אולי זה לא נשמע צנוע, אבל עשיתי ממנו קציצות.

אז לא פלא שאנשים קצת מתפעלים, גם בנכולת אמרו, שתי נשים, שהייתי ממש נפלא, אולי הן מגזימות, אבל אולי לא, אבל בבנק יכלו באמת לוותר לי על התור, לא כל יום נכנס אליהם מישהו שרק אמש, אתם מבינים, אז למה אני צריך לעמוד בתור כמו כל אחד? אני לא מבין את זה. אני באמת לא מבין את זה. במדינה אחרת היה כוכב טלוויזיה כמוני מוזמן מיד למנהל, לכוס קפה, והיו מציעים לו הלוואה בתנאים נוחים.

בסך הכל יש משהו אינפנטילי בזה שאנשים מחייכים לך ברחוב ומנפנפים לך מהמכונית, רק מפני שראו אותך אמש על המרקע. אבל למרבה המזל, עלי זה לא משפיע, אני ממשיך בחיי היום־יום שלי, כאילו לא קרה דבר, בתוך עמי אני יושב, נשארתי אדם פשוט, אפילו שזה די מגוחך שאני צריך עכשיו להוריד את הזבל. קלינט איסטווד לא מוריד את הזבל, גם ג׳ואן קולינס לא מורידה את הזבל, אני לא חושב שיש עוד מדינה אחת בעולם בה אדם מופיע בערב בטלוויזיה ולמחרת בבוקר הוא צריך, לעיני השכנים, להוריד את הזבל, כאילו הייתי איזה בן תמותה פשוט.

ראיתם אותי, תגידו את האמת, נכון שהייתי נפלא? מזל שזה לא עושה עלי שום רושם. יש אנשים שזה ממש עולה להם לראש. ■

אינגה

בשנת 1956, כאשר האוניה הדנית "אינגה טופט" עמדה לפרוץ את ההסגר הימי בים סוף, שלח אותי "מעריב" לאילת כדי להדווח על האירוע המסעיר. לפני 32 שנה דמתה אילת יותר למחנה של מחפשי זהב במערב הפרע מאשר לעיר הקייט הבינלאומית שהיא כיום.

ביום שקדם לבואה של האוניה ראיינתי את כל מי שבא ליד: מנהל הנמל וראש המועצה ומפקד המשטרה הדייגים ומפקד האזור – והכנתי כתבה צבעונית יפה על העיר המתכוננת לקבל את פני אוניה הרנית, הפורצת את המצור.

במשך כל אותו יום כלל לא נראה בשטח מי שהיה אז כתב "ידיעות אחרונות" באילת, אחד בשם רפי נלסון. הלא־איכפתיות שלו די הפתיעה אותי, אבל שמחתי, שהוא משאיר לי את הסיפור הבלעדי. ואמנם, למחרת, בשמונה בבוקר, מיהרתי לצריף הרעוע של משרד הדואר, כדי להשתמש בטלפון הציבורי היחיד שפעל אז באילת. קשר הטלפון לא היה מן המשובחים והייתי צריך לצעוק, כדי שהכתבנית במערכת בתל־אביב תשמע אותי שעה שאני מכתיב את הכתבה.

אחרי הצהריים, כאשר המטוס הביא את עתוני הערב לאילת, רצתי לקנות "מעריב" ו"ידיעות אחרונות". ואמנם, מצאתי בעמוד הראשון את הכתבה שלי בגדול והדבר גרם לי סיפוק רב. הפעם – אמרתי בלבי – דפקנו את "ידיעות". אך מה גדולה היתה אכזבתי לגלות, שגם לרפי נלסון יש כתבה גדולה בעמוד הראשון של עתונו. וככל שהמשכתי לקרוא את הכתבה של רפי, השתוממתי יותר ויותר. הוא דיבר עם אותם האנשים שאני דיברתי והם אמרו לו בדיוק אותם הדברים שאמרו לי וגם התאור של האווירה במקום היה זהה לחלוטין לתאור שלי... מה קורה כאן? – שאלתי את עצמי.

באותו יום כל אילת צחקה ממני. התברר, כי רפי נלסון עשה חשבון מתי אגיע בבוקר לדואר, כדי לטלפן ל"מעריב". הוא הסתתר מאחורי הצריף וכאשר ראה אותי נכנס לתא הטלפון, נעמד ליד התא, שלף פנקס ובעוד אני צועק בטלפון את הכתבה שלי, רשם אותה מלה במלה. לאחר שיצאתי מהתא, נכנס במקומי והכתיב את פרי עמלי ל"ידיעות אחרונות".

הרבה דניות עוד עברו אצל רפי נלסון מאז ועד למותו בלא־עת בשבוע האחרון, אבל "אינגה טופט" החלודה היתה הדנית האחת, שהוא לא שכח לעולם. כל השנים הללו, כל אימת שנפגשנו, הוא היה מזכיר לי את "אינגה" שלנו, מרים כוס בירה וקורץ לי בעינו האחת. ■

בכל זאת ואגנר

אני מתייחס ברגשות מעורבים לעוברה, שהפסנתרן הצעיר גלעד מישורי ניגן לפני ימים מספר, ב"צוותא" בתל־אביב, את הקטע "מות האהבה" מתוך "טריסטאן ואיזולדה" של ואגנר. עוד זכור הסקאנדל שעורר נסיונו של זובין מהטא לנצח על ואגנר בקונצרט של התזמורת הפילהרמונית הישראלית.

האנטישמיות של ואגנר אינה מוטלת, כמובן, בספק אם לא היה די במכתביו של ואגנר במסתו המפורסמת על תפקידם של היהודים במוסיקה, נתפרסמו לפני שנים מספר יומניה של אהובת לבו קוסימה, כדי לחשוף את האנטישמיות הפאתולוגית של בני הזוג ואגנר.

אבל אם אנחנו מסרבים להאזין למוסיקה של ואגנר בגלל האנטישמיות שלו, מדוע אנחנו מוכנים לשמוע יצירות של שופן או של מוסורגסקי? ומדוע אנחנו מוכנים לקרוא ספרים של דיקנס, של ד.ה. לורנס, של המינגווי? מדוע שלא נחרים את שייקספיר, בגלל דמותו של שיילוק ב"סוחר מוונציה"? ומה נעשה עם דיוקנו של ישו בציור ובפיסול? הרי כשמו של בן הנגר מנצרת שחטו אותנו במשך אלפיים שנה?! ונתעלם גם מהמדונות של רפאל? איפה כאן הגבול?

צריך לזכור, שלמעשה, רק היטלר הפך את האנטישמיות למידה מגונה בעיני רוב העולם הנוצרי. עד שנתגלו זוועות הנאצים, האנטישמיות היתה תופעה מקובלת למדי בציוויליזציה המערבית. לדיזרעאלי לעגו בפרלמנט הבריטי בגלל מוצאו היהודי. דרייפוס לא היה עומד לדין אילולא היה יהודי, למאהלר לא איפשרו לנהל את האופרה של וינה, עד שהמיר את דתו. לאיינשטיין לא רצו להעניק פרופסורה באוניברסיטת ציריך, בגלל היותו יהודי. אני לא אומר זאת, חלילה, כדי להצדיק אנטישמיות מכל סוג שהוא, אלא כדי להזכיר לעצמנו, שהיא היתה פעם חלק מריקמת התרבות האירופית.

אז מדוע בכל זאת שופן כן וואגנר לא? וגם ליסט כן, אבל חתנו ואגנר לא, למרות שגלעד מישורי טוען, כאילו לצורך זה אין הבדל בין ליסט לבין חתנו, ואגנר? מפני שוואגנר, אף כי מת חמישים שנה לפני עלות הנאצים לשלטון, לא היה רק אנטישמי, אלא גם ליבה את האש הזרה של המיתוס הטאוטוני. תורת הגזע של הנאצים נשענה על המיתולוגיה הארית, שוואגנר העלה על נס ב"רינג" שלו. אם להיטלר היתה השראה רוחנית כלשהי, היו אלה ה"ניבלונגן".

אבל ואגנר היה גם אחד המלחינים הגדולים בכל הזמנים. ובסופו של דבר, כאשר אנחנו לא מאזינים ליצירותיו, אנחנו מענישים את עצמנו, ולכן, אחרי כל השקלא וטריא, בהיסוס רב, בדחילו ורחימו, ותוך הסתייגות ממה שאני בעצמי אומר, אני בכל זאת חושב, שלמען תרבותנו המוסיקלית, הגיע הזמן לתת חנינה, אם לא לריכארד ואגנר האיש, אז ליצירתו. ■

(הדברים שודרו בתכנית "השבוע שלי" ב"קול ישראל")

רותי קינן

שוויות לב אל לב

הלבבות הטעימים הללו צמודים אלה לאלה לעד במעט ריבה או ממרח שוקולד. ילדים חסרי נסיון באפייה יוכלו להוציא מתחת ידיהם את המתנה המתוקה הזאת ללא כל קושי. תנו להם צ'אנס!

החומרים (לכ־70 עוגיות):
200 גרם חמאה או מרגרינה
100 גרם אבקת סוכר
ביצה
2½ כוסות קמח
למלית:
½ כוס ריבה או ממרח שוקולד מוכן
לציפוי:
אבקת סוכר

ההכנה:
מערבבים את החמאה או המרגרינה (רצוי שתהיה בחום החדר) עם הסוכר והביצה (אפשר במטחנה או במערבל). מוסיפים את הקמח ולשים – מעט ככל האפשר – רק עד שנוצר גוש בצק אחיד.

מחלקים את הבצק ל־2. מרדדים כל חלק לעלה בעובי 3 מ"מ וקורצים עוגיות בצורת לב, בעזרת חותכן עוגיות. מניחים את הלבבות בתבנית מרופדת בנייר אפייה ואופים בתנור שחומם מראש לחום בינוני (180 מעלות) כ־10 דקות או עד שקצות העוגיות מתחילים להזהיב.

מצננים את העוגיות על רשת. מצמידים כל 2 עוגיות יחד למעין כריך, על ידי מריחת צידן התחתון בריבה או בממרח שוקולד. אורזים בכלי נאה או בקופסא ומגישים מתנה לאמא או למי שאוהבים.

כדורי שוקולד מיוחדים

עוד משהו ממחלקת המתוקים שילדים יאהבו להכין ואפילו מבוגרים – להתכבד בהם. עדיף, באמת עדיף, להשתמש בשאריות של עוגת ספוג או עוגת שוקולד.

אבל אם אין – אפשר להסתפק גם בפירורי ביסקוויטים. הטעם המיוחד הוא תוצאה ישירה של שימוש באלכוהול (לא תמצית רום, בבקשה).

מתנה לאמא

מחר יום האם. סליחה, לא התכוונתי לפגוע, יום המשפחה. ולכבוד היום הזה אנחנו מקדישים מתכונים לא רק לאמהות – לכל המשפחה. ולא סתם מתכונים – כאלה שיפה לארוז בסרט ולהגיש מתנה. אפשר גם לאמא, אם רוצים.
יש כאן מטעמים לללקנים – מכל הלב – שילדים יוכלו להכין ולהגיש ויש גם כאלה המיועדים לאניני טעם בעלי חיך פיקנטי. תמצאו כאן מתכונים גם לאלה שאינם עושים שימוש של קבע באזור התחום הנקרא מטבח. אלה יוכלו להכינם גם על תקן של אורחים לרגע ולזכות בתהילה לעד.
את המתכונים המסובכים יותר ייעדנו למבשלות ולאופות המושבעות, שיוכלו להגישן לאימותיהן. שהרי אמא יקרה לי יש גם לגדולים!

לאמא מכל הלב.

החומרים:
כ־2 כוסות שאריות עוגת ספוג או שוקולד מפוררת או 200 גרם פירורי סיקוויטים
2 כפות ברנדי או רום (המשקה, לא התמצית)
100 גרם אבקת סוכר
100 גרם שוקולד
100 גרם חמאה
לקישוט:
מיזרה שוקולד, אבקת קקאו או שוקולד מגורר

ההכנה:
מניחים את פירורי העוגה או הביסקוויטים בקערה ומטפטפים עליהם את הברנדי או הרום. מוסיפים את אבקת הסוכר ומערבבים היטב.

ממיסים את השוקולד עם החמאה בסיר קטן, על להבה נמוכה או במיקרוגל (כ־2 דקות בעוצמה מירבית).מוסיפים את תערובת השוקולד המומס לפירורים ומערבבים היטב. צרים כדורים בגודל אגוז ומגלגלים במיזרה השוקולד, בקקאו או בשוקולד מגורר. מניחים בעטרות נייר קטנות ומאחסנים במקפיא.

אפשר להגיש ישירות מההקפאה או להוציא מהמקפיא 15 דקות בטרם מגישים.

זיתים מחובלים

יופי של מתנה שיכולים להכין - גם מי שלא יודעים לבשל או מתמחים בתעשיית ממתקים. כשמאחסנים בצנצנת הרמטית – זוהי גם מתנה שימושית (לאחר שהתוכן כלה). צריך לדאוג להעניק אותה למי שהצירוף של זיתים ושום עושה לו טוב.

החומרים:
קופסה או צנצנת של זיתים ירוקים כבושים, רצוי מגולענים אבל אפשר גם לא.
2־3 שיני שום, חצויות
לימון, חתוך לפלחים
6 כפות חומץ בן יין
¾ כוס שמן
½ אבקת חרדל
½ כפית מלח
¼ כפית פלפל שחור

ההכנה:
מסננים את הזיתים מנוזלי הכבישה שלהם ומעבירים לצנצנת נאה בעלת מכסה הרמטי. מוסיפים את שיני השום והלימון

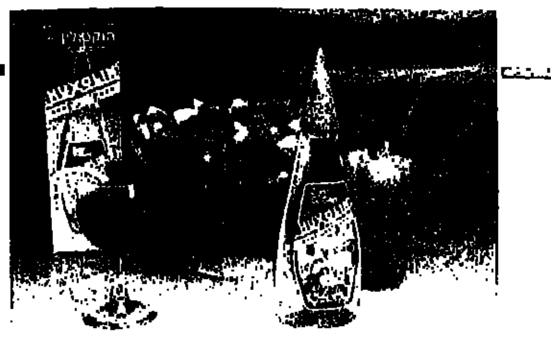

הוקסולין – הממתיק הנוזלי היחיד בארץ

סוף סוף גם בארץ, **הוקסולין**, ממתיק נוזלי מהפכני, היחידי בארץ, הטוב ביותר והשימושי ביותר.
הוקסולין נוזלי לכל אלה שלא רוצים לאכול סוכר, לכל אלה שלא צריכים לאכול סוכר ולכל אלה שאסור להם לאכול סוכר.
הוקסולין מכיל אפס קלוריות, אפס פחמימות, אפס חלבונים ואפס שומן.
וחשוב ביותר, להוקסולין אין טעם לוואי.
בעזרת הוקסולין הממתיק הנוזלי ניתן להכין בקלות משקאות קרים, מיצי פירות, קפה ותה קר, עוגות למיניהן, קינוחים דיאטטיים, סלטים מפירות העונה, מרקי פירות וגלידות ביתיות.
הוקסולין נוזלי חוסך את הצורך בהמסת אבקות וכדורים במים רותחים.
הוא צלול, יציב ונוח לשימוש.
מתפזר מיד בכל תבשיל, חם או קר, ואינו מתפרק גם באפייה או בהקפאה.
השימוש בממתיק הנוזלי – הוקסולין, מאפשר לכל אחד ליהנות מתפריט מגוון ללא סוכר ולחולי סכרת ליהנות ממיטב המאכלים ללא סכנה.
היבואן הבלעדי: אליעד סחר, מושב בצרה, טל' 052־31704.

פורים מגיע!

כמדי שנה מציעה חברת „פרימה" לכבוד חג הפורים

אוזני המן נפלאים

למסיבות, לאירועים, לבתי ספר ולכל המשפחה.
בנוסף לאוזני המן המסורתיים לבחירתכם עוגיות וביסקויטים מצופים שוקולד בטעם ביתי.

תוצרת „פרימה" טעימה יותר במחיר השווה לכל כיס.

פרימה

ביח"ד לביסקוויטים בע"מ, 40 שנות איכות

חנות המפעל: הרצליה ב' אזור התעשיה רח' המנופים (ליד מוסך "סובארו" המרכזי)

להחזיר את האמון באוכל האיטלקי!
זוהי סיסמתה של מסעדת "המערכת" בניצוחו של השף האיטלקי ג'וזפה. בואו והוכחו.
מסעדת "המערכת"
בן־יהודה 252 03־455377 פתוח מ־12.00

משרד האנרגיה והתשתית
האגף לשימור אנרגיה

מכון התקנים הישראלי

לידיעת יצרנים משווקים וצרכנים:

חיוב סימון אנרגטי של מכונות כביסה

מידע על צריכת האנרגיה

שם היצרן	מכונת כביסה	דגם המכונה
	תכנית במחזור שלם	תכנית במחזור חלקי
מטען הכביסה הנומינלי	... ק"ג	... ק"ג
צריכת החשמל	... קוט"ש	... קוט"ש
צריכת המים	... ליטר	... ליטר
טמפרטורת המים	... °צ'	... °צ'

בהתאם לתקן ישראלי רשמי 322, על יצרנים, יבואנים, ספקים ומשווקים של מכונות כביסה חלה חובה לסמן כל מכונה בתוית המצביעה על המאפיינים המשפיעים על צריכת החשמל.

המטרה היא:
לסייע בכך לצרכנים לבחור את מכונת הכביסה החסכונית מבחינת צריכת החשמל.

מכונת כביסה אשר היחס בין צריכת החשמל שלה, לבין מטען כביסה נמוך יותר הוא - חסכוני יותר. גם כאשר היחס בין צריכת המים למטען הכביסה קטן יותר מכונה חסכונית יותר.

הנתונים לגבי המטען, צריכת החשמל, וצריכת המים, חייבים להמצא על גבי תוית מידע על צריכת האנרגיה.

בנוסף לפרטים המסומנים בתוית מידע, רצוי לשים לב למספר דברים:

1. אפשרות שמוש באבקה לכביסה בטמפרטורה נמוכה – הקטנת טמפרטורת הכביסה תביא לחסכון בחשמל.
2. אם למכונה שני חיבורים להזנת מים, אחד למים קרים ואחד למים חמים – סידור זה יאפשר ניצול עודפי מים חמים ממערכת שמש וחסכון ניכר בחשמל.
3. כפתור של חצי כמות כביסה – מקטין את כמות המים לכביסה עם מטען חלקי וכתוצאה מכך את צריכת החשמל.
4. כפתור "שימור אנרגיה" – מכונות המצוידות בכפתור זה חסכוניות יותר.

ומניחים אותם בצנצנת, בין הזיתים. מערבבים את החומץ עם השמן, החרדל, המלח והפלפל ויוצקים לתוך הצנצנת. סוגרים היטב.
מצרפים פתק המעיד שאפשר לאחסן את הזיתים במשך מספר שבועות במקרר (עד חודשיים) ושרצוי לא לאכול מהם לפני שמלאו להם 3 ימים.

פירות יבשים באלכוהול

מתכון למי שאינם יודעים מה לעשות עם עודפי הפירות היבשים מט"ו בשבט, מתנה נהדרת למי שאוהב להשתכר קצת מנחת לפעמים. גם כאן לא נדרשת כל מיומנות. יש להניח, שדווקא אבות ישמחו מאוד עם מתנה כזאת. אפשר לצרף הוראות שימוש: להגיש עם גלידה, כתוספת לסלט פירות או סתם כפינוק עם קצפת.

החומרים:
250 גרם משמשים או שזיפים יבשים
1¼ כוסות סוכר
¾ כוס ברנדי, ג'ין או רום

ההכנה:
שורים את המשמשים או השזיפים במים למשך מספר שעות או ללילה. מסננים מהמים. מניחים בסיר בינוני ומכסים במים טריים. מביאים לרתיחה ומבשלים על סף הרתיחה כ־20 דקות או עד שהפירות רכים לחלוטין. מוסיפים את הסוכר ובוחשים על להבה נמוכה עד שהסוכר נמס. מצננים את התערובת ומוסיפים לה את האלכוהול. מעבירים לצנצנת בעלת מכסה מתברג ומאחסנים במקום יבש, חשוך וקריר. רצוי לא השתמש לפני שמלאו למעדן חודש ימים – אבל מובן שאפשר להגיש במתנה קודם לכן, בצירוף הוראות מתאימות.

זיתים עם תוספות. שיפור קל להכנה של זיתים מוכנים.

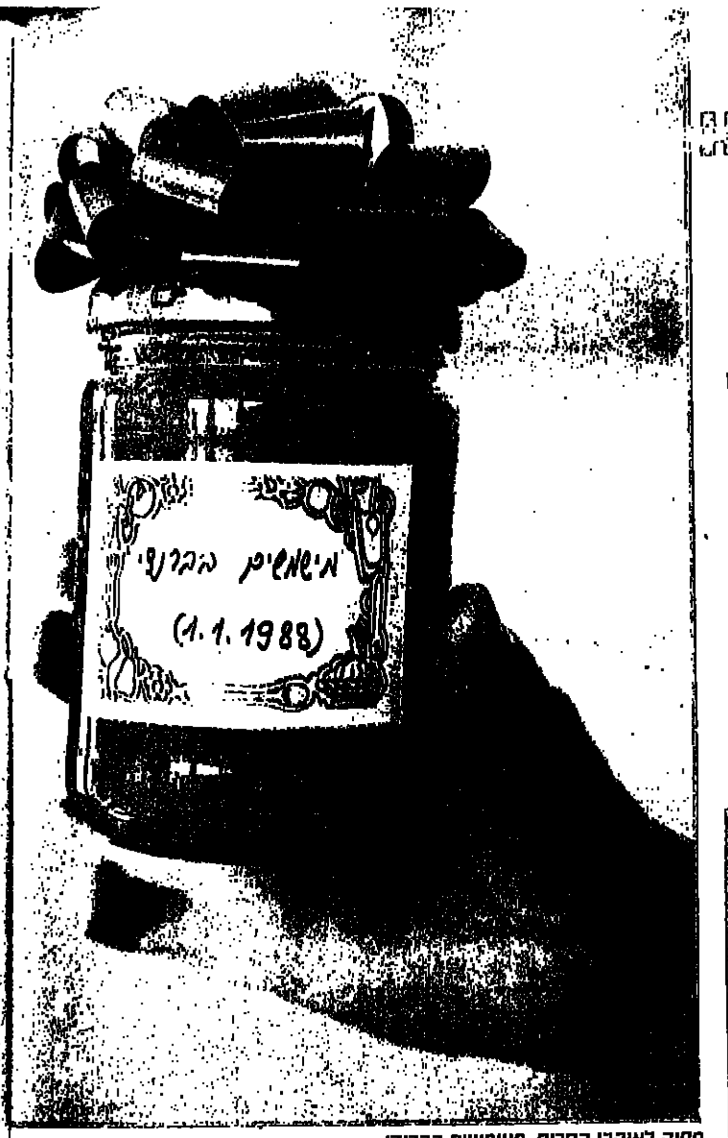

מתנה לאוהבי החריף. משמשים בברנדי.

גבינה בעשבי תיבול

אין יותר פשוט מזה – ובכל זאת – תמיד מצליחים להפתיע. פשוט מניחים גבינת צאן, או כל גבינה לבנה מוצקה, פרוסה לפרוסות בכלי שטוח נאה. בוזקים על פרוסות הגבינה זעתר או תערובת של עשבי תיבול או אם יש – ענפי עשבי תיבול טריים, כמו מיורן או קורנית (טימין). יוצקים על הכל שמן זית או שמן רגיל עם כמה טיפות של שמן שומשום ומכסים.

מדף ספרים

שומן שהוא טוב

שומן, כך הורגלנו לחשוב, הוא רע: מתנכל למראה, מזיק לבריאות ושם רגל לדיאטה. עכשיו באים ואומרים לנו – רגע אחד. כמו בכל דבר אחר בחיים כך גם בשומן – יש רע ויש טוב. וזהו גם שמו של הספר הרואה אור בימים אלה בהוצאת מטר: דיאטת השומן הטוב.
השומן הטוב, כך מתברר ממחקרים, הוא שומן שמקורו מדגים ובעיקר סוגים מסויימים שלהם וידוע בכינויו המדעי אומגה 3.
דיאטת השומן הטוב מבטיחה הפחתה של עד חמישה ק"ג תוך שבועיים ומסייעת במניעת מחלות לב וטרשת עורקים. ויש גם הסתמכות על מחקרים עדכניים וברכות מטעם מומחים ישראלים ידועי שם. מתוך הספר מתכון להכנת סלט דגים, שאפשר לנצל גם מחוץ למסגרת הדיאטה.

סלט אורז ניסואז

החומרים (4 מנות):
2 כוסות מים
כוס אורז פלא
¾ כוס רוטב סלט ניסואז (מתכון להלן)
370 גרם טונה משומרת במים ומפוררת
כוס סלרי חתוך דק
כוס גזר מבושל פרוס דק
⅓ כוס שביבי שקדים קלויים
⅓ כוס זיתים ממולאים פרוסים
⅓ כוס צלפים
1 תפוח אדום מתוק, חתום לפרוסות דקות

ההכנה:
מביאים את המים לרתיחה. מוסיפים את האורז אגב בחישה. מקטינים את החום ומניחים לבעבע בסיר מכוסה היטב במשך 17 דקות. מסירים מהאש ומשהים במשך 4 דקות, אחר שופכים את עודפי המים ומעבירים לקערה גדולה. מוסיפים את הרוטב ומערבבים בעדינות. מצננים במקרר עד שמתקרר.
לפני ההגשה מייבשים את הטונה מהמים ומערבבים בעדינות עם שאר המצרכים. מוסיפים את תערובת הטונה אל האורז ומערבבים היטב.
(432 קלוריות למנה – כולל הרוטב).

רוטב לסלט ניסואז

חמרים (1 כוס):
⅓ כוס שמן זית רך
⅓ כוס חומץ־יין
2 כפות פטרוזיליה קצוצה
½ כפית ריחן
½ כפית אבקת חרדל
שן שום מעוכה
¼ כפית פפריקה
⅛ כפית פלפל שחור טחון טרי
מלח לפי הטעם

התכנה:
מעבדים את כל המצרכים בממחה. אחרי שמכסים היטב, מאחסנים במקרר עד שיצטנן מנערים היטב לפני ההגשה. אפשר להשתמש ברוטב זה לכל סלט. אורך חיין במקרר כ־3 שבועות. (75 קלוריות לכף).

פייר אורסי וסטעמי ליון. אווז ברוטב יין עם אורז בר.

ישראלי בתל־אביב, צרפתי בירושלים

מבחינתנו, היה זה לשכנע את המשוכנעים. אבל בהילטון תל־אביב גילו את תנובת הארץ והכינו ממנה תפריט ישראלי לאניני הטעם. על המבצע מפקדים האשפים יוסי רוטמן ואלפרד יבניצ'ק, שגייסו לעזרתם את המולרד והיעז, האמנון והשמך, האבוקדו ופרי ההדר, הקיווי והתות ועל כולם – את כבד האווז – ישראלים טהורים כולם, צברים כחול לבן.
מסעדת המלך שלמה במלון הופכת החודש לנווה ישראלי במדבר החו"ל של המלון, בליווי שירי ארץ ישראל, ובחסות אגרקסקו והמועצה לשיווק פרי הדר. וזוהי גם תרומתו הצנועה של המלון לחגיגות הארבעים של המדינה.
מתוך התפריט העשיר, בחרנו במתכון המשלב דג אמנון מהכנרת בטחינה מקופסא ושומשום משקית – כחול לבן, כמובן.

נתחי אמנון אפויים ברוטב טחינה

החומרים ל־4 מנות:
8 פרוסות דג אמנון, ללא עצמות (דג גדול במשקל 800 ג"ר בערך או 2 קטנים)
מעט מיץ לימון
קורט מלח, פלפל לבן
4 כפות קמח
50 גרם שומשום
שמן לטיגון
½ כוס טחינה מעובדת
½ כוס ציר דגים
¾ כוס רוטב הולנדי או מיונית
קורט קורנית (טימין)
לעיטור:
טריזי לימון וענף שמיר

ההכנה:
מתבלים את הדגים במעט מיץ לימון, מלח ופלפל ומניחים למספר שעות. בינתיים, אפשר להכין מראשי הדגים והעצמות בתוספת בצל, גזר וסלרי, מים וחומץ – ציר דגים. פשוט מבשלים יחד עד שנוצר נוזל מרוכז ומלא טעם.
מייבשים את פרוסות הדג וטובלים כל אחת בקמח ולאחר מכן בשומשום. מטגנים בשמן חם עד שמזהיב מכל הצדדים ומעבירים לכלי חסין אש. מכסים בדיד אלומיניום ואופים כ־3 דקות בחום גבוה.
בינתיים – מכינים את הרוטב: בוללים את הטחינה בציר הדגים והרוטב או המיונית, מוסיפים קורנית ויוצקים לצלחת הגשה. מניחים על הרוטב את נתחי הדג האפויים ומעטרים בלימון ובשמיר.
ובעוד שבהילטון התל־אביבי מוקדש חודש למטעמים ישראלים מתארח בהילטון הירושלמי שף בעל מוניטין בינלאומי מצרפת. במסעדת הכרם שבמלון מעלים על נס השבוע את מטעמי העיר ליון, בניצוחו של השף פייר אורסי, מגדולי טבחי העיר ומיוצאי בית האולפנא של גדול טבחי ליון, הלא הוא פול בוקוז הידוע. מאחורי אורסי קריירה ארוכת שנים כשף חובק עולם, המתחילה עוד בבית הוריו, טבחים בזכות עצמם.
בנוסף לפרסים שזכה בהם ולניקוד הגבוה ביותר בסולם כוכבי מישלן (שני כוכבים) מחזיק אורסי גם בשיא כלכלי חשוב: שתי המסעדות שברשותו מגלגלות מחזור עסקים בן למעלה ממיליון דולאר!
אין לנו ספק, שעם רקע כזה, לא יעמדו בפני השף המהולל גם מגבלות הכשרות שמטיל עליו המטבח של מסעדת המלון הירושלמי.
וכדי שלא תחשבו, שכך סתם זוכה הבן־אדם בכל כך הרבה אותות ומופתים, הרי לפניכם אחד המעדנים שמוגשים במסעדת "הכרם" במשך השבוע הזה, על ידי אורסי. אף אחד לא מצפה מכם להכנס למטבח עם המתכון הזה, אבל אם בכל זאת החלטתם – אז קדימה.

ברווז ביין אדום בתוספת אורז בר

המתכון משלב את המנה העיקרית והתוספת בכפיפה אחת. אפשר לפשט בהרבה את ההכנה אם מכינים מראש ציר עצמות מרוכז מברווז, מעצמות עגל או (שלא תגלו לאורסי...) מקוביית מרק בשר. אורז בר, להשכלה כללית, הוא אורז חום בלתי מעובד לחלוטין, שאפשר להשיג לאחרונה גם אצלנו.

התומרים (ל־4 מנות):
אורז:
½ כוס אורז בר
8 כוסות מים
מלח
50 גרם מרגרינה
בצל בינוני, קצוץ
½ כוס אורז לבן
¼ כוס מרק עוף
כף עשבי תיבול מעורבים
50 גרם חזה אווז מעושן
50 גרם פטריות טריות קצוצות
לנתחי הברווז והרוטב:
ברווז במשקל 1¾ ק"ג בערך
שמן לטיגון
גזר, קלוף וחתוך לקוביות
בצל בינוני, קצוץ
שן שום קצוצה דק
כף עשבי תיבול מעורבים
מלח, פלפל
½ בקבוק יין אדום
50 גרם מרגרינה

ההכנה:
תחילה מבשלים את אורז הבר במים עם המלח במשך 40 דקות עד שהאורז מתרכך. מסננים מהמים, שוטפים במים קרים.
בסיר בינוני מטגנים חצי מהבצל הקצוץ בחצי מכמות המרגרינה. כשהבצל נעשה שקוף מוסיפים את האורז הלבן ובוחשים. מרתיחים את מרק העוף ומוסיפים לאורז. מתבלים בעשבי התיבול, מלח ופלפל. מכסים את הסיר ומבשלים על להבה נמוכה במשך 17 דקות. מכבים את הלהבה ומוסיפים לאורז בבחישה עוד מעט מהמרגרינה.
מטגנים את הבצל הנותר עם חזה האווז והפטריות ביתרת המרגרינה עד שמזהיב. מוסיפים את התערובת לאורז הבר המבושל.
להכנת הברווז והרוטב: מסירים מהברווז את הכנפיים והרגליים ומוציאים את כל העצמות (כולל עצמות הכנף והרגל — וכמובן עצמות החזה. רצוי שהקצב יעשה זאת עבורכם). מטגנים את עצמות הברווז בסיר גדול. מוסיפים את הגזר, הבצל הקצוץ, השום, עשבי התיבול, המלח והפלפל. מוסיפים ½ כוס יין ודי מים לכיסוי העצמות. מבשלים, על להבה נמוכה, עד שכמות הנוזלים פוחתת כדי מחצית.
בינתיים, מטגנים את יתר חלקי הברווז במחבת עד שהם מזהיבים. מכניסים לתנור שחומם מראש לחום גבוה למספר דקות עד שהבשר מוכן. פורסים את הברווז לפרוסות ומחזירים לתנור לחימום.
מסננים את הרוטב המרוכז שבסיר ויוצקים אותו למחבת גדולה. מניחים על להבה גבוהה, מוסיפים את יתר היין ומבשלים במהירות, על להבה גבוהה במשך 10 דקות, או עד שמתקבל ציר מרוכז וסמיך. מוסיפים לו גם את השומן שנותר מטיגון הברווז וכן את המרגרינה.
מניחים בצלחת ההגשה את פרוסות הברווז ולצידן את אורז הבר והאורז הלבן – כל אחד לחוד. בהצלחה.

יוסי רוטמן ואלפרד בניצ'ק מ'הילטון' ת"א, עם ...סות אמנון בטחינה כחול לבן.

ירקות עם סגנון

מתכוני עגבניות

המתכונים הוכנו והוגשו ע"י אשף המטבח מר אורי גוטמן במסעדת "הקומה השניה – פגורמה", רח' הירקון 105 תל־אביב

מוגש ע"י
המועצה לייצור ירקות

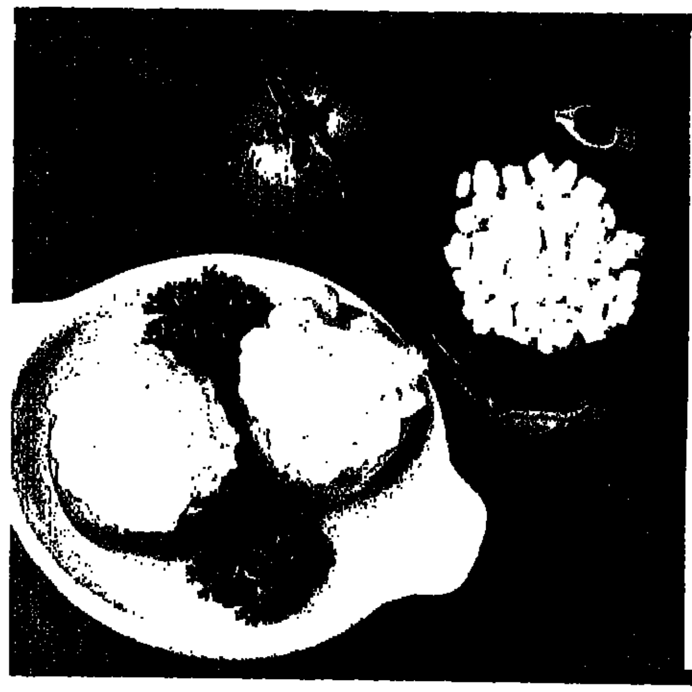

עגבניה ממולאת „ערבה"

4 מנות

המצרכים:

- 4 עגבניות גדולות
- 1 ספל גרעיני תירס קפואים
- 1 בצל בינוני
- 1 כף מרגרינה או חמאה
- 1 כף כוסברה טריה קצוצה
- 1 כף קמח
- ¼ כוס יין לבן יבש
- ¼ כוס מים
- 30 גר' גבינה צהובה מגוררת
- מלח, פילפל לבן

אופן ההכנה:

1) לשטוף את העגבניות ולנגב במגבת נייר.
2) בסכין חדה להוריד את הכיפה של העגבניה, ועם כפית להוציא את כל התוכן, בזהירות מבלי לפגוע בקליפה, ולהניח הפוך כדי שכל הנוזלים ינקזו.
3) לחמם במחבת את השומן, ולטגן את הבצל כשהוא קצוץ דק לצבע זהוב. לקמח, להוסיף את היין הלבן והמים, ולערבב.
4) להוסיף את גרעיני התירס, הכוסברה, לתבל ולמלא בעגבניה.
5) לפזר מעל את הגבינה המגוררת, ולהקרים באסכלה (גריל).

קוקטיל עגבניות

4 מנות

המצרכים:

- 4־5 עגבניות בינוניות בשלות
- 2 שוני שום קלופות
- 2־3 עלי סלרי אמריקאי
- 1 פילפל ירוק קטן
- ¼ פילפל ירוק חריף
- 1 כפית סוכר
- מלח, מלח־סלרי
- מיץ מלימון אחד

אופן ההכנה:

1. לשטוף את העגבניות, להוציא את העוקץ ולחתוך לרבעים.
2. לנקות את הפילפל ולחתוך לקוביות גדולות.
3. לקצץ גם את עלי הסלרי הנקיים.
4. לרסק את כל החומרים בבלנדר, ולתבל.

הערה: כדי להפוך את הקוקטיל למשקה חריף באפרטיף, אפשר להוסיף וודקה או ארק, לפי הטעם.

קורס "מֶטָמוֹרְפוֹז"

6 מפגשים של שלוש שעות בהדרכת מיטב המומחים בישראל.

"היום, אני מרגישה את ההבדל".

"הדברים היפים ביותר ב"מטמורפוז" מתרחשים... בבית, מול המראה. לפתע את יודעת באמת: איפור מדויק ומתאים, תספורת מחמיאה, צבעים הולמים, מלתחה עשירה וחסכונית, טיפול קוסמטי נכון ובריא. במספרה, בבוטיק, בפרפומריה – את יודעת בדיוק מה את רוצה וצריכה. כששומעים, לומדים ומקבלים ייעוץ אישי מאנשי־מקצוע מעולים, נפקחות העיניים. תענוג לחזור הביתה וליישם את הכל מול המראה".

נ.ב.
אם לפתע את קוצרת מחמאות מן הסובבים אותך, ("כמה שזה מתאים לך", "איפה קנית את זה", "איך עשית את זה"), אל תופתעי. זה קורה כמעט לכל בוגרות ה"מטמורפוז". הן לומדות להסתדר גם עם זה...

הקורס כולל תספורת אישית

קורס מֶטָמוֹרְפוֹז
6 מפגשים של שלוש שעות
בוקר, אחה"צ וערב.

- **איפור** – התאמה אישית לפי מבנה פנים.
- **אופנה** – האם תלויות לך 'שניאות' בארון?
- **עיצוב־שיער** – ייעוץ מקצועי, התאמה ותספורת חינם.
- **התאמת צבעים** – יסודות תורת הצבע. התאמה אישית.
- **התעמלות פנים** – השיטה החדשה שמעוררת התעניינות ברחבי העולם.
- **תזונה נכונה** – מה לאכול, מה לא לאכול, כמה לאכול ומתי?
- **קוסמטיקה** – מבנה העור, דרכי שמירה וטיפול נכון.

חדש – סדנת "מטמורפוז" אישית.
אם את מתגוררת רחוק ממרכזי "מולה־סנטר", אם אין לך פנאי כרגע לקורס ארוך ומעמיק – את מוזמנת לסדנת "מטמורפוז" של יום אחד:
מסלולי התאמה מקצועית וייעוץ אישי –
□ איפור □ התאמת צבעים □ עיצוב־שיער □ אופנה
הסדנה כוללת תספורת אישית.

מוסדות, מקומות־עבודה, ועדי־עובדים וקיבוצים:
קורסים מיוחדים וסדנאות "מטמורפוז" של יום אחד.
פרטים ב"מולה־סנטר".
טל: 03-231013, 238463.

מולה־סנטר

מולה־סנטר – חיפה:
□ ארלוזורוב 1א, פינת הרצל 50.
טל: 04-663462

מולה־סנטר – ת"א:
□ דיזנגוף 224.
טל: 03-238463, 231013

רוצה שילדיך "יהיו בעניינים"?

חתום למענם היום על

מעריב לנוער

עתון הנוער הגדול, המרתק והנפוץ ביותר בישראל!

את מבצע המנויים הזה לא כדאי להחמיץ!

חשוב על היתרונות:

- ★ **אתה** נהנה מהנחה משמעותית במחיר העתון.
- ★ **המשפחה כולה** תהנה מהירחון "פופ 88", שישלח אליכם **חינם** שנה שלמה.
- ★ ילדך יקבל שי חינם – שעון יד מהבהב, מקורי וייחודי.

אולם הפרס העיקרי יגיע לביתך מדי שבוע:

עתון גדול, יפה, חינוכי ומומלץ, הכולל חומר עזר ללימודים.

אבל זה לא הכל:

- ★ אתה נותן לילדך עתון חינוכי, מרתק ומומלץ.
- ★ אתה מקבל את השבועון לביתך בדואר מדי שבוע ללא תשלום נוסף.
- ★ אתה משתתף בהגרלת פרסים יקרי ערך.

מתנה מידית לכל מנוי:
שעון יד מהבהב, בלעדי למנויי "מעריב לנוער".

הגרלת פרסים ענקית!!!

בין המנויים שיחתמו במבצע זה יוגרלו פרסים

- ★ **טלוויזיה צבעונית**
- ★ **5 מכשירי רדיו טייפ.**

20 זוגות אופניים.

מעריב לנוער

גזור, מלא ושלח עוד היום

תלוש חתימה

מספר המנוי במקרה של מנוי קיים.

☐ מנוי חדש ☐ חידוש מנוי קיים

לכ' מחלקת המנויים, "מעריב לנוער", ת.ד. 20020, מיקוד 61200, ת"א

הריני מעביר לכם צ'ק/המחאת דואר על סך 100 ש"ח כדמי מנוי לשנה אחת על "מעריב לנוער" כולל אריזה ודמי משלוח הפרס לביתי (המחיר כולל מע"מ).

שם המשפחה:.................. **שם פרטי:**..................

כתובת:....................................

"מעריב לנוער" – עתון הנוער של המדינה!

מרק עגבניות עם שומר וערק

6 מנות

המיצרכים:

- 1 ק"ג עגבניות בשלות וקשות
- 1 בצל בינוני
- 2 כפות שמן כותנה
- 3 כפות קמח
- 1 פקעת שומר קטנה
- 1 כפית שטוחה מיורן
- 2 שיני שום כתוש
- 2 עלי דפנה
- מלח – פילפל לבן – אבקת מרק עוף – סוכר
- 1/4 ספל ערק
- 4 כוסות מים

אופן ההכנה:

1) לחמם בסיר את השמן, ולטגן את הבצל כשהוא קצוץ דק לצבע זהוב.
2) לשטוף היטב את פקעת השומר, לפרוס לרצועות דקות, להוסיף לבצל ולאדות יחד על להבה קטנה, כ־5 דקות. להוסיף את השום הכתוש והמיורן.
3) לחתוך את העגבניות לקוביות קטנות ולהוסיף לסיר, לערבב קלות, לקמח ולתבל.
4) להוסיף את הנוזלים, ועלי הדפנה, להביא את המרק לרתיחה, ולהשלים את התיבול. לתת למרק להתבשל כ־15 דקות על להבה קטנה.
5) לפני ההגשה להוסיף את הערק, ולהגיש בספלי מרק.

הערה: במידה והעגבניות לא מאד בשלות אפשר להוסיף 1 כף רסק עגבניות.

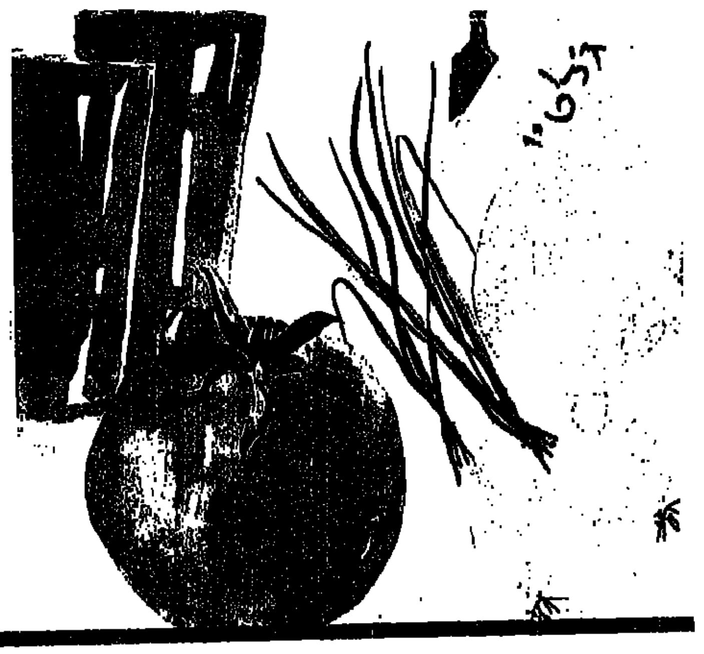

מקפא עגבניות "פנטסיה"

4 מנות

המצרכים:

- 1 עגבניה בשלה מוצקה
- 2 כוסות מיץ עגבניות טרי ומסונן
- 4 כפיות גדושות אבקת ז'לטין
- 3 כפות מיץ לימון טרי
- 2 בצלים ירוקים
- 3 טיפות רוטב טבסקו
- מלח

אופן ההכנה:

1. לצקת את מיץ העגבניות לסיר אל־חלד, (נירוסטה) ולחמם באיטיות על להבה נמוכה.
2. להשרות את אבקת הז'לטין ב־4־5 כפות מים קרים ולבחוש עד שאבקת הז'לטין נמסה כליל.
3. להוסיף למיץ העגבניות את החלק התחתון של הבצל (החלק הבהיר), כשהוא חתוך דק מאד, את מיץ הלימון, הטבסקו, והמלח. להביא לרתיחה תוך בחישה, ולהוריד מהאש.
4. להוסיף למיץ העגבניות את הז'לטין ואת העגבניה כשהיא קלופה וחתוכה לקוביות קטנות מאד.
5. לצקת את המיץ לתבנית, דמוי סיר פלא, או כל תבנית עגולה, לצנן במקרר במשך 5 שעות.
6. לאחר שהמקפא נקרש להפוך על מצע של עלי חסה רעננים ולקשט עם פרוסות ביצה קשה.

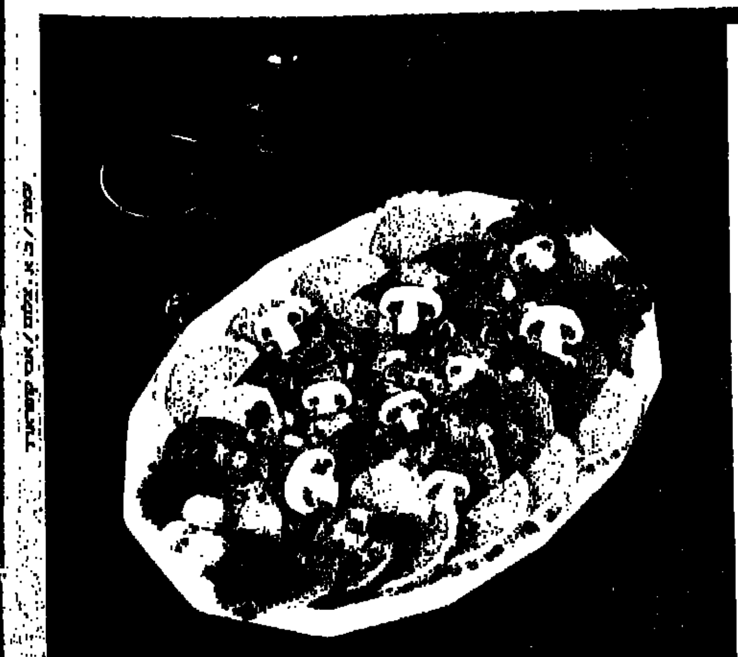

סלט עגבניות כפרי

4–6 מנות

המיצרכים:

- 4־5 עגבניות יפות
- 2 תפוחים
- 12 זיתים שחורים
- 4־5 פיטריות שמפיניון שלמות
- 2 בצלים ירוקים
- חומץ בן־יין – שמן לסלט
- מלח – פילפל לבן – סוכר

אופן ההכנה:

1. לפרוס את העגבניות לפרוסות בעובי של כ־1/2 ס"מ ולהניח בפינכה אליפטית.
2. לקלוף את התפוזים יחד עם הקליפה הלבנה, ולפרוס לפרוסות דקות.
3. לסדר את פרוסות העגבניות והתפוזים בצורה מדורגת, פרוסת עגבניה, פרוסת תפוז.
4. לחתוך את הפיטריות לפרוסות ולפזר על העגבניות והתפוזים, לחתוך את הבצל הירוק לפרוסות דקות ולפזר על העגבניות והתפוזים.
5. לתבל את הסלט עם מלח, פילפל לבן וסוכר, לזלף את החומץ והשמן מעל הסלט ולהגיש מיד.

הנסיך ההוליוודי

ראיון בקומה התשיעית מול סנטראל פארק עם מייקל דאגלס. זה מ"חיזור גורלי". שחקן מושלם בעל הבעה עיסקית. כבר מזמן לא על תקן הבן־של. לאנשים אין מושג כמה הוא עסוק. מוציא את הנשמה בעבודה כשחקן, מפיק, מו"ל, מנהל חברת הפקות. אז למי יש זמן וכוח לעשות חיים.

מייקל דאגלס: "פגיע, מתוסבך, פרנואיד, אבל ידוע כעובד קשה..."

הסיטפרט שלו מצלצל כמו של קירק דאגלס, אבל הפנים – חוורניות משהו ובעלות אחידות גנטית, סימטריה דקיקה, של האף, הפה והסנטר – שייכים ללא ספק למייקל עצמו. כך גם הדירה המלוטשת במערב סנטראל פארק, הבתים שלו בווצ'סטר ובסאנטה בארברה, המשרד בלוס אנג'לס, חיקויי העתיקות מאחורי זכוכית, הספרים כרוכי העור שריח הדבק עוד לא יבש בהם על כרכוב האח. הטלפון מצלצל, יותר נכון מנגן. מייקל דאגלס חוצה את השטיח האוריינטלי העתיק בנעלי עור שחורות רכות, חולצה אופנתית ומשקפי שריון־צב, ונוטל את השפופרת.

כן, הי, אני יכול להחזיר צילצול יותר מאוחר? אני באמצע פגישה.

כוכבים אחרים היו אומרים "ראיון". אבל דאגלס, שחקן מושלם, אינו מעניק ראיונות. הוא מקיים פגישות. מעשן מארלבורו בשרשרת ושומר על מרחק בטוח על הספה העמוקה בצבע מרק עגבניות מוקרם. הבאטלר מגיש תה.

נסו לשאול אותו שאלה אישית במיוחד והוא יחייך כמו לטאה ויגיד "זה לא עניינך".

הבחור כולו אומר הבעה עיסקית.

"הוא מתנהג ממש כמו מנהל" אומר שחקן אחר המכירו היטב "לאנשים אין מושג עד כמה הוא עסוק".

מלבד ניהול חברת ההפקות הפרטית שלו עם מייקל פיליפס (סרטי מרקורי/דאגלס), הוא מוציא לאור מגזין (סגנון לוס אנג'לס), משתתף בהפקת סידרת טלוויזיה "סטארמאן", והוא גם מארגן סידרה נוספת ומתכנן המשך לשובר הקופות המפלצתי שלו Romancing The Stone.

"לא זכורה לי שנה בה נפגשתי כל כך מעט עם חברים" אומר דאגלס "כולם עובדים כל כך קשה".

אומרים על דאגלס – בן 43, המככב בשני הסרטים הלוהטים ביותר של השנה, "חיזור גורלי" והסרט החדש "וול סטריט" – שהוא לפעמים כחור נחמד עד כדי דחיה.

"הוא מקסים את כולם" אומר במאי "חיזור גורלי" אדריאן לין. הוא גם, בציטוט ישיר של ליין "פגיע, מתוסבך ופרנואיד. הוא גם נאמן, מאד מכובד ויודע לעבוד קשה, אם כי קצת משעמם".

"לפתע פתאום הוא נעשה שחקן גדול, כאריזמאטי, בטוח בעצמו" אומרת הולנד טיילור, שהופיעה בסדרות שלו, בתחילה, היו לבמאי אוליבר סטון ספקות ביחס אליו. מישהו אמר לו שדאגלס לא שחקן, שהוא יושב כל היום בקרון שלו, מפלרטט בטלפון. אך משהו קרה עמו. כמו נס, מייקל דאגלס, החליט שהוא בכל זאת שחקן. בכל בוקר הוא עוטה חליפה וצמיד זהב וארשת מרשימה. הוא מתכונן המון על התפקיד ומפתיע את צוות ההסרטה בשליטה מופלאה בתסריט.

"הוצאתי את הנשמה" הוא אומר. ולשמוע את זה ממישהו שפעם אמר "בימוי זו עבודה, משחק זה משחק ילדים". דאגלס אומר כי ידע שתהיה לו פריחה מאוחרת, למרות שאמר זאת כבר הרבה פעמים עד שקשה לקחת אותו ברצינות. אומרים עליו כי הוא נראה לפעמים כאילו הוא מחקה את קירק דגלאס. אולי הוא קירק דאגלס של שנות ה־90. יותר מזוכך, יותר בשל. דור שני. אם קירק הוא וויסקי, מייקל הוא מים מינרליים. דאגלס הקשיש, למרבה הפלא, מעולם לא זכה באוסקר. גם מייקל לא. למרות שנסיון ההפקה הראשון שלו, "קן הקוקיה" ב־1975 – זכה בחמישה פרסים.

נכון, פרס משחק יהיה מתוק, במיוחד אחרי כל כך הרבה שנים שנחשב לקליל כוח. "יהיה טיפשי לומר שלא היו הרבה פעמים שעיצבן אותי שמתעלמים ממני". נראה שהוא השכיח במשך השנים – השיער שהאפיר מעט, התחלה מרומזת של כרס, מייקל אומר שתמיד ידע, ששנות הארבעים ייטיבו עמו. ולפחות אחד המכירו היטב אישר זאת: "יש במייקל קשיחות שמעולם לא באה לידי ביטוי על המסך" אמר אבא קירק דאגלס בראיון בשנת 1980. "מייקל יכול להיות נהדר".

למרות שרבים רואים בדאגלס – שאמו היא השחקנית דיאנה דיל – כבן לשושלת ההוליוודית – הרי בעצם נעוצים שורשיו במזרח. הוא נולד ב־1944 בברונסוויק, ניו־ג'רזי, וזמן קצר לאחר מכן עברו הוריו להוליווד. חמש שנים לאחר מכן, התגרשו ומייקל ואחיו חזרו חזרה מזרחה עם אמם ואביהם החורג, מפיק התיאטרון וויליאם דארייר. "איני זוכר כעס, והיה לי אבא חורג נהדר" עד היום ארבעת הוריו (קירק דאגלס נשוי למפיצת הסרטים לשעבר אן בירנס) נפגשים כל כמה שבועות.

מייקל סבל לדבריו מהעובדה שהיה בנם של כוכבים. "העובדה שיודעים מי אבא שלך תמיד איפשרה לשפוט אותי מבלי להכיר אותי באמת. זה לקח לי הרבה זמן להבין שזה לא אני. אנשים מתייחסים אליך במין 'הוא בטח חושב שהוא מיי־יודע־מה בגלל אבא שלו, אז בואו נראה לו'".

מייקל דאגלס פרח בשנות ה־60. במקום ייל הלך לאוניברסיטת קליפורניה בסנטה בארברה. עבד בכל מיני עבודות מזדמנות, גם בסרטים, וסיים את לימודיו בדרמה. הוא נזכר בימים ההם בחיבה – גר בקומונה עם ידידים – "תמיד חיפשנו סיבה למסיבה". עם תום לימודיו ב־1968 (עניין עם חוליה פטר אותו משירות צבאי) חזר לניו־יורק ללמוד משחק. עבודה בטלוויזיה שיחקה תפקיד בעתידו. ב־1972 עשה את פריצת הדרך הגדולה שלו בתפקיד בסידרה "רחובות סן פרנציסקו" עם קארל מלדן. הוא חי אז עם השחקנית ברנדה וקארו וכבר הקים את חברת ההפקה שלו, וקנה את הזכויות ל"קן הקוקיה" מאביו.

נקודת אחיזה

לאחר הלהיט הראשון שלו, הפיק וכיכב גם ב"סינדרום הסיני" שהקנה לו תהילה. "הוא ממש נסיך הוליוודי, אבל הוא כל כך מטשטש את עצמו, הוא אינו עושה שימוש בכוחות הסמויים שלו". עובדת היותו דור שני העניקה לו נקודת אחיזה, הוא מודה, אך זה גם פרגמאטי. הוא נכנס להפקה מסיבה פשוטה: "לא יכולתי פשוט לשבת ולחכות שהטלפון יצלצל. לפחות אפשר ליצור עבודה".

וכשהטלפון כן צילצל בסופו של דבר, הוא נענה, ושיחק תפקידים נחמדים אם כי בלתי חשובים כ"קומה", "עכשיו תורי", The Star Chamber ו־Running ב־1985 כ"שורת המקהלה".

"יש המון שחקנים טובים שלא קיבלו את התפקידים" הוא אומר בצניעות. "לי היה מזל. קיבלתי השנה שני תפקידים טובים, עם שני במאים טובים". הוא הופתע מן התגובה הנלהבת ל"חיזור גורלי", הסרט הסכסי והשנוי במחלוקת ביותר של השנה. דאגלס משחק את הבעל הפגיע והפסיבי שמער ללילה אחד עם אשה בלתי יציבה בנפשה, אשר הכריזה לאחר מכן מלחמת חורמה על משפחתו. "תמיד רציתי לעשות סרט על תשוקה. על איך התשוקה הורסת את חייו של אדם" אומר דאגלס. עיניו תרות את הספריה, כאילו מתפשות הסבר. "הדבר היחיד שאני יכול להפיק מכך הוא שיש יותר עוינות עמוקה בין המינים ממה שאנו מוכנים להודות. יש המון כעס בין המינים".

"לא, הוא אומר, שום אשה מופרעת מצויידת בסכין לא רודפת אחריו. אך הוא הבחין בעליית מספר הנשים "המשוגעות" שמעולם לא הכיר אישית שטוענות שהיה המאהב שלהן.

האשה שאתו

צונן ומקרין בטחון עצמי, נראית עצבנותו של דאלגס כשבירה כאשר הוא מדבר על אשתו. לפני שמונה שנים נפרדו לכמה חודשים, ומאז הם ביחד. מדוע חזרו אחד לשני? הוא מצחצח את גרונו בעצבנות. "אני חושב ששנינו עשינו מין הערכה מחדש אחד של השני. והיו גם כל מיני מחוות שעשינו בנוגע לבננו המשותף, מחוות שהיה בהם יותר גילויי אחריות מאשר בריחה. והיה גם עניין ההתחשבות. ודיאנדרה הבהירה במפורש שהיא רוצה לחזור להיות ביחד".

הדאגלסים עברו מסנטה בארברה למנהטן, ולקחו דירה בקומה התשיעית, נשקפת לסנטרל פארק. כן, הוא אומר, בראש מעייניהם עמד הילד. "אתה מוכן לעבור הרבה לפני שתחליט לסכן דבר כזה. העובדה היא שנישואין רבים נשארים שלמים בגלל ילדים. אנשים שאינם מאושרים, אומרים 'הילדים מרגישים'. אני איני יודע. אולי זה נכון. אך מצד שני, כולנו שחקנים לא רעים".

הוא פגש את דיאנדרה בטקס מינויו של ג'ימי קארטר. ראה אותה חולפת בחדר הומה אדם, ממשיך הסיפור, ואחר כך עקב אחריה לדיסקוטק. במשך השנים הבאות אי אפשר היה להפריד ביניהם. וב־20 במארס 1977 נישאו. היא צעירה ממנו ב־12 שנים, ונהנית מחיים חברתיים סוערים עם ידידים אירופים. הוא מעדיף ערבים שקטים, כמו לצפות בבייסבול בטלוויזיה.

לשונות רעות טוענות כי הרקע של דיאנדרה אינו בדיוק כה רומנטי (גדלה במיורקה, בתו של דיפלומט). דאגלס מנער מעליו את הרכילות. "דיאנה כאילו כבשה את ניו יורק בסערה בארבע השנים האחרונות" הוא אומר "אני לא יוצא כל כך הרבה כפי שנהגתי. היו זמנים, במיוחד כשעברתי, שהיא היתה יוצאת עם חברים וכל זה".

בזמן צילומי "וול סטריט" בשנה שעברה, אומר דאגלס, הוא היה נתון בלחץ אטומי. התפקיד תבע ממנו לקום מאד מוקדם בבקר, "אתה חוזר ב־8 בערב, אחרי 14 שעות עבודה, ואז אתה מוזמן לארוחת ערב. וצריך לקום מחר ב־6 וזו עבודה שתובעת המון השקעה רגשית ואתה מתוסל".

אולי זו הטעות הגדולה ביותר בקשר למייק דאגלס, לומר עליו כי הינו רכרוכי ומפונק, שמעולם לא היה צריך לעבוד כדי להשיג את ההצלחה. שהוא מזוייף, מושחת. מקסים באופן מלאכותי.

אך אפילו מייקל דאגלס לא מקבל כל תפקיד שהוא רוצה, נכון?

עכשיו כבר כן. ■

(שרות "וושינגטון פוסט", מיוחד ל"מעריב")

שׂרי ארליך

רני טלמור. מה קרה לילדה־טובה־אפקה? צילום: נרי אברמוביץ.

אל תלך לעזה, בני!

רני טלמור כתבה לשמעון פרס: "אחנך את בני...כך שיסרב לפוצץ בתים, להגלות, לעצור..." יש לה עוד דרכים לסרב "לקחת חלק במשטר כיבוש". בנה רק בן 13. אביו היה נווט.

הבן שלה רק בן 13, אבל רני טלמור, 38, כבר יודעת שבעוד 5 שנים היא לא רוצה אותו בעזה. אהוד הוא רק בן 13, אבל בשביל אמא שלו הוא סרבן גיוס אמיץ. "אמא, אני לא רוצה לשבת בכלא", התריס בילדותיות כשהסבירה לו את הסיטואציה. "אתה רוצה להרביץ לערבים עם אלות", החריפה האמא את הדילמה, ואהוד בן ה־13, שרק רוצה להיות טייס קרב, לא ידע מה לענות. אולי כשיהיה גדול יותר, יבין מי זאת "הדמוקרטיה", שעליה דיברה אמא עם העיתונאית ולמה היא תובעת מחיר כבד כל כך.

לפני חודשיים אמא שלו שלחה מכתב לשמעון פרס. קטע מתוכו: "אעשה כל שביכולתי כדי לחנך את אהוד כך שהוא יסרב לכוון נשק אל זקנים וילדים, יסרב לפזר הפגנות בגז מרמיע, יסרב לערוך חיפושים, יסרב לפוצץ בתים, יסרב להגלות, יסרב לעצור, יסרב לסייר חמוש וחבוש קסדה ברחובות ערים ולאכוף עוצר על תושביהן".

– למה דווקא מכתב?

"לא חשבתי להטריד אותו בפגישה. מכתבים קוראים בזמן פנוי. לא היה לי מסר לשיחה. אלו דברים שעוברים רק בכתב".

לפעמים נדמה שהעוגב שהפך לאהוד שכב בבטן עם מרים, אחוז בנשק. עוד לפני שהגיע לעולם ידעה אמא שלו שהיא בעצם מעדיפה בנות. במלחמת לבנון אהוד היה בכתה ב', אבל אצל אמא שלו בראש הוא נלחם בביירות. היום היא מורה ששיחקה משחק מוזר. התחי־לה בשבריר מחשבה וגמרה ב"דם אוזל מן הגוף". צורך מזוכיסטי להכניס את עצמה להרגשה שאהוד נהרג בלבנון.

"אני פשוט מתפלאה איך הורים רואים את הבן שלהם בטלוויזיה תופס עובר אורח בצווארון וחובט לו על הראש באלה, כאילו זה היה פטיש פלסטיק. איך הם ישנים בלילה. איך הם רואים את קיר הדם ברמאללה והם לא מבועתים למחשבה, כי אולי הבן שלהם הקיז את הדם הזה".

ב־68' רני טלמור היתה פקידת מג"ד. שרתה בעזה ובדירתו. המפקד שלה היה דן שומרון. מי שאחר כך ישלח את הבן הדמיוני שלה לדכא מהומות בשטחים. את התקופה היא דווקא זוכרת בנוסטלגיה. סיורי ג'יפים, מרדפים. הילה הירואית. עכשיו היא יכולה להתפעל מהנועזות שלה כחיילת. טיילה לבד ברחובות עזה בחצאית מיני ובכומתה אדומה. "אחרי מלחמת ששת הימים היו לי דעות לאומניות".

20 שנה אחרי כותבת אלמנתו של אורי טלמור, אמם של נטע (10) ואהוד ועורכת אחראית בירחון "פר־ליטיקה", לשמעון פרס: "הזמן איננו אוזל והולך. הזמן כבר אזל".

מסלול החיים שלה היה צפוי. נולדה לשושלת הנכו־נה. נינתו של רופא הביל"ויים ד"ר מנחם שטיין פגשה באורי טלמור, בנם של יונה וחיים פליטמן, ממקימי כפר ויתקין. ילדה־טובה־אפקה התחתנה עם הנווט, ליי־מים תת־אלוף וראש להק כוח אדם בחיל האוויר. "הייתי נשואה לתת אלוף בחיל האויר עם כל מה שמשתמע מזה. לגדל לבד את הילדים ולעשות את הכל לבד. אני לא יכולה להגיד לו 'תבוא היום בארבע'. לא הייתי אף פעם מפונקת. לחיות עם מישהו בעל קריירה כמו של אורי זה בהחלט לא חיים קלים".

– הפחדים התחילו עם אורי?

"אחרי שהתחתנו הוא כבר לא היה טייס בטייסת. הוא הלך לטוס לפעמים. אני לא בקטע הזה של שעון נפתח והלב קופץ. אורי היה במטה. במלחמת יום כיפור היה מפקד בסיס וסיפר לי שהוא לא טס. לא דאגתי לו אישית. אחר כך הסתבר שהוא טס כמה פעמים".

רני מבקשת לא לדבר על אורי. "אני יכולה לענות על שאלות הקשורות בצד שלי. לא שאלות עליו. נתנו לו מספיק בימות. אין ספק. לי אין זכות לדבר בשמו". תיק העיתונות של אורי אכן מלא וגדוש: קריירה צבאית, פרוייקט חברתי שיזם בראש העין, ותפקידו האחרון לפני מותו הפתאומי לפני כשנה, כיועצו ונציגו של יצחק רבין במשא ומתן על טאבה.

קטע מהמכתב לשמעון פרס: "וזאת אעשה בלב שלם ובהכרה מלאה, שזו לא רק דרכי, השמאלנית יפת־הנפש' – אלא גם מורשתו של אורי שרוב ימיו שירת בצה"ל, וכשהשתחרר לא פנה לסחור בנשק ולא הקים 'חברת ייעוץ' ולא עשה לביתו אפילו יום אחד בחייו, אלא בשנותיו האחרונות תרם כמיטב יכולתו לתהליך השלום".

בראיון שערך עימו אמיר אורן ב"דבר" ב־31.7.81, אמר תא"ל־מילואים טלמור: "אני הייתי הנווט במטוס שהפציץ 50 ילדים מצריים. אני במו ידי הרגתי 50 ילדים. עם הידיעה הזו אני צריך לחיות עד סוף ימי. אבל אין כאן התלבטות מוסרית או ערכית. אני צורק כי תקפתי מתקן צבאי".

– החברים של אורי בטוחים, כי הוא מעולם לא היה מחנך את ילדו לסרוב פקודה.

"אני לא יודעת בשום אופן מה אורי היה אומר על שיו. כל אחד רשאי להגיד מה שהוא רוצה. אני לא מוכנה לעסוק בספקולציה הזו. גם אם אורי עצמו לא היה חותם על מכתב כזה, לא היה מתנגד שאני אשלח אותו. בזה אני בטוחה. הוא כיבד את עמדותי ודעותי, גם אם היו שונות משלו. כניגוד לחברים שלו אני אחראית על העברת המורשת שלו לילדים שלנו, וזה האופן בו אני מבינה אותה. אני יודעת מה הוא אמר על פרשת קו 300. אני יודעת מה הוא אמר על מלחמת לבנון. אורי חשב שהכיבוש משחית.

"אין סוף לספקולציות. למשל האם אני צריכה להסכים שאהוד ילך לקורס טייס. הצורה הפשוטה היא לחשוב, שאורי בטח היה נורא שמח. אבל אולי אורי היה אומר מספיק שאני הסתכנתי 26 שנים".

רני מטילה ספקות לגבי יכולת ההשפעה האמיתית שלה על בן חייל. כמו כל אמא היא מפחדת מתקופת ההתמרדות שלו. "הוא היה עושה את מה שהוא חושב לנכון. במכתב אמרתי כי אחנך אותו ככה שיסרב לשבור לאנשים את העצמות עם אלה".

– האמהות האחרות לא מחנכות לזה?

"יש המון דרכים לסרב לקחת חלק במשטר כיבוש".

– דוגמא?

"שההורים לא יתנו לילדים שלהם לבקר במוזיאון הארץ. הם יודיעו לראש העיר כי הם לא שולחים את הילד שלהם למוסר חינוכי שבראשו עומד טרנספורמיסט. לא לתת להם לטייל מעבר לקו הירוק. לראות טוב מה מלמדים אותם בבית הספר. לשים לב לכל מקום בו אנו משתפים פעולה עם הכיבוש מדעת ובלי דעת".

– התשובה של פרס סיפקה אותך?

"לא. רציתי לשמוע ממנו כי הוא הזדעזע. לא רציתי תשובה בנוסח 'קבלתי את מכתבך, ועכשיו אני עושה משהו'. רציתי שיכתוב לי כי הוא שותף לתחושה האיו־מה. הוא לא כתב לי את זה". ■

קישוט

מקיר לקיר

שנים־עשר אורגים טרחו במשך ששה חודשים על אריגת השטיח המפואר הזה, אשר הוזמן ע"י הסולטן של ברוניי – אי קטן דרומית לתאילנד – לחדר המוסיקה שלו. אורכו של השטיח 17 מטרים, רוחבו – 7 מטרים והוא ארוג בשיטה הנקראת "הקשר הגורדי". לפני שהסולטן לקח אותו הוצג השטיח לראווה בפריס. כמה זה עלה לסולטן? כסף קטן: 1.8 מיליון פרנקים צרפתיים. ■

שרות גאמא

ספר

מסיבת הינשוף

אתם יודעים מה ההבדל בין טיגריס לנמר? ולמה צריך מנהר הסמבורו להיזהר? לא יודעים – אז תשאלו. ואתם יודעים מדוע מתרגז ההיפופוטם? כי כולם אומרים לו שהוא שמן סתם. ומה הוא בעצם אוהב הכי־הכי? לכתוב שירים. כן, תתפלאו.

על חיות אלה ואחרות – ועל אות אחד עצוב – בספר שיריו החדש של משה דור, "מסיבת הינשוף" (הוצאת מסדה; ציורים: הנה אדלן). ■

ליה קרן

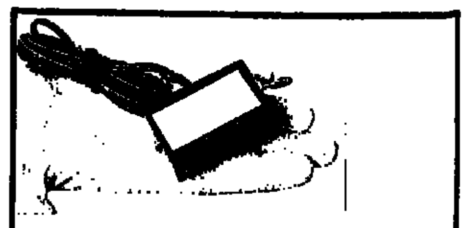

"חגורית"
מבצע החודש לנהג/ת

ה"חגורית" נרשמה לפטנט 84439 ובאה לסייע ולהזכיר לך הנהג, על חובת חגירת חגורת הבטיחות ברכבך.
ה"חגורית" משמיעה זמזום כאשר הפעלת את מתג המתנע ועדיין לא חגרת את חגורת הבטיחות. הזמזום ימשך עד לחגירת החגורה.
ה"חגורית" מצויידת במתג ראשי המאפשר ביטול פעולתה לפי הצורך.
ה"חגורית" ניתנת להרכבה עצמית בכל רכב בו קיים מנגנון לנעילת החגורה לצד מושב הנהג.
* להשיג בחנויות לאביזרי רכב וחשמלאי רכב – הזהרו מחיקויים!

בלעדי קשור לחגורה
הפצה ר.ג. מערכות
מכירה באמצעות "ישראכרט" ו"ויזה"
טלפון 03-292154

מרכז רפואי "סורוקה" באר־שבע
בי"ס רקנאטי אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

אחות מוסמכת
מודעה זו מופנית אליך
אחיות המורשות אתגר מוזמנות להצטרף לקורס
מיילדות
שייפתח במסגרת החטיבה המיילדותית הגדולה בארץ – בבאר־שבע.
בדבר פרטים עליך לפנות למזכירות בי"ס רקנאטי, אוניברסיטת בן־גוריון טלפון 057-600094

דחף

קמרה אובסקורה
בית הספר לאמנות

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים 88/9

ללימודים מלאים וחלקיים במגמות:
צילום, וידאו וקולנוע.
(תחילת הלימודים אוקטובר 88')

החלה ההרשמה
לסמסטר אביב 88'

ללימודים חלקיים וקורסים בנושאים:
צילום - מבוא א', מבוא ב' ופרוייקטים מתקדמים.
קולנוע - הומור, מין ואלימות בקולנוע - הרצאות והקרנות סרטים.
וידאו - מבוא א', עריכה (בסיסית), עריכת A/B ROLL.
(תחילת הלימודים מרץ 88)

ההרשמה בימים א'-ה'.
תל-אביב: אלנבי 57, טל': 298191, 03-298291.
חיפה: הנביאים 13, טל': 662773, 04-666695.

נעלי עזורי
מכירת סוף העונה
נמשכת
בכל סניפינו

נשארו
זוגות
בודדים

50% הנחה

לנשים במידות: 36 - 39 - 40
לגברים במידות: 40 - 44 - 45

תל-אביב
רח' אלנבי 29, רח' דיזנגוף 112
כיכר המדינה 76
רמת-גן
רח' ביאליק 56

אורי בינדר

חלוצים זמניים בעיר

חלוציות בשליחות התנועה או "מן הכפר אל העיר". המזכיר שבא מן המירעה רוצה שינוי בסדר עדיפויות ונורמות אחרות. והוא בכל זאת ישמור פינה חמה בליבו לבארשבע.

לא להאמין. משפחה חמודה מקיבוץ דליה מגיעה לבאר־שבע למשך שנתיים כדי לשנות את פני העיר. בהתחלה היו שופעי אופטימיות באשר ליכולתם לשנות משהו בבירת־הנגב המתרוקנת ממיטב בניה, לאחר מכן נעשו מציאותיים יותר והסתפקו במילוי מיטבי של תפקידיהם במפלגה.

ראש המשפחה, נחום סיון, בן 41. בן משק מוצלח. למד בתיכון האיזורי "הרי אפרים" המשיך באוניברסיטה העברית, ואחרי תואר ראשון בהסטוריה כללית ולימודי א"י חזר לצאן. לאחר מכן עסק בחינוך, שימש כמזכיר הקיבוץ וגילה מעורבות בנושאים המטרידים את הקיבוץ הארצי.

עם הנדוניה הזו גרר לנגב את גתה, בת קיבוץ גת, והילדים עדי, בת 19, אורי, בן 16, נטע, בת 11, ונעם בן 5. האכפתניק מדליה שמע על הזנחת הנגב ורצה להזיז דברים. לדעתו, סדרי העדיפויות במדינה משובשים, יש בלבול ומבוכה, והויכוח העיקרי הוא שטחים או שלום. "אנשים בארץ חוששים לחשוב באופן פוליטי, ולכן אינם מצביעים בבחירות עבור השקפת עולמם אלא עבור אנשים או מושגים כלליים", מבהיר לנו איש שיתנו.

נחום, גתה, נעם ונטע. אחר־כך הם יחזירו את כרטיס האשראי. צילום: "פוטו סטריף".

עם הילדים בדירה

את נסיבות הגעתם לבאר־שבע מסביר המזכיר לשעבר של קיבוץ דליה: "רצינו לנסות שליחות מחוץ לקיבוץ. לפני־כן לא יצאנו מהמשק. אנחנו מנסים אורח חיים משמעותי תוך כדי התנסות משפחתית חדשה, שאליה הפנה אותנו הקיבוץ". המשפחה הדבוקה כל־כך לאורח החיים נהנית עתה משני העולמות, כהגדרת נחום: "חיים כמו עירוניים, אבל ממומנים על־ידי התנועה. יש לנו חשבון בבנק, אבל הכסף אליו מוזרם בידי התנועה. לחסוך אי־אפשר, כי קשה לקיים בעיר רמת־חיים מתקציב של קיבוץ".

ההתמודדות עם אורח החיים העירוני אינה פשוטה. ההורים הנמנים עם מתנגדי הלינה המשפחתית בקיבוץ דליה, מגדלים שלושה ילדים בבית. הבת הגדולה מגיעה מהצבא לחבר'ה במשק יותר מאשר לדירה השכורה בבאר־שבע. פתאום יש בעיות חדשות. הילדים מנקשים, שיקנו להם כמו לחברים בכיתה, אולם התקציב אינו מאפשר פזרנות.

בערב רוצים נחום וגתה לצאת ולפגוש חברים. בקיבוץ לא היתה הגבלה, כאן יש. נחוץ שמרטף. נעם מתפנק בעיר, דורש יחס ומשתדל לסחוט מההורים את מלוא תשומת הלב. כללי המשחק החדשים שבעיר אינם תמיד נראים לו "לישון עם ההורים בבית זה יותר טוב", מחייך אלינו הילד מלא שמחת החיים ומגלה: "אני מנהיג בגן יש לי חבורה, אבל בכיתה א' אני רוצה להיות בקיבוץ".

נטע, תלמידת כיתה ו' בבית־הספר "באר" מסתדרת מצויין עם הבנות, אבל מתגעגעת לקיבוץ. השימוש בכסף כיס היה זר לה ופתאום הכסף הוא כוח חברתי. "עכשיו אני יותר מעריכה כסף", מספרת הנערה ומקטרת על הצער של הוריה: "אם הייתי יכולה להחליט, לא הייתי באה לעיר ומקריבה את החוויות של החבר'ה במשק". על המגורים עם ההורים היא אומרת: "יותר טוב בבית ילדים".

כך יושבת משפחה מהקיבוץ בדירה שכורה בבאר־שבע. ההורים רואים את שהותם כשליחות, אך הילדים רוצים הביתה, אף שנקלטו יפה בחברה העירונית. הדירה נשכרה מרוהטת. תנאים טובים. התנועה גם העמידה לרשותם מכונית רנו 9.

האם, גתה, היא בת 40 מקסימה. נראית כנערה וקשה להאמין, כי היא אם לבת חיילת. המשימה התנועתית שלה, להקים מחדש את מועדון 'צוותא' בבאר־שבע. עבודה אפורה. היא פרצה לכותרות, כאשר ביום שבו פורסמו מסקנות ועדת לנדוי, רואיין עיזאת נאפסו ב'צוותא'. התקשורת חגגה מסביב. גתה ישבה בצד, ואיש לא ידע, כי היא העומדת מאחורי הזרמת הדם החדש לעורקים המנוונים של שוחרי 'צוותא' בנגב.

חיי התרבות בבאר־שבע מדאיגים אותה. "חסרים פה מקומות אסתטיים. אני לא מוצאת פינה יפה. נכון שצריך להשקיע הרבה, אבל בכל זאת מדובר בישוב וותיק. הילדים מתנוונים כאן בחופשות", קובלת גתה. את בתי־הקולנוע בבאר־שבע מגדירה הצעירה הנצחית 'זוועה חיה'. לדעתה, יש בבירת־הנגב אוכלוסיה איכותית גדולה, שאינה באה לידי ביטוי. נחום: "אנשים סובלים כאן מבעייה של דימוי עצמי. נהנים לקטר נגד העיר, אבל לא עושים דבר כדי להביא לשינוי". גתה: "ציפיתי שנבוא ונשנה דברים, חשבתי שנהיה מורגשים, אבל אנחנו כמו טיפה בים".

הנורמות זרות להם

נחום מאוכזב: בקיבוץ, אפשר לשנות דברים, אבל למשפחה אחת בעיר גדולה זה בלתי אפשרי. "באתי לבנות כלים כמיטב יכולתנו ואני מרגיש שאם הממשלה לא תשנה את צרכיה, חסום העתיד של באר־שבע", מסביר פעיל מפ"ם ומציין את ההתקלות שלו בהעמדות הפנים. "בהתחלה חשבתי שמדובר במקרה, אבל בכל מקום אתה שומע אנשים מבטיחים ואינם מתכוונים לקיים. נורמה חדשה, שלא התרגלתי אליה". ורעייתו מחרדת: "מדובר בחוסר יושר בסיסי. אלה נורמות זרות לנו".

יחד עם הביקורת על החיים בעיר, ההזנחה הלאומית של באר־שבע ותופעות עירוניות הרווחות אותם, מצאה משפחת סיון הרבה חום בבירת־הנגב. הילדים נקלטו היטב, שני פעילי מפ"ם הכירו חברים ולמדו לטייל עמם ולהכיר את הנגב. מוזר לראות בעיר את נחום הולך ביום חורפי בגרבי צמר וסנדלים. יש משהו מרענן במשפחה החביבה, שראשיה יצאו להתנסות מיוחדת בעיר, למדו להתמודד עם בעיות חדשות ומבטיחים כי למרות שבתום שנת הלימודים הנוכחית ישובו לקיבוץ, תשאר בלבם פינה חמה של באר־שבע.

בינתיים מתמודדים בעיר עם הילדים בבית, צמצום המרחב החברתי והרגשה קשה, שאפשר לשנות את פניה של באר־שבע, אולם אין באופק מנהיג שיביא לתפנית הרצויה. עד סוף השנה ימשיך נחום לארגן את שורות סניף מפ"ם בעיר, וגתה את מועדון 'צוותא'. לאחר מכן יסגרו את חשבון הבנק, יחזירו את כרטיס האשראי ואת מכונית השירות וישובו למגרשם הביתי. ■

נטע שדמי

אחת משלנו, מצחיקה

רובי פורת־שובל. גם "מרוקנית" מהבית וגם עובדת סוציאלית. צילום: אירית זילברמן.

"נו, אז אולי תעשה לי תמונת שער?" ככה, בחיוך מטרף, נמרחת טוראית ליזה על המצלמה של סרן רפא ממצ"ח בהצגה "אחד משלנו" (מאת בני ברבש, בימוי – איציק וויינגרטן, תיאטרון בית ליסין). אבל הוא, יש לו דאגות אחרות בראש, צריך לחקור את האמת סביב מותו של מחבל שהורה ברצח אחר מקציני היחידה היושבת בשטחים, אז הנה הוא על השער שלנו.

רובי פורת־שובל, החיילת המרכזנית – פריחולינה מצויה. מתחברת כרונית ל"תוסס" ולאוזניות, בחצאית קצרצרה, וסרט פרפר במרכז הג'ונגל האדמוני שעברו הכהה נראה גם בשורה האחרונה. תגלית קומית נהדרת. גם יפה וגם מצחיקה. משכיבה על הריצפה כל מי שניזקק אי פעם לשירותי הפלגים הצבאיים.

בצבא היא לא היתה, התחתנה אז בפעם הראשונה. שלוש שנים אח"כ כבר עמדה ברבנות עם התיקים. אבל את הטיפוס היא מכירה. גם מרוקנית מהבית וגם עובדת סוציאלית. "אני מטפלת בחבר'ה כאלה כבר שש שנים ואת החומרים לדמויות שלי אני מביאה גם משם".

משחק בתיאטרון? לא מכובד לבחורות מבתים טובים, הודיעו לה חרי־משמעית בבית שלה והכוכב של החוגים הדרמטיים בבאר שבע ונתניה כבה, זמנית, לטובת סוציולוגיה וסיפרות באוניברסיטה. אגב, כל שלוש אחיותיה עברו מסלול מקצועי כפול. סיבוב ראשון מכובד, מעין מס משפחתי, והשני "מפוקפק", אבל משאת נפש אמיתית. הראשונה אחות – זמרת קלאסית, האחרת מנחה בחוגי הורים – פוליטיקאית, והשלישית מנהלת מתנ"ס אמנם, אבל אוי לאותה בושה, נשואה לשחקן.

"כשכבר עשתה הסבה לעבודה קהילתית ועבדה ב'חלמיש' ביפו, וביחידה לקידום נוער בחולון, המשיכה רובי פורת־שובל לחפש את עצמה. "הרצון לשחק היה כל הזמן בפנים. היום אני מבינה שבגלל התיאטרליות שבי העדפתי דוגמנות צילום, ומבלי להתכוון גם השתמשתי בה הרבה בעבודה שלי עם הילדים".

אפרופו, צילום. "באיזה גודל את רוצה אותו?" שאלת השאלות של החורף שעבר בסרט הפרסום של תדיראן היא שלה, אבל לא רק. בחורה עם הספק. נוסף לעבודה קהילתית תוך כדי לימודים בחוג לתיאטרון באוניברסיטת ת"א עליהם תגיד: "זה היה חזק. עד אז הבנתי כי עשיתי את כל הדברים רק על־יד", גם נישאה בשנית, לד"ר ישי שובל, וילדה את הגר. "בקשר לילדה אני משתדלת לא ללכת עם רגשות אשם וכשהם מתגברים עלי אני משתדלת לפצות אותה במשך היום. אני מלבישה אותה בבוקר, ואבא שלה משכיב אותה בערב וכך היא גדלה לתוך מצב נתון". אגב, את האבא – הדוקטור האורולוג – הכירה פורת־שובל על שולחן הניתוחים. ידיו ניתחו אותה, איפה שהוא, שם למטה, אבל העיניים שלו התפנטו על הכחולות הענקיות שלה למעלה.

נקודות ציון בקריירה קצרה: "רצח האחות ג'ורג'", "אלבום משפחתי", ו"עור" בפסטיבל עכו לפני שנה, תפקיד שזיכה את משחקה בציון לשבח. קומיקאית ברם: "בכל תפקיד שיש בו פתח קומי, תמיד אחליק לעברו". עם זאת היא גם נוגעת ללב בפתיחות ובחמימות כהן היא מגלמת את ליזה, המגוננת על כל אנשי היחידה ואיננה חוששת להטיח בפניו של הקצין הבודק, את כל מה שהיא חושבת עליו. "אז מה אם בורח לה באינטונציה ובמקום סנפלינג יוצא לה רק סנפלינ?" – מסנגרת רובי פורת על ליזה שלה. נשמה של עובדת סוציאלית.

תכניות בעתיד? רוצה לעבוד הרבה. בתיאטרון, בקולנוע, הכל. בינתיים היא גם עובדת פעמיים בשבוע ביחידה לקידום נוער בחולון. היזון הדדי. מביאה משם חומרים לתיאטרון ומהתיאטרון לילדים. "אני זקוקה לאיזון הזה, למגע עם החיים במציאות ולא רק עם העיסוק המתסכל ב'נדמה לי' על הבמה, שהרי היום אני גם מבינה כי האדם הכי מטורף בתיאטרון נמצא בקירמת הבימה". ■

על ריח אפשר להתווכח

רעננה-דיאודורנט טבעי לכף הרגל.

7-15 יום ללא ריח זיעה...

HLAVIN

להשיג בפרפומריות, בתי המרקחת וברשתות שיווק מובחרות.

המפעל: א. תעשיה רעננה, טל. 052־910666, 910579

לנפוש בגליל ולגלוש בחרמון

חופשת סקי משגעת ב־63 ש"ח ליום

10 מלונות בגליל ואתר החרמון מציעים לכם חופשה נפלאה בת 3 ימים ו־3 לילות. במחיר של 63 ש"ח ליום לאדם (כולל מיסים) תקבלו לינה וארוחת בוקר, כניסה לאתר החרמון **חינם**, כרטיס שימוש ברכבל ללא הגבלה – **חינם**. כמו כן תקבלו הנחה של 20% על השכרת ציוד סקי באתר והנחה של 50% על שיעורי סקי. מי שירצה יקבל יום סקי רביעי במחיר מיוחד. שמורות הטבע, הגנים הלאומיים, בית־דוברובין ביסוד המעלה, חוות הסוסים והמוזיאונים, יהיו פתוחים לקהל המבקרים.

מלונות הגליל המשתתפים במבצע:

- כפר נופש נוה-אטיב 06-981341
- מלון הצפון קרית שמונה 06-944705/7
- ורד הגליל 06-935785
- בית הארחה כפר גלעדי 06-941414
- בית הארחה כפר בלום 06-943666
- בית הארחה הגושרים 06-945231
- מלון שלג הלבנון 06-932611
- מלון אילת השחר 06-944015
- מלון ארזים מטולה 06-944143
- מלון המבריא מטולה 06-940150

* רוכשי עסקת החבילה זוכים בפועל בהנחה של 30 אחוז.
** ימי שישי אינם כלולים במבצע.

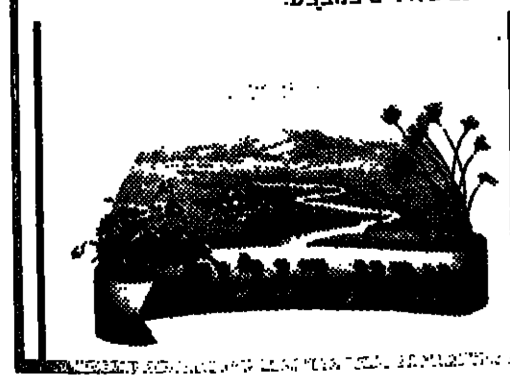

השנה גולשים רק בישראל

משרד התיירות
המחלקה לעידוד תיירות פנים

לקראת האביב!

הגרעין - הכל לגן... ולגנן

בווילה, בבית ובפנטהאוס

- ★ תיכנון סביבתי של גינות
- ★ תיכנון מערכות השקייה ע"י צוות מהנדסים
- ★ אבזרים ומערכות השקייה
- ★ מכסחות דשא
- ★ מרססים ומזמרות
- ★ חומרי־הדברה
- ★ פקעות וזרעים
- ★ אדניות וכלי־עבודה
- ★ ריצוף, מזרקות ותאורה
- ★ ריהוט גן

"ייעוץ חינם!"

יבוא, שיווק ושירות
הגרעין בע"מ
ת"א, קרליבך 11, טל' 5615566
אור־יהודה, אזור התעשיה, טל' 349735
באר־שבע, אזור התעשיה הזעירה, טל' 32335

הסביבה

סדנא לעיצוב ואדריכלות

הרשמה לשנת הלימודים תשמ"ט

המגמה לאדריכלות:
אדריכלות ועיצוב פנים
אדריכלות ועיצוב אורבני

המגמה לעיצוב:
עיצוב גרפי, מוצר, סביבה
תערוכות, טכסטיל
ותלבושות

מידע והרשמה: רח' מנורת המאור 8 (נחלת יצחק 35) תל־אביב, א' עד ה' בין 8.00 עד 14.00, טל' 265184/5. ברואר: באמצעות המחאה על סך 25 ש"ח ל"סביבה", ת.ד. 21192 ת"א 61211 ובחנויות סטימצקי ברח' אלנבי ודיזנגוף 109, ובתולעת ספרים לב דיזנגוף.

תערוכה

שיאונה דרור

תשלובת איסלאם ויהדות

אוהדה האי. בכל העולם ועכשיו בירושלים. צילום: יצחק אלהרר. סקופ 80

"אוהד הוא הזכר של אוהדה ולא להיפך..." מסבירה בחיוך פמיניסטי קטן האומנית אוהדה האי בתשובה לשאלתי. כבר 12 שנה היא עוסקת בצורפות מאז שסיימה את בית־הספר "אומנית" של נעמ"ת ביפו, אך מאז ומתמיד היא זוכרת את עצמה עם פטיש ומסמר ביד. את האהבה לאמנות ירשה וספגה מהבית, כי אביה מפסל ומגלף בעץ "תמיד ידעתי שאעסוק בתלת־מימד ולא בציור".

עבודותיה כבר הוצגו במקומות שונים בעולם. עתה תערוכה חדשה ב"בית משכית" בירושלים (מקודם בת"א). ל"משכית" הגיעה כתגלית של מלכה פלס, המנהלת שם מזה כ־25 שנה את מחלקת התכשיטים. מלכה ראתה, התפעלה ותוך חודש העמידה לה תערוכה. ואילו אוהדה הספיקה באותו חודש של יצירה קדחתנית גם להינשא לבח"ל.

תכשיטיה מוצגים במקוריות על־ידי מלכה, בתאי זכוכית מרופדים בתפוחים אדומים טריים ובענפים ירוקים טבעיים. אוהדה משלבת בעבודתה החדשה אורנמנטיקה ברוח האיסלאם יחד עם אהבה ונוסטאלגיה למסורת היהודית בגימור וליטוש מודרניים. טבעות, שרשראות, צמידים, תליונים וחמסות, חלקם מעוטרים במוטיב הציפור, כמביאה מזל בתרבות יהודי מרוקו, עשוים מכסף ומזהב ומשובצים באבנים חצי־טובות, כארמלין, אמיטיסט, גרנט, אוניקס ועוד. חידוש נוסף בעבודתה הם חפצי היודאיקה והאמנות השימושית: פמוטים, חנוכיות, סימניות לספרים ומחזיקי מפתחות.

יבוא ושיווק אחים פתוחים וסגורים. ליבות מיציקת ברזל. מבחר דגמים בכל הסגנונות. מבחר עשיר של אביזרים לאח.

יעוץ חינם בבית הלקוח

גחלית GECHALIT
קמינים בע"מ fireplaces ltd.

תל־אביב: בן־יהודה 170, טל' 03־231942.
נהריה (סניף צפון): לוחמי הגיטאות 3, טל' 04־924283.
באר־שבע: "המקרן" – בני עין חרוד 46, טל' 057־77360.

לכל הרופאים

אשר סיימו את לימודיהם בבית הספר לרפואה באיטליה.

מסעדת "המערכת"

מציעה לכם להיפגש בכל יום ג' בערב ליהנות מהאוכל האיטלקי האמיתי במחירים מיוחדים לנושאי תעודת רופא.
הנאה עם נוסטלגיה

"המערכת" בן־יהודה 252 ת"א (פינת ירמיהו) 03–455377

טל פרי
צילום: גרי אברמוביץ

נדודי לידיה

אלף "ילדי טהרן", פליטים קטנים, ניצולי מלחמת העולם השניה, זכו לפני 45 שנה להינצל ולהגיע לישראל. לידיה גרנות היא אחת מהן. הילדה הבודדה כתבה אז יומן, אשר עובד לספר.

"ומני היקר. אני קוראת לך יומני היקר, למרות שזה לא אותו יומן שכתבתי שהייתי אצל הדודה והדוד. אני בכלל לא יודעת אם אני יכולה לספר לך הכל, כי אולי אתה בכלל לא היומן שלי. אומרים לנו שאנחנו הולכים מפה עוד מעט למקום שנקרא פלשתינה, ושם יהיה הבית שלנו ושל כל היהודים, אבל אני חושבת שהבית שלי זה איפה שהיינו ברוסיה עם הדודים שלי..."

התאריך: 23.8.1942, המקום: מחנה של ילדים פליטים בטהרן, מוחזק על ידי מדריכים מישראל. הכותבת: לידיה ממר, בת 13.

סוגרת את היומן בזהירות ומניחה בצד. הדפים שהיו פעם לבנים, הם עכשיו בצבע צהבהב, מנומר בכתמי עובש חומים. חלק מהמלים נכתבו בעפרון ונמחקו כמעט לגמרי. יש גם ציורים. של ילדים, פרחים, מטוסים. הציורים נשמרו טוב יותר מהמלים. בדרך כלל הם מלווים תיאורים של מראות. של שדה התעופה האיראני ליד המחנה, של האוהלים, של העצים. הפרטים, המלים, אולי נטשטשו קצת. הזכרונות, התמונות, עדיין בהירים מאוד.

היום לידיה גרנות בת 57. משרד ודירה בכפר שמריהו. ארכיטקטית. גם בנה עגנון ארכיטקט, שעיצב בזמנו את ה"סינרמה" בתל אביב. אשה מיניאטורית, חייכנית, נעימה. אחת מאלף ילדי טהרן, שהשבוע מלאו 45 שנה לעלייתם ארצה.

ילידת פולניה. ההורים היו רגישים דיים לסכנה הנאצית, ובשנת 39' עלו ארצה בספינת המעפילים "פריטה". את לידיה הקטנה השאירו מאחור. לא רצו להסתכן במסע מסוכן בים. השאירו אותה אצל הדודה מצד האם, בתכנון לקחת אותה מאוחר יותר במטוס. ואז פרצה המלחמה.

ברכבת לסיביר

"התחילה נסיגה המונית מהגרמנים. החוזה של היטלר וסטאלין חילק את פולין לשניים, ואנחנו עזבנו את העיירה שלנו ליד גבול צ'כיה, ונסענו ללבוב, עמוק בחלק הרוסי. הדודה, הדוד, בת הדודה ובעלה ואני".

הרוסים צריכים כוח אדם למאמץ המלחמתי. מעלים את המשפחה על רכבת מסע, שלוקחת אותם עד העיר ארכנגלסק בסיביר, לחוף הים הלבן. לפני הנטישה המשפחה עוד משאירה את העדכונים האחרונים אצל משפחה נוצרית בלבוב, כדי שיעבירו את החדשות להורים בארץ. המשפחה הנוצרית מעבירה את הידיעה, וזמן קצר אחר כך נרצחת בידי הצבא הגרמני ששב להשתלט על פולין. לידיה מגיעה עם משפחת הדודה למחנה עבודה ושוהה בו כמעט שנה.

"יום אחד נודע לרוסים שאני לא בת אמיתית של הדודה, אלא אחיינית בלבד. לקחו אותי מהם בכוח ובמשך קרוב לשנה הייתי במין בית סוהר לילדים. בלי שום קשר לעולם החיצון. כל החודשים האלה לא דיברתי. בקושי התרחצתי. בקושי אכלתי. זה נמשך עד שהרוסים החליטו לפנות את כל הפליטים מהמחנות ולתת להם ללכת לדרכם. הרוב החליטו לצאת לעיר טשקנט על גבול בוכארה. גם משפחת הדוד יצאה לשם, אבל לפני זה, ברגע האחרון, ועד היום לא ברור לי איך, בעלה של הבת־דוד הצליח להתגנב לבית הילדים ולקחת אותי. הייתי במצב נורא".

ניירות מזוייפים

לידיה עושה הפסקה כדי להכין קפה, עוברת מהמשרד לדירתה הפרטית הצמודה. דירה מסודרת, שלידיה עצמה עיצבה בטוב טעם, כמו שהיא מעצבת את הסיפור הקשה הזה. זוכרת לפרטי פרטים, לפי הסדר. כשמשהו לא מסתדר לה כמו שצריך היא לא ממשיכה לפני שהיא מבהירה לעצמה את מקור הטעות.

"מטשקנט הגענו לבוכארה שם גרנו שנה. שוב, תנאים נוראים, בקושי התפרנסנו, אבל זה היה חופש מסוג מסויים. בתקופה ההיא כתבתי את היומן הראשון. השהייה שם נמשכה קרוב לשנה, ואז הורשה הצבא הפולני של אנדרס להוציא מהאיזור קרובי משפחה שלהם. ניצלנו את ההזדמנות כדי לזייף ניירות שהפכו אותנו למשפחה של חייל פולני, ועלינו על רכבת שתיקח אותנו מבוכארה".

הנסיון נכשל. הרוסים מגלים את התרמית. משפחת הדוד מורדת בכוח מהרכבת ונשארת בחוסר כל בבוכארה. חוץ מלידיה. הדודה רוחפת אותה מתחת לספסל ברכבת ואומרת לה להישאר במקום ולא לזוז. לידיה מתנגדת. בוכה. רק בת 13 וכבר צריכה להישאר לבד, אבל בסוף היא מסכימה. בהמשך הנסיעה, אשה נוצריה, אם לשתי בנות, שומעת את הסיפור ונוטלת אותה תחת חסותה. ביחד הן חוצות בספינה את הים הכספי עד לפחלווי באירן.

שוב מחנה, הפעם בריטי. החלטה: להעביר את כל המשפחות הפולניות לקניה. הפעם, ההחלטה של לידיה להישאר נחושה. היא נפרדת מהאמא הזמנית ויחד עם נער יהודי בן גילה, שפגשה במחנה, היא יוצאת לעיר הגדולה טהרן.

"ידענו שיש שם משרדים של יהודים, וכאמת מצאנו משרד של הג'וינט. הצגנו את עצמנו כילדים יהודים פליטים. הם סיפרו לנו על המחנה, שמתארגן כדי ללקוט פליטים מאירופה, שאיבדו את המשפחות במלחמה. הגענו לשם, ואחרינו עוד ועוד, עד שהיינו אלף ילדים במחנה אוהלים עם המדריכים".

ילדים באוהל

במחנה הזה התחילה לידיה לכתוב את היומן השני שלה. הראשון הקיף את תקופת היותה בבוכארה אצל הדודים. השני כיסה את התקופה מאוגוסט 42' עד מארס 43', התקופה שבה התגבשה קבוצת "ילדי טהרן". ילדים שאיבדו במלחמה הכל. משפחה, זהות עצמית, אמון בבני אדם ואפילו שפיות. הם קובצו יחד, תחת עינם של מדריכים שהיו מבוגרים מהם בשנים ספורות, שניסו להעביר להם יסודות של ציונות בנוסף לצלם אנוש ואמון מחודש באדם.

לידיה מוצאת את עצמה באחד האוהלים, מלקקת את פצעיה יחד עם אלף ילדים אחרים, בהם אביגדור (יאנוש) בן־גל, חיים ארז, בן ציון תומר ומפורסמים אחרים לעתיד. אבל ללידיה יש דבר אחד שאין לאחרים במחנה: יש לה הורים בארץ. היא מספרת לסגל מה שאמרה לה הדודה לפני הפרידה. "אני צריכה להגיע מהר, כי מחכים לי בארץ". בתחילה, הסגל משוכנע שדעתה התבלבלה עליה.

בינתיים, בארץ, ההורים משתגעים מדאגה. האב הולך כל יום למשרדי הסוכנות היהודית בנסיון למצוא ידיעות. בודק רשימות ניצולים מכל מקור אפשרי, ובסופו של דבר מאתר במקרה את השם לידיה ממר ברשימת ילדי טהרן. הידיעה מכה אותו ואת אשתו כהלם. הסוכנות מעדכנת את הסגל בטהרן, אבל הבקשה להעביר את לידיה מה שיותר מהר ארצה אינה ברת־ביצוע.

מלחמת העולם השניה עדיין בעיצומה. לידיה נאלצת להמתין וממשיכה לכתוב ביומן. מנתחת בו הכל בינה לבין עצמה. היא נקרעת מבפנים. לא יודעת מהו הבית שאליו היא שואפת בעצם. האם זה בית הדודים ברוסיה או בית ההורים בארץ?

"הירצו לנו על ציונות. על זה שכל היהודים ברוסיה יעלו לארץ. לא ידעתי איך לעכל את זה. חשבתי לעצמי, הרי כל היהודים האלה קומוניסטים. איך יסתדרו איתם? אולי כדאי לקחת רק חלק? כתבתי ביומן שכשאגיע לארץ אספר לכולם שלא צריך לקחת את כל היהודים לארץ. לא ידעתי מהי בעצם הזהות שלי שעליה כולם מדברים".

בתחילת 43' עזבו "ילדי טהרן" את המחנה ויצאו ארצה. רכבת לעיר אחווז, וספינה בשם "נאורליה" שלקחה אותם בדרך לא דרך באוקיאנוס השורץ ספינות מלחמה, מקראצ'י למצרים. שם הם נפגשים עם חיילי הבריגדה בסואץ, אשר לוקחים אותם עד רחובות ומשם למחנה בעתלית.

הנרייטה סאלד סירבה

"כשההורים שלי שמעו שבאתי ארצה, הם רצו מיד לקחת אותי. לא נתנו להם. הנרייטה סאלד אמרה שזה יהרוס את הילדים האחרים לראות שיש לי משפחה בזמן שלהם לא נשאר כלום. בסוף אמא שלי התנדבה לעזור במחנה כאחות, בלי לגלות מי היא. כך הגיעה אלי וכמובן התחילה לחבק אותי ולבכות. בכיתי גם כן, ואז הצטרפו כל הילדים שמסביב, בכו בהיסטריה, כי קלטו פתאום שאין להם משפחה משלהם. הוציאו אותי משם עוד באותו יום. הרגשתי כאילו בגדתי בחברי. רציתי להישאר איתם, אבל גם רציתי ללכת הביתה סוף סוף".

בסופו של דבר נקלטו "ילדי טהרן" בארץ, פוזרו בקיבוצים. לידיה שמרה על קשר עם כמה ידידים קרובים. בתום המלחמה התאחדו עם משפחת הדודה, שהגיעה מבוכארה לפולין אחרי המלחמה, ומשם ארצה דרך צרפת. לידיה מתבגרת, משלימה במהירות את פער הלימודים, משרתת בצבא, לומדת ארכיטקטורה בטכניון, מתחתנת, יולדת בן ובת, עובדת. לפני עשר שנים מצאה את עצמה עובדת בשיפוץ ביתו של מכר ותיק, דוד לאור, מי שהיה מנהל המחנה של "ילדי טהרן". מאז הם בקשר רצוף.

לאור רצה להנציח את הסיפור בספר שיכתוב. לא ידע רק איך יעשה את זה בדיוק. לידיה הציעה לו להיפגש עם דבורה עומר, עוד לקוחה־ידידה שלה. המפגש יצא לפועל. עומר הסכימה לעבוד על הספר. במהלך העבודה תרגמה לה לידיה קטעים מיומנה, אותו שמרה בקפדנות כל השנים, ובו נשמרו במדוייק הזכרונות, המראות, האווירה. עומר הסיטה את מרכז הכובד של העלילה גם לדמויות של הילדים עצמם. דוד לאור הפך לגיבור הספר, הדמות היחידה שמופיעה בו בשמה האמיתי. דמותה של הילדה לילי נבנתה על סיפורה האישי של לידיה גרנות עצמה. השבוע יוצא לאור הספר "התחנה טהרן", בדיוק ביום בו מלאו 45 שנים לבואם של אלף "ילדי טהרן" ארצה.

לידיה גרנות. "קרוב לשנה הייתי במין בית סוהר לילדים, בלי שום קשר לעולם החיצון..."

המעגל נסגר

דבורה עומר, סופרת: "ההיכרות הראשונה שלי עם לידיה היתה כבר לפני 12 שנה. עברנו אז לגור בבית בכפר מעש, ולידיה היתה הארכיטקטית שעיצבה את הבית. כנראה שיש לי חוש לקלוט סיפורים של אנשים, ולידיה סיפרה לי על 'ילדי טהרן', על היומן, והמליצה לי לכתוב על הנושא. בשנים הבאות שמרנו על קשר, אבל אם לומר את האמת, די התחמקתי מנושא הכתיבה.

"הסיפור נראה לי כל כך עצוב, כבד, וזו מעורבות רגשית עמוקה מאוד שצריך להיכנס אליה. בסיפור של לידיה היה חסר צד נוסף של הפרשה, עד שלפני שלוש שנים היא התקשרה אלי ואמרה לי: אני נמצאת עם איש שכדאי שתכירי. זה היה דוד לאור, היום מבעלי רשת 'אפרופו' ואז מנהל מחנה הילדים בטהרן. איש בן שבעים. אופטימי, מלא שמחת חיים. אחרי שסיפר לי את הסיפור שלו, זה נתן לי את הזווית שהיתה חסרה לי.

"ההעמדה שלו כגיבור הספר 'התחנה טהרן' עזרה לי להפוך אותו ליותר מסתם סוחט דמעות. היא נתנה לו סוף טוב, אור בקצה המנהרה, הרגשה של צעירה לעתיד ורוד יותר.

"היתה לי עוד חוויה מרגשת מאוד שקשורה לספר, כשנסעתי באוקטובר האחרון לוורשה. התארחנו שם אצל מרדכי פליצור, הנספח שלנו בוורשה. הוא התעניין במה אני עושה כרגע, וכשסיפרתי לו על הספר גילה לי שהוא עצמו אחד מילדי טהרן. והנה בן אדם שבתור ילד ברח ממזרח אירופה כפליט, ועכשיו הוא יושב שם בטקסים ממלכתיים, מתקבל בכבוד מלכים, וכולם קוראים לו 'הוד מעלתו', זו התרגשות שקשה לתאר במלים".

רפי יעקובי

משתין לכם על הראש

מסר להורים: אין להזניח סימפטומים שיש בהם משמעות של התקלות חזיתית בסדר הדברים החברתי.

הרטבה הינה תופעה שכדאי לא להתעלם ממנה ואין טעם להתייחס לילד המרטיב במנותק מהקשריו המשפחתיים. הרטבה הינה ארוע משפחתי. כל בני התא המשפחתי שותפים לתופעה, בין אם הם יודעים על כך ובין אם לאו.

כיצד נבחין בין סימפטומים מדאיגים לבין תופעות שלא נחוץ להתערב ולטפל בהם? קשה, כמובן, לדעת זאת במדוייק. שפת הבית הינה הראשונה שהוא לומד לחשוב בה, להבין באמצעותה ולהתבטא דרכה. אז אם הוא יוצא מבית זה מצוייד ביכולת לנגן מוצרט, או אם הוא לא יודע מי זה מוצרט – זה לא כל כך חשוב. הן לא כל אחד יכול לצייד באופן אישי את ילדיו בכל מה שנחוץ בעתיד. ובלאו הכי הילדים יצטרכו להמשיך ולהשלים את הדרוש להם ממקורות רבים נוספים. לעומת זאת, אם ההורים מאפשרים לילדם התנהגות המתקילה אותו עם המכנים המשותפים החברתיים – הם מסכים לו ולעצמם נזק, כי מן הרגע שהוא יוצא מן התא המשפחתי ומחוקיו הפרטיים אל הרחוב – הוא נחשף למציאות השונה לחלוטין מזו המתוארת במפה, שהוריו ציידו אותו בה. כלומר: אין להזניח סימפטומים, שיש בהם משמעות של התקלות חזיתית בסדר הדברים החברתי.

התינוק הגדל נחשף למציאות מורכבת יותר ויותר. ברגע מסויים מתברר לו, כי עליו לעשות את צרכיו רק במקום שנהוג ולא מתי והיכן שמתחשק לו. זהו אחד המפגשים הראשונים של הזאטוט עם דרישת העולם הסובב אותו ומה שמתרחש במפגש זה מהווה תשתית ללמידה חברתית.

הזנחה בתחום זה עלולה לשלוח את הילד מביתו חלש יותר במפגשו עם תביעות המסגרות החברתיות האחרות – גן, בית־ספר, צבא ועוד. זה כמובן לא חייב להיות כך בכל מקרה. וילדים רבים יצליחו ללמוד במהירות את כללי המשחק בחוקי המקומות השונים, אך יתכן גם שהילד יצא מביתו זחוח ועד שיגלה, לדאבון ליבו, שהוריו אינם מנהלים את כל כדור הארץ: עד שיגלה שהחוקים הפרטיים שלהם מטעים אותו שוב ושוב בפענוח המציאות, הוא עלול להתקל בה ולהסתבך.

מובן שאין מה להחפז ודרוש מן התינוק לשלוט בהפרשותיו מוקדם מידי. כאשר איננו מסוגל לפקח עדיין על השרירים הרלוואנטיים. הזנחה מתקיימת היכן שאין ספק שהילד הוא בעל יכולת, אך משום מה במשפחה מסויימת אין לו הזדמנות לבטא יכולת חשובה זו.

בתהליכי צמיחה רגילים הילד מתחיל להבחין כיצד המבוגרים פורשים לצרכיהם ומתוך סקרנות הוא רוצה "לעשות כמו גדול". אם הוא מקבל מן המבוגר את המידע המדוייק איך עושים מה, תוך זמן קצר ביותר עובר ברוב גאוה אל קהילת המבוגרים בתחום זה. אם השנים חלפות להם, והילד הגדל עדיין מרטיב במיטה או במכנסיו, יש לנו ענין במשפחה שילדם נמצא במידה זו או אחרת בפיגור התפתחותי.

בדרך כלל נמצא עוד תופעות, שמשמעותם היא: ילד זה מתבטא כתינוק. הוא יכול להיות בכיין. מטרטר את הוריו ומכביד עליהם. בכי כשפת ביטוי יומיומית, כדי לומר משהו, או להכניע את הוריו לשנות דבר החלטה, ולא בכי בקשר לארוע לא שגרתי מכאיב במיוחד. כשההורים לא יודעים להציב נתונים קומוניקטיביים, אלא קודם אומרים "לא", ואחרי בכי מתמשך הם נעתרים ומשנים את דעתם – הם כאילו מלמדים את ילדם לבכות כדי להשיג משהו.

כאמור, אין טעם לדבר על ההרטבה כתופעה השייכת לילד בלבד. זהו ארוע משפחתי. למשפחה דינמיקה מורכבת וצירופים רבים ושונים של תהליכים ביחסים של כל אחד מן ההורים לבין הילדים שלהם, ביחסים בין הילדים לבין עצמם וביחסים בין בני הזוג. אם נוותר כרגע על רמת דיוק נאותה ונגלוש להכללה מגושמת אחת או שתיים, נוכל להבין את הסימפטומים כביטוי למערכות היחסים בבית.

יש הורים הנחשפים לילד ההולך וגדל כאשר הם מצויידים רק באותם כלים שהספיקו להם כשהיה אך תינוק. ידעו מה לעשות עימו כשהיה על הידיים ובחיתולים – לא כל כך יודעים מה לעשות עימו כשהוא גדל. כך הם ממשיכים את מערכת היחסים שהיתה קיימת בהיותו תינוק. ממשיכים עוד קרנציה של כביסות סדינים, החלפת בגדים וכדומה. והילד מתאים את עצמו ליכולתם.

יש בני זוג שתפקדו זמן רב כהורים וכאילו שכחו להיות יחד כזוג. וכשהם נחשפים להזדמנות לשוב ולהנות זה מזה כחברים – הם דוחקים את ההזדמנות הזו הצידה. המרטיב כאילו סותם להם את החלל שנוצר בתעסוקה ובבידור וחוסך מהם את הטירחה לשוב ולהשקיע בידידותם. מובן, שככל שהזמן עובר הם נחלשים יותר ויותר כזוג ומסתבכים יותר ויותר עם הבעיות ההופכות לבידור העיקרי במשפחה.

הפסיכולוג כשמרטף

אתם יכולים לראות כיצד בעיה פסיכולוגית משיקה לבעיה תרבותית. כי כאשר יש להורים יכולת תרבותית מורכבת יותר, הם לא יניחו למיני "בידור" מפוקפקים כאלו להתנחל להם בסלון. כאשר הם דלים בכלים, נוצרת הזדמנות לצרות שונות ומשונות למלא את זמנם, בתעסוקות מעניינות כביכול.

מרבית הפסיכולוגים מתפרנסים מן הילד "הבעייתי" עצמו. ההורים הסחוטים ישישו להעביר את המעמסה על גורם אחר. הפסיכולוג המצטרף דרך קבע לתא המשפחתי ונוסף לשאר החוגים והתעסוקות של הילד בשעות שלאחר בית הספר. מרבית המטפלים בילדים מתפקדים כבייביסיטרים מעולים מעט יותר. הטיפול הוא עפ"ר ממושך ועם תוצאות חלקיות, כי כאמור הילד חוזר מן הפגישה הטיפולית הקצרה אל הבית ואל הוריו, עמם הוא חי את חייו. חוזר אל הסביבה המייצרת את הסימפטומים.

יש המטפלים כמי שאשם בהפרעה. זהו אותו הורה המסוכך קשות עם הילד. לרוב עדיין זוהי האם, המצויה יותר שעות עם ילדה. גם טיפול כזה ממושך ומייגע למדי.

לדעתי, התוצאות המהירות ביותר מושגות בקלות, אם משקיעים לא כמי שאשם, אלא כמי שיכול. כלומר, תוך כדי הפקת היכולת המירבית מכל הנוגעים בדבר. אני יוצא מתוך הנחה, כי ההורים לא מגיבים כהלכה לא משום שהם חסרי יכולת, אלא משום שהם חסרי ידע בשימוש ביכולתם. כלומר, מרחיקים את יכולתם במעין קצר במות. כשהם מותשים הבעל נמלט יותר ויותר לעבודה ונוטש את המערכה והאם מסתבכת יותר ויותר עם ילדיה. בני הזוג תוקפים זה את זה ובאים בטענות זה כלפי זה והכל על גבי הילדים. הסימפטומים הולכים ומתפשטים עוד ועוד.

הסיוע צריך להנתן להורים המותשים לא על ידי הטלת מעמסה נוספת ומכבידה עליהם, אלא להיפך, על ידי צמצום נקודות החיכוך. לא על ידי הקדשת זמן ותשומת לב נוספת לילדים. ההשקעה איננה בזמן, אלא באיכות. כלומר, מסכמים מי עושה מה ומתי. ההורים מתבקשים לאמץ את ידידותם משכבר הימים לחזית אסטרטגית אחידה ביחס לילד המרטיב.

אם אתה, האב, פשוט לא נמצא בסביבה, במוחו של ילדך אתה מחוק. הוא ממשיך לנהל משא ומתן מייגע ומתיש עם אימו, אשתך. אתה אינך גורם שהוא חייב להביא בחשבון. כך שלבלות מעט עם אשתך מציב בפני "הפישר" הקטן נתון, המאכלס את עולמו גם בך כבעל הבית וכבעל אימו. גם לך יתכן שיהיה קל להתערב אחר כך ולחלץ את ידידתך שהסתבכה עימו ולהזרים חמצן טרי אל תוך המערכת הרחוסה.

את מתבקשת למצוא איזשהו בידור טוב יותר והולם יותר, לך ולילדך, שיאפשר לשניכם לזנוח את הבידור המפוקפק סביב טירוּת הרטבה. גם אתה אמור למצוא איזשהי פינה נדירה אחת לזמן מה. ובה תעשה משהו ביחד עם ילדך, וכאשר אתם בארבע עיניים אתה יכול, כבדרך אגב, תוך כדי בילוי משותף, להפיק ממנו מרכיבי ידידות גם לעת שאתה אינך בבית.

אתם נמצאים בחזית, יש לכם הזדמנות מירבית ביום יום להפיק שינויים בילדכם יותר מכל פסיכולוג הנפגש עימו מעת לעת. אתם הרי בלאו הכי מצויים בשטח. מאמץ קטן ביותר מצידכם יניב שינויים, כאשר פסיכולוג אולי מוסיף ומייעץ לכם, אך לא מטפל במקומכם.

אתם אמורים להזכיר לעצמכם כי אתם הינכם הקברניטים של הספינה הזו ומן הרגע שאתם משנים את חוקי הבית, ילדיכם חייב להתאים את עצמו לשפה החדשה הזו. ואם לא תסכימו שכל ביתכם ישמש בית שימוש אחד גדול, ההרטבה מתחסלת מניה וביה ואתם פוגשים את ילדיכם כפי שהולם יותר את גילו ואת שכלו.

ילדכם חייב להבין, שהוא לא יכול להתיר לעצמו להמרות את פיכם ולאבד את ידידותכם. כלומר, אם הוא ממשיך לעשות את מה שמתחשק לו ואתם מגיבים כאילו מישהו משתין בטנגנייקה הרחוקה, ולא על השטיח שלכם – פירושו של דבר שהוא איננו מאבד מאומה. בא להגיב אפוא כאילו ילדכם מתיר לעצמו להשתין לכם על הראש או על הרגל – ואז אני בטוח שתגובותיכם תהיינה הרבה יותר יעילות ומדוייקות. ■

בון בון – תעשיות מזון בע"מ
חוגגת 3 שנות פעילות

כיום כשהנך נכנס לרשתות השווק הגדולות: סופר סל, קר־אוף, צרכן חיפה וכו' והנך מחפש עוגיות טעימות הנך פונה לדוכן של בון בון תעשיות מזון בע"מ.

15 סוגי העוגיות שהחברה מייצרת הפכו לשם דבר אצל חובבי העוגיות, למיניהן.

עוגיות יבשות, עוגיות פריכות, רוגלך ועוגות למיניהן.

הטעם שלהם מיוחד והאיכות מעולה.

המגשימים 15, פתח־תקוה
טל. 03-9228778

לחב' בון בון
תעשיות מזון בע"מ
המשך עבודה פוריה
עלו והצליחו
מאחלים: ... ושיווק ... בע"מ
רח' החשמונאים 9 בני־ברק
707590-5

לבון בון
תעשיות מזון בע"מ
המשך עבודה פוריה
עלו והצליחו
מרגווה 4 יפו טל: 8123456, 824208

לבון בון תעשיות מזון
לגדי ואבי
המשך עבודה פוריה
עלו והצליחו
מאחלים: ... בע"מ
אספקת סוכר, קמח
ושאר חומרי־גלם לקונדיטוריות
יבוא והרכבה
סילוסים לקמח וסוכר
קרית־אריה, פ"ת, 9231666/7/8/9

לבון בון ותעשיות מזון
ברכות להמשך הדרך
תוך שיתוף־פעולה פורה
מאחל:
...
תעשיות מזון בע"מ
סניף השרון
ת.ד. 160, חדרה
טל' 06-328660/1/2

לחב' בון בון
תעשיות מזון
אתכם ביד אחת
להצלחה ושגשוג
מאחלים
ציוד אפיה בע"מ
מודיעין 16 א.ת. סגולה
טל. 03-9341621 פ"ת

לבון בון תעשיות מזון
אתכם ביד אחת
להצלחה ושגשוג
מאחלים:
... – בגדדי יעקב
הובלות ומנופים
הלהב 17 אזור התעשיה חולון 802235/6

לבון בון –
תעשיות מזון
אתכם ביד אחת
להצלחה ושגשוג
מאחלים: ...
רח' השילות 3
קרית מטלון, פ"ת
9234971, 9232749

לחב' בון בון
תעשיות מזון בע"מ
המשך שגשוג ופריחה
מאחלים:
... שליש
רח' נחמני 35, תל־אביב

לבון בון
ברכות להמשך הדרך
תוך שתוף פעולה פורה
מאחלים:
... בע"מ
– ותעשיות מזון בע"מ
יצרני סירופים, ריבות, דובדבנים
וקליפות מסוכרים, פונדנט,
רחת־לוקום ועוד.
רח' אליהו איתן 8, ראשון־לציון,
טל' 03-9611149

לבון בון תעשיות מזון בע"מ
המשך שיתוף־פעולה הדוק
עלו והצליחו
... שיווק ...
שיווק חומרי־גלם
לקונדיטוריות
ומפעלים
ז'בוטינסקי 35, רמת־גן
טל' 7522275

לחב' בון בון –
תעשיות מזון
ברכות להמשך הדרך תוך
שתוף פעולה פורה
מאחלים: איצרוביץ
ומוסך המקצוע
רח' בלטימור 5 קרית אריה מאחורי ההיפרכל – פ"ת
שירות טלבט – מג'ו טל. 9222807, 9222732

לבון בון ותעשיות מזון בע"מ
אבי–גדי
ברכותינו הלבביות
הצלחתכם, הצלחתנו היא
ראם סוכנות לביטוח בע"מ
אריק הגואל
בית אל־על, בן־יהודה 32, ת"א
טל. 293349, 285192

למאפה בית ברכות לרגל המעבר למאפיה החדשה

הנביאים 6 מורשה,
טל. 03-474291

למאפה בית
מיטב הברכות והאיחולים – עלו והצליחו
מאחל: ... שלטי 2000 03-803076

למאפה בית
אתכם לאורך כל הדרך
עלו והצליחו
מאחלים: סופרגז הרצליה
סוקולוב 48 הרצליה 052-541124

צמד סוכנות לביטוח
מיטב הברכות והאיחולים
עלו והצליחו
מאחלים: הראובני משה ודוד
רח' התומר 30, נווה מגן,
רמת השרון; 03/493269

ביח"ר לחלבה, טחינה וממתקים מן...
רח' המפלסים 6, קרית אריה, פ"ת
טל. 03-9226405

לחלבת השרון
מיטב הברכות והאיחולים
עלו והצליחו
מאחלים: אווים גלקופ
שיווק מזון לאולמות, מסעדות ובתי...
רח' שנקר 23 קרית אריה פ"ת

לחלבת השרון
מיטב הברכות והאיחולים
מאחל: יהושע חגואל
שיווק סלטים ומשקאות קלים
רח' נחלת בנימין 92, תל־אביב

לחלבת השרון
שפע ברכות ואיחולים
הצלחה בהמשך דרככם
מאחלים: א. אופיר ובנו – שרות לניקוי
רח' אחד העם 60, תל־אביב

לחלבת השרון
מיטב הברכות והאיחולים
עלו והצליחו
מאחלים: מפעל לשקיות ניילון
רח' יואל 4, בני ברק

לחלבת השרון
עלו והצליחו בדרככם
מאחלים: אווים יעקובי
גבעת שאול שוק הסיטונאי
ירושלים, 02-521747

לחלבת השרון
מיטב הברכות והאיחולים
מאחלים:
פאר ותעשיות מוצרי ניר בע"מ
רח' הרצל 117, תל־אביב

לחלבת השרון
מיטב הברכות והאיחולים
עלו והצליחו!
מאחל: גלעם בע"מ
03/5613636
06/375222
קיבוץ מעגית, דואר נע משה

זקן משה
ספקי נסורת בכל חלקי הארץ
■ אספקה מידית
■ באחריות מלאה
שלמה המלך 6, רמת אליהו,
ראשון לציון
טל. 03-9611434

רות קרייצר-דביב,
דיאטנית קלינית

ממתיקים מלאכותיים – ספיקות וחידושים

לעתים קרובות אני נשאלת, האם אין סכנה בשימוש בממתיקים מלאכותיים במקום בסוכר. המודעות הגוברת וההולכת לסכנות שבצריכה מופרזת של סוכר, הביאה עדנה לתעשיית הממתיקים המלאכותיים. מעריכים, שבעשור האחרון הוכפלה הצריכה של ממתיקים אלה בארצות המערב.

התורה יוצאת מוושינגטון. המינהל למזון ולתרופות – FDA – של ממשלת ארה"ב הוא האורים והתומים בנושא זה, כמו בנושאים אחרים, ובאישורו תלוי אם מוצר יצא לשוק. אך הדרך לאישור מוצר חדש – אינה סוגה בשושנים עקב ההחמרות הרבות שנוהג מינהל זה והבדיקות הקפדניות שהוא מחייב.

הממתיק המזין

שלושה ממתיקים מלאכותיים רווחים כיום בשוק – אספרטיים, סכרין וציקלומאט. למרות שאושרו ע"י ה־FDA, עדיין נמשכים הבדיקות והמחקרים לגבי השפעתם בתזונה.

ב־1965 נוצר האספרטיים ואושר ע"י ה־FDA ב־1981 כממתיק יבש, וב־1983 כתוספת ממתיקה למשקאות קלים ותוססים, ביולי 1986 אישרו ה־FDA לשימוש בגלידה ובשלגונים, במיצים ובמשקאות ובתהנמס. 1,100 מוצרים ברחבי העולם ממותקים כיום באספרטיים. היצרנית, חברת נוטרה־סוויט – ביקשה בספטמבר 1987 אישור לשימוש בממתיק גם במוצרי־מאפה, לאחר שנמצאה שיטה שמונעת הריסת החומר בעת אפיה.

האספריים מופיע בשוק גם בשמות נוטרה־סוויט, נרטרוית־בטבליות, סוכרטינה־באבקה ובארה"ב גם כאיקואל. המשקאות התוססים הדיאטתיים אצלנו מומתקים באספרטיים. חומר זה מורכב משתי חומצות אמיניות. כלומר – הוא חומר טבעי וחלבוני, שלא כממתיקים האחרים, שהם מלאכותיים ומיוצרים במעבדה. את האספרייט ניתן לרכוש בארץ בחנויות טבע, בבתי מרקחת ובמספר רשתות שיווק.

כממתיק תזונתי האספרטיים מכיל 4 קלוריות לגרם, כמו סוכר. אולם, מאחר שהוא מתוק פי 200 מאשר סוכר, תרומתו לכמות הקלוריות במזון היא זניחה. לדוגמה: בכוס שתיה דיאטתית, כמו דייט־קולה או דייט־ספרייט, יש רק קלוריה אחת, לעומת 100 קלוריות בכוס של קולה רגילה.

קודם לאישורו ב־1981 ע"י ה־FAD, עבר האספרטיים בדיקות יותר מכל תוספת תזונתית אחרת. עם זאת, דווח מפעם לפעם על תופעות לוואי כגון כאבי ראש, סחרחורות, פריחת עור ובחילה. אולם בדיקות נוספות שנעשו לא גילו קשר ישיר בין תופעות אלה לבין צריכת האספרטיים. עם זאת, יתכן שבמקרים מסויימים, עלולים אנשים פה ושם ללקות בתופעות אלה.

רק לאלה החולים בפנילקטונוריה (מחלה תורשתית הפוגעת ב־1 מכל 15,000 ילדים) האספרטיים מסוכן (אזהרה על כך מופיעה בישראל, למשל, על בקבוקי משקאות הדייט למיניהם). הם אינם מסוגלים לעכל אחת משתי החומצות האמיניות המרכיבות אותו. ילדים ומבוגרים, שלא גילו אצלם מחלה זו בילדותם, לא צריכים לחשוש משתיה זו; הם אינם חולים.

לפי אישור ה־FDA, הצריכה היומית המותרת של אספרייטים היא כ־50 מ"ג לכל ק"ג של משקל גוף. פירוש הדבר, שאם אדם שמשקלו 60 ק"ג ישתה ביום מעל 18 פחיות של משקה ממותק באספרטיים, הוא יעבור את גבול המותר.

באוניברסיטה פלורידה נבדקת הטענה שאספרטיים עלול לעורר מיגרנות אצל אנשים שסובלים בקביעות מכך. יש גם המייעצים לחולים במחלת הנפילה לנהוג בזהירות בשימוש באספרטיים. מחקר מעניין אחר נמצא עתה בעיצומו ומצפים לפרסומו במשך 1988: האם יש לאספרטיים השפעה כלשהי על התיפוקד המנטאלי – זיכרון, ריכוז וקואורדינאציה.

ויכוח אחר ניטש בעבר בשאלה, האם הממתיקים המלאכותיים מעוררים תיאבון או מרכאים אותו. בחודש אוקטובר 1987, בכנס השנתי של האגודה האמריקאית לחקר ההשמנה, פורסם מחקר של ד"ר ג'ורג' בלקבורן מביה"ס לרפואה של הרוורד. ע"פ המימצאים, נשים שמנות, שצרכו מזונות מכילי אספרטיים, ירדו במשקל יותר מנשים שצרכו מספר דומה של קלוריות ללא תחליפי סוכר.

סכרין בהמתנה

לעומת האספרטיים, הסכרין הוא מוצר רב־ותק, הוא נתגלה ב־1879, הסכרין מתוק פי 300 מסוכר והוא חסר קלוריות. עד 1972 הוא נחשב כמוצר בטוח שאינו מחייב בדיקות. ב־1972, נמצא קשר בין סכרין וסרטן שלפוחית השתן בקרב חיות מעבדה ואז הוסר המוצר מ"הרשימה הבטוחה" של FDA והוחלט לאסור כליל את השימוש בסכרין. אולם עקב התעוררות ציבורית נרתחה הפעלת האיסור עד ל־1989 ועד או יימשכו המחקרים בעניין זה.

השימוש העיקרי בסכרין הוא כממתיק למשקאות. הוא מסוגל גם לייצב את האספרטיים שהוא מוסף אליו; שכן האספרטיים יציב באחסון יבש, אך הוא מתפרק בחום ממושך ומשאיר טעם לוואי ולכן מוסיפים אספרטיים למזון לאחר הכנתו).

ההסתדרות הרפואית האמריקנית הציעה לנשים בהריון לנהוג זהירות בשימוש בסכרין.

הממתיקים שבדרך

ציקלומאט הוא הממתיק המלאכותי העיקרי השלישי בשימוש. הוא מתוק רק פי 30 מסוכר ומבחינה כימית יציב יותר מסוכרים ואספרטיים. הוא נתגלה ב־1937 ובשנת 1959 הוגדר ע"י ה־FDA כ"מוצר בטוח". אך בשנת 1970 הוא נאסר לשימוש ע"י ה־FDA בעקבות דיווחים על גידול בשכיחות של סרטן של שלפוחית השתן אצל עכברי מעבדה, שהוזנו בכמות גדולה של ציקלומאט. האיסור עדיין בתוקף, עד לסיומם של מספר מחקרים המבוצעים כיום.

קיימים גם ממתקים מלאכותיים אחרים, אך הם פחות ידועים ופחות רווחים בשימוש. נזכיר אחדים מהם:

★ אצלסולאפם K, נתגלה ב־1967 והוא מתוק פי 200 מסוכר. הוא אושר לשימוש באנגליה ונמצא בשימוש גם בארצות אחרות. הממליצים על ממתיק זה טוענים, שאין לו כלל תופעות לוואי. מצד אחר, ידוע שהזנת עכברי מעבדה בכמויות גדולות מאוד של ממתיק זה העלתה בדמם את רמת הכולסטרול ב־15־20 אחוזים.

★ אליטיים, מוצר שפותח לאחרונה ע"י חברת PFIZER. זהו חומר חלבוני חסר קלוריות המתוק פי 2000 מסוכר. היצרן כבר הגיש בקשה ל־FDA לאשר את האליטיים כתוספת מזונית.

★ סוכרלוז הוא ה"צעיר שבחבורה" והוגש לאישור ה־FDA במרץ 1987. אין בו חומרים מזינים והוא מתוק פי 600 מסוכר, בארה"ב נמצא הפטנט בידי חברת ג'והנסון את ג'והנסון המוכנת להשתמש בממתיק זה במשקאות קלים, במנות קינוח מוקפאות ובדברי מאפה.

פחות מזיקים מסוכר

למרות כל המחקרים והקביעות של FDA, אנשים רבים מהססים להשתמש בממתיקים המלאכותיים מחשש להשפעות לוואי, שלא לדבר על אנשים רבים הטוענים שאין ממתיק שטעמו כטעם הסוכר ולכן הם אינם נפרדים מ"המתוק האמיתי". לכן, העצה לקוראים היא – להשתמש בממתיק מלאכותי אך לא בכמויות מופרזות. כי במקרים רבים לא עצם הממתיק עלול לגרום לתופעות, אלא השימוש המופרז בו.

כמויות המקסימום היומיות שנקבעו ע"י ה־FAD לגבי אספרטיים וסכרין, הן הרבה מעל לכמות שהאדם צורך בדרך כלל. לעולם לא יהיו הממתיקים האלה בטוחים ב־100%, כי תמיד יהיו אנשים חריגים, במספר מועט, שימצא אצלם קשר בין צריכת הממתיק לבין הפרעה או מחלה. אבל באותה מידה הרי אפשר לומר שמוצרים רבים אחרים במזוננו גם הם אינם בטוחים ב־100%.

מאחר שהסכנות מן הסוכר הן רבות, יש להעריך את השימוש בממתיקים מלאכותיים, שילובם של ממתיקים אלה במזונות שונים גדל והולך, כך שאפשר להסתדר גם בלי סוכר. לכל הנאמר יש להעיר, שמעולם לא הוכח אצל בני אדם קשר בין הממתיקים שהוזכרו לבין מחלות הסרטן. כאמור לעיל, נמצא קשר כזה רק בניסויים בבעלי חיים, שקיבלו מנות ענק, שבאופן יחסי למשקל גוף האדם אי־אפשר לו לצרוך אותן בכמות כה גדולה. לכן, אפשר להשתמש בממתיקים אלה ללא חשש ובמיוחד באספרטיים המזין. כמויות הצריכה המומלצות ע"י ה־FAD יש בהם מקדם־ביטחון גבוה ביותר. כל הממתיקים המלאכותיים גורמים פחות נזק מאשר הסוכר. ■

נחמה כצנלסון,
פסיכולוגית חינוכית

קוצים בטוסיק

קשה להיות ילד הסובל "מפעילות־יתר" (היפראקטיביות) ולא פחות קשה להיות הורה או מורה לילד כזה.

ילדים הסובלים מפעילות־יתר נמצאים בתנועה מתמדת, הם אינם קשובים, מתקשים להתמיד במילוי משימות, ריכוזם מוסט בקלות, והם נוטים לקפוץ מפעילות אחת לאחרת. לעתים קרובות הם אימפולסיבים, מבצעים דברים במהירות ולא במדוייק, נוטים להתפרצויות ומתקשים להסתדר עם מבוגרים וכן גם עם ילדים בסביבתם.

אצל כשליש מהם נמצא גם קשיים בלמידה. כחמישה אחוזים מכלל הילדים סובלים מתסמונת זו שהגורמים לה שנויים במחלוקת: יש הסבורים שמדובר בפגם נירולוגי, אחרים סבורים שתנועתיות היתר היא תגובה לתסכול, הנגרם עקב קשיי תפקוד וביצוע בעיקר בתחום הלימודי; במקרים מסויימים נגרם חוסר השקט כתגובה לרגישות יתר למזון מסוים. חוסר השקט יכול להיות גם תגובה למצב של חרדה או מוטרדות נפשית.

תנועתיות היתר של הילד אינה סינדרום קל להגדרה כיוון שהתופעות השונות אינן מופיעות תמידי. שכיחותן עולה במצבים הדורשים־ריכוז ומשמעת (בשעור ולא בהפסקה) כשהילד עייף או מתוסכל; במצבים בהם הילד נתון תחת ביקורת הורים או מורים, במצבים בהם יש שפע גירויים (בסופרמרקט, בשמחה משפחתית) וקהל רב או בזמן שהילד משועמם.

שכיחות התופעה קשורה גם לסף הסובלנות של הסביבה: מורה סובלנית לא תעשה בעיה מכל תזוזה או גילוי של חוסר שקט; בעוד מורה המתמקדת בהתנהגות תכנס לעימותים אין־ספור עם ילד כזה ותגביר מאד את המתח בו הוא נמצא, וכתוצאה מכך את התנועתיות העודפת שלו.

שיטות הטיפול

קיימים כמה סוגי טיפול בתופעה, לעתים קרובות שימוש בכמה אסטרטגיות טיפוליות בו זמנית הוא היעיל ביותר.

★ טיפול תרופתי: כיום התרופה השכיחה (אם כי לא יחידה) בטיפול בילדים אלו היא הרטלין, המקל על הקשיים אצל כ־75% מהילדים המטופלים. סבורים שהתרופה מעלה את דרגת הפעילות החשמלית של מערכת העצבים המרכזית, וכנראה מגדילה את הכח המעכב שלה ואת יכולתה לסנן באופן יעיל יותר איתותים לא רלוונטים.

נהוג להמליץ על מתן התרופה בעיקר בתקופת לימודים, זמן בו נחוץ ריכוז מירבי, ולוותר עליה בסופי שבוע ובחופשות, כשההיפראקטיביות פחות מפריעה. התרופה אינה מרפאית את "המחלה", אלא רק מקלה על הסימפטום ויש הצדקה לתת אותה רק אם נעשה מאמץ לנצל את הזמן שהילד רגוע יותר (כ־4־3 שעות לאחר קבלת התרופה) כדי לקדמו בלימודים. אין הצדקה לתת את התרופה רק כדי להקל על הסביבה.

★ טיפול תוך שימוש בעקרונות התניה: התעלמות מהתנהגויות של אי־שקט, ובמקביל – מתן חיזוק (שבח או פרס ממשי) להתנהגויות של ריסון ושליטה עצמית. בשלבים הראשונים גם הצלחות קצרות וחלקיות נחשבות כהישג. חסרון השיטה בהיותה מותנית בחיזוקים חיצוניים, שקשה לילד להגמל מהם.

במקרים בהם חוסר השקט מקורו בחרדה או במוטרדות נפשית – לא תהיה שיטה זו יעילה, כל עוד מקור המתח ימשיך להיות קיים.

★ טיפול קוגניטיבי. נסיון לשנות את סגנון הלמידה וההתנהגות האימפולסיבית של הילד. למשל: מלמדים את הילד לתת לעצמו הוראות לעבוד במדוייק, תוך מתן משוב על הצלחותיו. מתחילים בתפקידים פשוטים ועוברים בהדרגה למורכבים יותר.

מלמדים את הילד כיצד לגשת לבעיות, לתכנן את הפתרון, לבדוק אלטרנטיבות שונות, כיצד לפתור את הבעיה צעד אחר צעד ולבסוף לבדוק האם הפתרון נכון ושלם. לנתח שגיאות שנעשו בעבר וללמוד להמנע מהן.

★ הדרכת ההורים והמחנכת. ההורים והמורה צריכים להיות מודעים לבעיותיו של הילד, שאינן בבחינת התנהגות רעה להכעיס, אלא קושי אמיתי בריסון ובשליטה. חשוב לבדוק מתי מופיעה התנהגות של חוסר שקט (כשהילד עייף, מתוח, בקהל גדול, בבחינה, בנוכחות זרים) ולהשתדל להפחית מצבים אלו עד למינימום.

יש לעשות את הילד מודע מתי הוא עלול להסתבך, כדי שיוכל לא להכנס למצבים אלה. כמו כן חשוב לבדוק מה בהתנהגות המבוגרים מגביר את חוסר השקט של הילד (ביקורת, דרישות־יתר; השוואה לילדים אחרים, תביעה לזמני ריכוז ארוכים מדי וכו'). חשוב לקיים עם הילד שיחות בהן יקבל היזון חוזר על הקשיים, יוכל לבטא רגשות כעס ותסכול, ויהיה שותף בתכנון הגישה הטיפולית המתוכננת ובישומה.

★ טיפולים דיאטתיים. במקרים מסויימים הסתבר, שהורדת צבעי מאכל וחומרים משמרים מתפריטו של הילד ההיפראקטיבי הפחיתה את שעור ההתנהגות הסוערת. יש דיווחים בספרות, שתוספת ויטמין B וכן הפחתת כמויות הסוכר בתזונה היו יעילות.

★ טיפול אינדיבידואלי או משפחתי. כשבעיותיו של הילד מקורן בחוסר שקט ומוטרדות נפשית על רקע קשיי למידה, קשיי הסתגלות בחברה או מתח במשפחה – הטיפול צריך להיות מכוון למקור הבעיה – המתח והחרדה והקושי במשפחה, ואין להסתפק בטיפול הממוקד בקשיי ההתנהגות בלבד. ■

מילכה למדן

אילנה. מחפשת קשר רגשי.

סקרנית ואופטימית

לפני שניגש להצגת "כוכבת התכנית" שתתארח הערב באולפן "חבר מאותו כוכב" (אחרי חדשות 22.00 א' של קול־ישראל) הרשו נא לי להודות על המכתבים הרבים שלכם, קוראי "סגנון", ועל ההערות המאלפות. נשתדל להתייחס לכולן.

גם הערב, כמו בשבועות האחרונים, אנו משדרים במתכונת "מעורבת": תכנית פתוחה שבתוכה גם פינת "כוכב הערב". ה"כוכב" שלנו הערב היא אילנה, גרושה כלונדינית בת ארבעים ושתיים, אם לשלושה ילדים, עובדת רווחה במוסד ציבורי גדול, משכילה, נאה, תמה, יסודית, אופטימית, סקרנית, אינטליגנטית, ואם נמשיך את הרשימה הלאה היא בוודאי תראה הרבה יותר מדי טובה מכדי להיות אמיתית. אז נפסיק כאן.

הסיפור של אילנה, בפשטות, הוא ספור של מי שעלתה ארצה כילדה יחידה ממזרח אירופה, סיימה כאן את הלימודים, הצבא והתואר הראשון (כינתיים), ונסעה לאנגליה עם בעלה לכמה שנים. כשחזרה, עדיין נשואה, עברה כמה שנים בהוראה וכאשר חשה כי מיצתה את עצמה במקצוע זה נרשמה שוב לאוניברסיטה, הפעם לתכנית המכשירה מנהלים וסגל בכיר למתנסים. שם, עליפי עדותה, "גיליתי עניין רב בלימודים. פתאום הפכתי תלמידה מרצון עם כל ההנאה והאינטראקציה עם חברי לכתה".

תוך כדי לימודים החלה לעבוד כעובדת־קהילתית עם קשישים בשכונת מצוקה מסויימת, משם עברה לנהל את אגף הקשישים במוסד גדול אחר והיום, כאמור, היא עובדת־הרווחה של המוסד כולו. את עבודתה מגדירה אילנה "תפקיד אנושי מרתק המפגיש אותי מידי יום עם בעיות קיומיות – אנושיות ומהותיות. התפקיד מתגמל אותי מבחינה רגשית ומגרה את מוחי מהבחינה המקצועית".

מאחר שעבודתה מעשירה ומרתקת וחייה מלאים פעילות ועניין, מה שנותר לאילנה כדי להשלים לגמרי את התמונה הוא יצירת קשר רגשי עם גבר, וכל מה שנותר לכם לעשות בשלב זה הוא להתקשר אליה הערב, (אחרי חדשות 22.00 ברשת א' של קול ישראל), לטלפון 03־266225 ולקבוע פגישת הכרות. ממש חבל לפספס. אגב, למי מכם שמבקשים להציג את עצמם בשידור חי גם לפני יתר המאזינים – צוות "חבר מאותו כוכב" ימתין לכם ליד הטלפון כבר מהשעה 21.00, שעה לפני תחילת התכנית.

להשתמע. ■

שחמט

שאול הון

הדחות בקנדה

יוהן ירטרסון (24) הדיח את קורצ'נוי (57) מהמירוץ לאליפות העולם בתוצאה 4.5:3.5. הדוקרב (6 משחקים) נסתיים 3:3 ונדרשו שני משחקי הכרעה, בראשון שוב תיקו ובשני ניצח ירטרסון.

זהו נצחון הדור הצעיר. לקורצ'נוי זו מהלומה קשה ואולי גם סוף המירוץ לקרב הכתר. הוא יוסיף להתמודד בתחרויות, ונראהו בקרוב בתחרות בבאר שבע, אולם ספק אם יעפיל שוב במסלול הקשה לאליפות העולם מול כשרונות הדור הצעיר.

סוקולוב (שהיה מס' 3 בעולם) הודח ע"י הקנדי קווין ספראגט, שסיים בתיקו 3:3 ונדרשו אח"כ חמישה (!) משחקי הארכה בקצב מואץ. ספראגט ניצח 5:6. טימן–סאלוב 2.5:3.5. זו מכה קשה לרוסים, מארבעה מתמודדים עלה רק אחד

הנצחון המהמם ביותר היה לספילמן – 1:4 נגד סיראוואן, מס' 1 של ארה"ב, שלא נחל אפילו נצחון אחד (רק 2 תיקו). הנה נצחונו הראשון של ספילמן, פרי דמיון יוצר וכשרון תחבולני.

דיאגרמה מס' 119

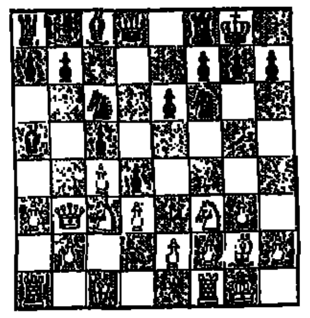

חולשת ג5 של סיראוואן מנוצלת יפה ע"י ספילמן (לבן), שהמשיך: 1. פ–א4 כ6, 2. פ–ה5 (ניצול חולשה חדשה) פ:פ, 3. ר:צ. עכשיו על ר–ד7, יבוא 4. ר–ז1 מה–ה8 (ללכוד את פ–א4, אבל ספילמן חישב זאת מראש והכין תחבולת נגד), 5. מה–א2! ר:פ, 6. כ4! ג:כ, 7. א:כ ולוכד אחד הרצים. סיראוואן ראה זאת באיחור ולכן שיחק 3. – מה–ה8 ואחרי 4. ר–ז2 המשיך פ–ח5 ולבסוף הפסיד.

★ גת: בתחרות לזכר צבי טיטלבאום (תמרי) ניצח יוחנן אפק 6 מ–7. אחריו א. בר-ניר 5.5, רכליס, מ. וייסמן מ. מוסקובין וא. ברעם 5 כ"א.

★ נבחרת אנגליה ניצחה באולימפיאדה להתכתבות לשנים 1983-87, צברה 33.5 נקודות. אחריה מערב גרמניה 30, ברה"מ 27, פולין 25, פורטוגל (הפתעה!) 23, דנמרק 22.5, הונגריה 19.5, יוגוסלביה ורומניה 17.5.

★ גבעתיים: בערב זכרון ליצחק אלוני ניצח בתחרות בזק רן שבתאי, 8 מ–9. י. בן-מנחם 7.5 וי. שנער 7.

★ ויק אן זי: בתחרות המסורתית ניצח קרפוב, 9 מ–13 (הפסיד ליוגוסלבי ניקוליץ). אנדרסון 8.5 (יחיד ללא הפסד), אגדסטיין וגיאורגייב 7.5, פאראגו, היבנר וטל 6.5.

★ "וריאנטים" – בטאונו החדש של האיגוד לקומפוזיציה שחמטית בישראל, בעריכת אורי אבנר ויואל אלוני. *בחוברת מס' 1 הכרזת האליפות הרביעית של* ישראל לפתרון בעיות שחמט ולהירשם עד 21.2 אצל אורי אבנר, רח' הזמיר 16, רמת גן 52596).

★ נצחון מהיר בתחרות לוידס בנק בלונדון:

קודרין — סוריי

1. ה4 ג6, 2. ד4 ד5, 3. פ–ג3 ד:ה, 4. פ:ה4 פ–ו6, 5. פ:פ+ ז:פ, 6. ג3 ר–ו5, 7. פ–ו3 מה–ג7, 8. ו3 פ–ד7, 9. ר–ז2 ה6, 10. 0–0 ר–ד6, 11. צ–ה1 0–0–0, 12. כ4 ח5, 13. פ–ח4 ר–ז4, 14. מה–א4 מ–כ8, 15. ג4 ה5, 16. ג5 ר–ו8, 17. כ5 ג:כ, 18. מה:כ5 א6, 19. מה–כ3 ה:ד4, 20. ר–ו4 פ–ה5, 21. צ:פ! שחור נכנע, על ו:צ בא ר:ה5 עם מה:כ7X. ■

ברידג'

אדריאן שוורץ

בוחרים נבחרת

התחרויות המוקדמות לבחירת נבחרת ישראל קרבות לשלבן הסופי. במשחק שלהלן הדגים הבינלאומי הישראלי שמואל לב, הנחשב לאחד השחקנים המוכשרים בעולם, איך מנצלים יציאה לא נכונה של המגינים והופכים הפסד בטוח לנצחון.

מערב	צפון	מזרח
	♠J 10 2 ♥J 2 ♦A J 9 8 7 ♣A J 7	
♠6 5 3 ♥5 4 3 ♦K Q 10 6 5 ♣3 2		♠9 8 7 ♥A K 10 9 8 7 6 ♦2 ♣5 4
	דרום ♠A K Q 4 ♥Q ♦4 3 ♣K Q 10 9 8 6	

כולם פגיעים, מחלק מערב

דרום	מערב	צפון	מזרח
– –	פאס	1 דיאמונד	3 הארט
ראבל	פאס	4 דיאמונד	פאס
4 ללא שליט	פאס	5 הארט	פאס
6 קלאב	פאס	פאס	פאס

ההכרזה טבעית בסגנון מודרני: ה-3 הארט של מזרח מיועדת להפריע והכפל של דרום מראה כוח ומבקש משותפו לתאר את ידו. 4 ללא שליט שואל על אלופים ולאחר שלב גילה כי בידי שותפו שניים, הכריז על סלם קטן בקלאב בתקווה שלצפון אלוף ומלך בדיאמונד או לפחות אלוף ומלכה ושבמקרה כזה העקיפה בדיאמונד תצליח.

אך תקוותיו של לב לא התגשמו. ביציאה בהארט עתיד הכרוז להפסיד גם לקיחה בדיאמונד. אלא שמערב לא יצא בהארט. הוא סבר שהכרוז רווקא מוכן לקראת יציאה כזו ולפיכך יצא במלך דיאמונד. בשלב זה ראה הכרוז לנגד עיניו את התכנית היחידה שהיא בעלת סיכויי הצלחה ועלה בידיו לבצע את החוזה במהירות, כהרגלו.

לאחר שלקח את הלקיחה הראשונה באלוף דיאמונד, שיחק הכרוז את האלוף והמלך קלאב ושמח לראות שהשליטים מתחלקים היטב: שניים - שניים. הוא המשיך איפוא בספייד אל הנסיך ושיחק שלושה ספיידים נוספים, שעל האחרון כתם השליך הארט מהרומם. מה שעורר במיוחד את שמחתו של הכרוז היתה העובדה, שמזרח ענה לשלושת הספיידים. חשבונו היה פשוט: אם בידי מזרח שבעה הארטים, שני קלאבים ושלושה ספיידים, הרי נותר לו קלף בודד בדיאמונד. דרום שיחק את המלכה הארט בתקווה סבירה, שמערב לא יוכל לקחת אותה מכיוון שהמלך והמלכה נמצאים בידי מזרח. ואכן, מזרח לקח במלך אך נאלץ לחזור באותו צבע. לב השליך דיאמונד נמוך מידו וטרף ברומם וכך עלה בידיו לבצע את מה שנראה תחילה כחוזה "אבוד". ■

בולים

אליעזר בן

מניעת לחץ־דם גבוה

המתח הבלתי פוסק שבו אנו חיים גורם ללחץ דם גבוה והתוצאה הבלתי נמנעת - פגיעות בלב. ממשלת פורמוזה החליטה לנהל מבצע למניעת המתח ע"י בקרה מתמדת של רופאים ובתי חולים. בול מיוחד בערך של 3 ד. מציג ציור סמלי, המתאר את הגורמים להתקפות לב. בפורמוזה מצויים כמיליון אזרחים הסובלים מלחץ דם גבוה ורק 5% מהם נמצא במעקב רפואי.

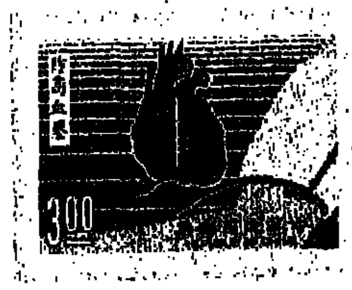

בולי יפאן

בולי יפאן מתחרים – ובצדק (כמו ביתר השטחים) – עם מדינות אחרות בהנפקות יפות ובציורים מרהיבי-עין. התפוצה שלהם נעה בין 15 ל־100 מיליון עותקים. נמסור בקצרה על כמה בולים שראו אור לאחרונה.

★ המלחמה בעישון מופיעה על בול של 60 ין: קלף משחק בחלק העליון ותוצאות חמורות מהעישון בחלק התחתון. ★ ועידה של ערים היסטוריות בהשתתפות 35 ראשי ערים שנערכה ביפאן, מופיעה על בול של 60 ין: מבצר עתיק. (טדי קולק, ראש העיר ירושלים לא הוזמן לועידה, כי הוזמנו רק ראשי ערים שיש להם מינימום 550 אלף תושבים). ★ הדרקון, הסמל של שנת 1988, מופיע על בול של 40 ין (והתפוצה 70 מיליון). ★ שבוע בתיבה בינלאומית מופיע על 2 בולים בערך של 130, 150 ין: ציורים של אשה "מבוגרת וצעירה". ★ כן הופיעו בולים לציון "תסות למחוסרי בית", תקשורת בינלאומית, ועידה של רואי חשבון, ומשאבת מים מודרנית שהוקמה לפני 100 שנה ע"י הנרי ספנסר פלמר – קצין בריטי ומהנדס במקצועו, באיזור קנגבה.

המלחמה ברעב

שש בולים חדשים, שצויירו ע"י סנויאגו ארולס משוויץ, מציגים דמויות ומשפחות ברחבי תבל, הזורעים וקוצרים ומבשלים. ערך הבולים הם לפי המטבעות במשרדי האו"ם בניו־יורק, וינה וג'נבה. ■

"לרגליים צבאיות אקילן פק"ל"

אקילן, מכיל חומצות המרעננות את העור ופועלות כדאודורנט למניעת צמיחתם של חיידקים, ולהגנה על כפות הרגליים מפני גירויים וריחות בלתי נעימים.

למניעת זיעה

לבריאות הרגליים עמוד על אקילן

הסדרה הכתומה לספורטאים מהירת ספיגה ומונעת נזק בכפות הרגליים כתוצאה מחיכוך ומאמץ השרירים וכלי הדם.

תורת ההיגיינה לרגליים עפ"י כ.צ.ט

להשיג בבתי המרקחת בסופר פארם ובשיקמיות

ז'בוטינסקי 100 פ"ת, טל: 03-9250250

כצט CTS

מסביב

מרגו שוב נהנית להתעלס בפראות

מרגו המינגווי, נכדתו של הסופר הדגול ארנסט המינגווי, כבר התפכחות דיה בכדי להודות, "במשך תקופה מסויימת חייתי את חייו של סבא שלי". מי שבגיל 19 זכתה להיות "נערת פברג'ה", לצרכי סידרת תמרוקי "בייב", תמורת סכום עגול של מיליון דולר, ונסקה לשיאי תהילה ופירסום, נחתה כמעט באותה מהירות על קרקע קשה. סרט שעשתה ב־76' היה כשלון אדיר.

מרגו המינגווי

אחר כך באו שני נישואים כושלים, התקף אפילפטי, תאוות סקי קשה ו־15 קילוגרמים עודפים. והכל היה אפוף באדי אלכוהול. בסופו של דבר, בדצמבר האחרון, התאשפזה מרצונה במרכז הגמילה על שם בטי פורד. ועכשיו, העלמה בת ה־32 תזרה הביתה לניו יורק, שם חיכה לה האיש האוהב שלה, אחד סטיוארט סאנדלאם, והיא מבטיחה שהיא מתאוששת ושהכל בסדר. ובינתיים היא נחה קצת, רואה סרטים, קוראת ונהנית לבשל לאיש שלה ו"להתעלס עם הרבה פראות ודמיון".

רשעים אנשים, רשעים. יש כבר מי שמרננים שליז טיילור האחת והיחידה לא רזתה פלאים בעזרת דיאטה, אלה שהכל נעשה בעזרת כמה חיתוכים פה ושם. בניתוחים להסרת השומן. טיילור זועמת. עד כדי כך, שהיא אינה מסתפקת כבר בהכחשת שמועות הניתוחים והשאיבות, ובאחרונה "איימה" שבפעם הבאה שישאלו אותה על כך, פשוט תתפשט, כדי להראות גוף רזה ונקי מצלקות. מלבד כמובן איזה ניתוחון קטנטן בסנטר, אבל זה היה כדי להיפטר מעודפי עור, אחרי ההרזיה, לדבריה. ולמה זה כל כך חשוב לטיילור? אה, כי מוכרת ספר חדש – הכל אודות הדיאטה שלה. והאמינות מקדשת את כל האמצעים.

הגברים של אמריקה ממשיכים לאכזב את הנשים שלהם: סקר שהקיף 2811 קוראים ובעיקר קוראות של "אם עובדת" גילה, כי 27 אחוזים מהגברים מעולם לא כיבסו אפילו גרב אחת, של לדבר על עבודות בית מאמצות יותר. ובעצם, 92 אחוז מהנשים אמרו שהן הכובסות הבלעדיות בבית. מה עוד הוא לא עושה? 77 אחוזים מהנשים העובדות הן המבשלות הבלעדיות בבית, 64 אחוז מנקות לבד את שאריות הארוחה ורק 22 אחוז מהגברים מושיטים יד ומפנים צלחת; 67 אחוזים מהנשים הן היחידות בבית שמפעילות את שואב האבק. אבל לא הכל שחור, האמריקניות אינן מאבדות תקווה: 21 אחוזים אומרות שהבן הבכור עוזר מדי פעם בניקוי השטיחים. פרט מעניין אחד שעולה מכל הנתונים שנאספו – בין הגברים שכבר עוזרים לאשה כך או אחרת בעבודות הבית, גדול יותר מספרם של בעלי ההכנסה הגבוהה מאשר בעלי ההכנסה הנמוכה. מה שמוכיח שוב שאמא צודקת: כדאי מאוד לתפוס חתן עשיר.

"דאלאס", היא כידוע מין זן מתוחכם ומשוכלל יותר של מה שקוראים באמריקה אופרות סבון. "דאלאס", "שושלת" וכל דומיהן צוברות שעות מסך וצופים בערב, ובאחרונה מדווחים על מעמדן ההולך ופוחת בקרב הצופים, כפי שהוא משתקף בדירוגי הצפיה, החורצים גורל תוכניות בארה"ב לשבט ולחסד. מסתבר, שבאחרונה לא רק לצופים נמאס מ"דאלאס", גם לאחת הגיבורות – פריסילה פרסלי, מי שהיתה בחיים אשתו של אלוויס הגדול. אנחנו לא זכינו לראות אותה בסלון שלנו, וסיכוי קטן שנגיע אליה, אז מותר לגלות שבסידרה היא היתה אהובתו של בובי ואשתו של ריי. אז אחרי חמש שנים בהווה, עם הנפט, הודיעה פרסלי שהיא נוטשת בסוף העונה הנוכחית. מעניין אם גם היא תחזור אחר כך באיזה חלום, תאונה, או כל דבר לא מתקבל על הדעת אחר.

אופרות הסבון המקוריות, ששמן בא להן מהעובדה שבראשית המצאתן הוקרנו תמיד בחסות חברות יצרניות סבון, ממשיכות למכר את הצופים בשעות הצהרים, משבצת השידור הקבועה שלהן מאז נוצרו לפני עשרות שנים. ויש ביניהן שכבר רצות ברציפות, חמישה ימים

פריסילה פרסלי

בשבוע, 20 שנה ויותר. תכנית אחת כזו עם וותק, המוקרנת ברשת אי.בי.סי. היא "כל הילדים שלי", שאחת הגיבורות המרכזיות שלה כל השנים היא אריקה קיין, היפה והרעה. כבר 17 שנים היא משוחקת בידי סוזאן לוצ'י, שזכתה על התפקיד גם בפרס מיוחד, שלא לדבר.על המוני מעריצים שרופים. קשה להאמין, אבל אמת. לוצ'י־קיין היא טורפת גברים אמיתית בסידרה, ועכשיו, במחווה מיוחדת לדמות ולשחקנית, החליטו היוצרים והכותבים להקדיש שני פרקים שלמים החודש לזכרונות האהבה של הגיבורה. על בימת ההסרטה ניקבצו שלושה גברים שכבשה בעבר וחמישה נכונים לעכשיו. מוקפת גברים שנפלו ברשתה, הודיעה לוצ'י, בת 38: "אריקה היא בחורה עם הרבה מזל".

ומבו של רוקי, הוא סילבסטר סטאלונה הקשוח, מסתובב ומצולם באחרונה בחברת דוגמנית אחת, קורנליה גסט שמה. האוהבים לנחש ולהחשש כבר מפיצים במרץ בצהובוני העולם כי השניים כבר התארסו ואו־טו־טו גם יתחתנו. אפילו מדווחים שאם הכלה מתמוגגת מנחת. אבל סטלונה, קשוח כתמיד, הניף בשבוע שעבר את כף ידה הענוגה והעירומה מטבעות של חברתו והכריז קבל עם, עולם וצלמים: "הכל נהדר, אבל שום דבר לא בוער לנו".

סילבסטר סטאלונה

היא נגנה בלי חזרה, בלי תווים, בלי תזמורת מלווה. מה זה ניגנה, ניגנה את הקונצ'רטו השני לפסנתר של רחמנינוב, וזכתה בתשואות סוערות מקהל שקם על רגליו, אותו לא ראתה, כי מרוב צניעות ובושה ברחה מהבמה. הנסיכה דיאנה, כמובן. זה קרה באקדמיה למוסיקה במלבורן, שם ביקר הזוג הנסיכותי לפני כשבועיים, במסגרת מסע באוסטרליה. כל מי שחשב עד היום שהיפה המלכותית הזאת מבינה רק בטוק ופופ, נשאר המום, נוכח הפגנת הידע והביצוע. אז מה הפלא שלאיש לא נשאר כוח להתפעל מהמלך הבא של אנגליה, פורט עלי צ'לו?

טום סלק

מי שחשב שנגמרו כבר כל סוגי רשימות ה"הכי" באמריקה, טעה בידו. הנה עוד אחת – "התיסרוקת הכי גרועה של כוכבת", היא תסרוקתה של סינדי לאופר; "התיסרוקת הנערצת ביותר בידי נשים" היא של השחקנית דונה מילס והשחקן טום־סלק הוא בעל "התיסרוקת הגברית הכי יפה" בין הכוכבים. וכל זה לפי סקר שערך איזה מכון יופי אמריקני. חשוב מאוד.

האמריקנים הכי־הכי אוהבים אותם. מבין סוגי המזון, כמובן. גלידה במקום הראשון (33 אחוזים), עוגות ובראוניס (עוגית שוקולד מיוחדת, בין עוגה ועוגיה) – 22 אחוזים, פיצה – 17 אחוזים, שוקולד – 16 אחוזים ופירות־ים – 16 אחוזים. ואיפה ההמבורגר?!

מוטי בן ישלוש בע"מ
מוצרי חשמל ביתיים
שיווק והפצה עם אמינות בת 17 שנים
• אספקה מידית
• אפשרות לתשלומים, ויזה או ישרכרט
רח' ויצמן 101, כפר סבא

מיגרון
אוטרון אלקטרוניקה - משרד ראשי
אלנבי 138 ת"א (ליד דאר אלנבי) טל. 03-623066
FAX .03-621639
• מכירות • מעבדת שרות
איכות
אוטרון אלקטרוניקה הירקון 35 ת"א
טל. 03-5101276,5101277,662103
• מכירות • מעבדת שרות
אמינות
יגן אלקטרוניקה אלנבי 122
ת"א - במרתף טל. 03-612161
• מכירות • מעבדת שרות
שלושה מוקדי מכירה של המיגוון העשיר ביותר של מיכשור אלקטרוני בארץ.
רדיו טייפ • טרנזיסטורים • שעונים • מחשבים

בדי רובין
• בדי אופנה ממיטב היצרנים באירופה
• סדקיות (כפתורים, רוכסנים, סרטי אלכסון, סרטי קישוט) קישוטי אופנה לארועים מיוחדים
• תחרות במבחר עצום
• אקרילן למילוי כריות + משטח
• רקמות למיניהן + חוטים
• מבחר עצום של גזרות בורדה
• צוארונים
סוקולוב 48 הרצליה
טל. 052"542512

בהנהלת שמוליק
מבחר עשיר של:
• סלטים • מאכלי־ים
• בשרים על האש
• בתנור
שרות אישי
רח' ויצמן 6 כפר־סבא
טל. 052-23193

3ש3צ'יק שילגיים אוהביק!
עולם הקסמים
בענבר צעצועים
• כל סוגי ההרכבות (מטוסים, אוניות מפרשיות ומכוניות)
• כל סוגי הפזלים
• מכוניות מונחי רדיו בנזין וחשמל — כל סוגי הדגמים
• מברשות אויר לצביעת דגמים תוצרת BADGER
רמת־גן ז'בוטינסקי 43 טל. 03"7612270

מבצע מיוחד
בגוש דן ובשרון
קנה בבתי העסק המופיעים במדור זה וזכה בכרטיס הגרלה
למכונית חדשה
ובנוסף פרס על כל קניה
פרטים בבתי העסק

המבצע הגדול בשיתוף מועדון צרכנים לקוראי מעריב ובתי העסק הנבחרים

דרורה — אימפריה של אופנה
מתלבשים על דרורה מכף רגל ועד ראש
• לקנות בהרצליה באוירה של חו"ל
• שרות אישי ומיוחד לכל לקוח

אצל דרורה כל קניה — חויה
ויצמן 7 הרצליה טל. 546324, 546354 052

חוות דגים וציפורים
• מזון ואביזרים לחיות בית
• מכירת דגים וציפורים
• יצור אקוריומים בכל הגדלים
רח' רבי עקיבא 36, חולון טל. 5567718

קונדיטוריה שלנו
הכי טובים בעיר
בהנהלת אתי ובני שמואל
• בורקס • עוגות
• עוגיות
מקבלים הזמנות לכל האירועים
סוקולוב 113 חולון, טל' 846240

להתפנק אצל נינט
נינט
• טיפולי יופי לכל סוגי העור
• פילינג — קילוף עור הפנים וחידושו
• מניעת הזדקנות העור, העלמת כתמים
• אקנה — פצעי בגרות
• חיזוק שרירי הגוף והפנים — סלנדרטון
• אפילציה — הרחקת שיער לצמיתות
• מיטת שיזוף חדישה ומשוכללת
יעוץ חינם
סוקולוב 48 רמת־השרון טל' 473131

סופרמרקט דקל
מחלקות:
• בשר — מעדני מזרע
• מעדנים
• ירקות
• מכולת
• משלוחים הביתה
• הזמנות בטלפון
בני בנימין 23 הרצליה
טל' 052"88781

רשת אפקה
Afeka
וידאו כפייס 1
וידאו כפייס 2
סיפריות הווידאו הגדולות ביותר בכ"ס
אפקה: ק. פדובה 18 ת"א טל. 474803
כפר־סבא: ירושלים 4 טל. 052"29002
כפר סבא: ויצמן 34 טל. 052"27759

סן פן
אופנה אקסלוסיבית לגבר
רח' ויצמן 52 כפ"ס
טל. 052"32580
מקבלים ויזה
ישרכרט

בחסות חב' גרין קארד מועדון צרכנים לקוראי מעריב, כפוף לתקנון
מוגש ע"י גרין־קארד, יצחק שדה 34 337129/5, סגנון, 17.2.88